

KATOLIČKI LIST

vlč. Marko

ZVONIK

GODINA: VII

BROJ: 11 (61)

Subotica, studeni (novembar) 1999.

Cijena: 10,00 N. din.

**Početak svijeta boljega
U ovaj dan se začinje
Jer život poče Djevica,
Božanske riječi Rodilja.**

**Ti, Kćeri višnje Svjetlosti,
Ti, Diko roda ljudskoga,
Tvoj Sin te, evo, sačuva
Od ljage grijeha istočnog.**

**Grieh iskonski sve zarazi
I u zlo svijet sunovrati,
A s Kristom ti si jedina
Od svakog grijeha slobodna.**

**Ti zgazi glavu Zmijinu
Božanskim svojim Porodom,
Ko David ti si skršila
Đavolski bijes i oholost.**

**Golubice ti ponizna
Sva čista, sveta, nevina,
Ti budi blagovjesnica
Svem svijetu mira Božjega.**

**Sva slava Ocu višnjemu
I Sinu s Duhom Presvetim,
Jedinstvenom što milosti
Obdariše te bezgrešnu.
Amen.**

*(Himan na svetkovinu
Bezgrešnog začeća BDM)*

**L'IMMACOLATA CONCEZIONE
Madrid, Prado**

BUDITE SAVRŠENI KAO ŠTO JE SAVRŠEN OTAC VAŠ NEBESKI

Bliži se kraj ove godine koja je bila posvećena Bogu Ocu. Kroz uvodnike ove sam godine nastojao "izvući" iz Svetoga pisma ona mjesta koja prikazuju Očev odnos prema nama, s jedne strane, i kakav bi trebao biti naš odnos prema Ocu, s druge strane. Trudio sam se to uvijek povezati s određenim vremenom crkvene godine ili s aktualnim zbivanjem u Crkvi i svijetu. Pokušat ću i sada ostati na toj liniji.

Isus je u svom Govoru na gori rekao jednu rečenicu pomalo čudnu. Naložio nam je nešto što unaprijed znamo da ne možemo ostvariti. Rekao je: **"Budite dakle savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski!"** (Mt 5,48). Uskličnik na kraju ove rečenice očituje nam da ovo nije tek Isusova preporuka, nego zahtjev, zapovijed. Ovom svojom rečenicom Isus kao da nas je želio trajno vezati uz Oca. Postoji, naime, opasnost da se čovjek opusti i da pomisli ponekad da je dovoljno dobar, dovoljno svet te da se počne oslanjati na vlastitu dobrotu i polako zaboravljati na Boga. Svojim nalogom da budemo savršeni Isus nas želi učiniti trajno budnima i "radinima" i želi da stalno imamo svoj pogled uperen u Oca koji je jedini SAVRŠEN u svakom smislu te riječi. Čovjek je dakle pozvan da nadvisi svoju vlastitu narav. Bog hoće cijeloga čovjeka i hoće da čovjek sve što radi radi savršeno, a ne bilo kako, jer je stvoren na Božju sliku i samo onda se na njegovom licu prepoznaje sjaj Božjega lica kad se trudi biti savršen u svim djelima svojim.

Ovaj Isusov zahtjev tako su razumjeli i Isusovi učenici te su taj Isusov zahtjev prenosili i na prve kršćane. Tako sv. Pavao piše Kološanima kako se Epafra za njih bori u molitvama da se održe "savršeni i ispunjeni, u posvemašnjoj volji Božjoj" (usp. Kol 4,12). A sv. Jakov kad piše "dvanaestorma plemena Raseljeničtva" traži da njihova postojanost bude na djelu savršena kako bi i oni sami mogli biti "savršeni i potpuni, bez ikakva nedostatka" (usp. Jak 1,1-5). Sv. Ivan je dobio nalog od Gospodina da "anđelu Crkve u Sardu" napiše: "Doista ne nađoh da su ti djela pred Bogom mojim savršena" (Otk 3,2). Očito je Gospodin želi da svi u njegovoj Crkvi čine "savrše-

na djela"...

Ovih dana proslavimo svetkovinu Svih svetih. Bili smo zagledani u "nepregledno mnoštvo" odjevenih u bijele haljine, iz svakoga naroda, koji veselo slave Boga, Oca svemogućega (usp. Otk 7,9-12). Oni su hodali ovom zemljom, poput nas, proživljavali su istu sudbinu kao mi sada, imali slične poteškoće i "nevolje velike" (usp. Otk 7,14) ali "opravši i ubijelivši" svoje haljine u "krvi Jaganjčevoj" (Otk 7,14) ostali su vjerni Isusovom putu ljubavi, vjerni njegovim zapovijedima do konca života. Oni nam jamče da je moguće biti "savršen", da je moguće živjeti sveto. Oni svjedoče da čovjek može biti sličan Bogu po dobroti i ljubavi. Naravno, samo u svojim ograničenim ljudskim mogućnostima, a ne u svojoj biti.

Dok promatramo svijetli trag koji su iza nas ostavila naša braća i sestre - svi sveti - a koji osvjetljava dragi lik milosrdnog, nježnog i dobrog nam Boga Oca, koji je uvijek pun ljubavi i samilosti prema nama, valja nam ovoga časa odlučnije krenuti tim putem da bismo i mi dostigli onu mjeru svetosti, onu mjeru savršenosti koja će nas učiniti sretnima ovdje na zemlji i odvesti nas k Ocu, da zajedno s njima uživamo milinu njegove blizine. Divne li zadaće na koncu drugog tisućljeća i pred početak proslave Velikog jubileja.

Neka nam u svemu pomogne zagovor Bezgrešne koja je najbolji dokaz da čovjek, uz Božju pomoć, može biti savršen.

Ovo je zahtjev i nama u uredništvu "Zvonika". Naime, mnogi kažu da je svaki broj "Zvonika" sve bolji i bolji, ali još nitko nije rekao da je "savršen". Mi ćemo dakle težiti k tom savršenstvu da bismo tako više slavili našeg Oca koji je savršen i bolje služili vama koji "Zvonik" tako rado čitate. Na vama je da u tom ne posustanete i da "Zvonik" ponudite i drugima.

U želji i nadi da ćemo biti bolji, savršeniji, sve vas srdačno pozdravljam i želim plodan završetak ove crkvene godine i što bolju pripravu - kroz Došašće - za početak Velikog jubileja!

Vaš urednik

DAROVANI TRENUTAK

Sa mirisima kestinja i krizantema ovih prvih dana studenog spontano mi se nižu misli o prolaznosti i našoj "kratkotrajnoj" ovim, zemaljskim stazama. Razmišljanja nadolaze negdje u hodu između brižno očišćenih i cvijećem ukrašenih humki naših pokojnika koje posjećujemo i ovih Svih Svetih. Dostojanstveno obilazimo mjesta u koja su položeni zemni ostaci naših predaka ili pokojnih znanaca i prijatelja. U molitvama se obraćamo nebeskom Milosrdnom Ocu za pokoj njihovih duša.

Stojeći kraj groba pokojnog djeda i bake, moleći desetice krunice, sjetila sam se njihovih likova. Datumi smrti urezani u nadgrobnu ploču govorili su da je baka 17 godina bila udovica. Negdje iz dubine bića pokrenulo se pitanje koliko smo joj mi mlađi bili od pomoći i kakvu utjehu smo joj pružali svih tih godina njezine osamljenosti. Sigurna sam da se mnogima kao i meni tada, nakon tog neizgovorenog pitanja, nametnula misao - Sada bih drugačije činila. Pokušala bih naći više vremena za nju (njih).

Na žalost, život ne pruža šansu za "popravni". Opravdavamo se poslovima, raznim kućnim i drugim obavezama, djecom... Nije nam dovoljno ni 24 sata za naše dnevne obaveze, a često, čak prečesto smo tako nezadovoljni učincima svoga radnog dana. Plašimo se ako ipak zastanemo, ili samo usporimo da će sve izmaći našoj kontroli i da se više nećemo moći snaći. I tako propuštamo one prave, životne trenutke. Trenutke koji se doživljavaju samo u kontaktima s bliskim osobama, u miru, bez gledanja na sat. Kad bismo uspjeli sebi podariti takve trenutke i podijeliti ih sa starijim članovima svojih obitelji, vjerujem da bi njihova zahvalnost i zadovoljstvo ispunili i našu dušu mirom i srećom. A koliko bismo tek radosti mogli donijeti posjetivši nekog osamljenog (često i bolesnog) starog susjeda, kojeg su izgleda svi zaboravili?!

Sve je više starih osoba na svijetu. To je očita pojava i u našem gradu. Vrlo često stari žive sami; djeca su se osamostalila i otišla, a bračni drug je umro. Osamljeni starci nisu zahtjevniji. Ne morate im kupovati skupe poklone kad im se spremate u posjet, niti im pripremati komplicirane večere i prijeme. Najčešće im se puno zadovoljstva može pružiti razgovorom, nekom sitnom pažnjom ili uslugom, strpljivošću. Priznajmo, to zbilja nisu skupi darovi, a njima puno znače.

Ipak, treba se zaustaviti na vrijeme, ne samo pored humke na Dušni dan. Treba se zaustaviti u svakodnevnoj strci koju smo često i sami sebi nametnuli, i pogledati ljude oko sebe. Ako se ohrabrimo da im darujemo komad svog vremena, sigurno ćemo time obogatiti i sebe... I s mirom ćemo možda jednog dana stajati kraj njihovog groba moleći krunicu.

Bernarda

Piše: Andrija Kopilović

07. 11. - 32. NEDJ. KROZ GOD.

Mudr 6,12-16; 1 Sol 4,13-18; Mt 25,1-13

Mudrost nalaze oni koji je traže

Biti kršćanin znači davati određeni smisao svome životu. Nećemo živjeti punim životom ako se raspršimo u svom radu. Moramo se čuvati i navika i uspavanosti. Život nam postaje jednostavan ako svaki dan iznova prihvaćamo zadatke očekujući Kristov dolazak. Često sreću tražimo u promjenama i napretku. Međutim, Bog je s nama i u nama, stoga nam je sreća uvijek na dohvata ruke. Kršćanin ne gleda neprestano na vrijeme koje prolazi, već zna gledati i vrijeme koje dolazi. "Ići naprijed" smisao je života i kršćaninovih napora. No, za to je potrebno imati svjetlo života. Mudrost je božanski dar i nju moramo tražiti prije svega. Mudrost nije znanje, nego svjetlo življenja, koje obasjava i svijetli u čovjekovoj savjesti. Mudrost u biblijskom smislu je suradnja s Bogom i pronalaženje najboljih sredstava za postizanje konačnoga cilja. U mudrosti se vodi i molitveni dijalog s Bogom, a savjest se formira po spoznatoj volji Božjoj. Ako je mudrost dar, onda se mora čuvati i hraniti. Hranjenje se događa kroz molitvu i bdjenje, onako kako to Isus u odlomku današnjeg Evanđelja govori u prisposobi. Jednako je tako ta milosna mudrost u čovjeku. S njom se ne može trgovati, ali se njome može obogatiti drugoga, tako da i za drugoga postanemo svjetlo. Dok smo u vremenu u kome sada živimo, trebamo graditi za ono vrijeme u kome ćemo živjeti. Stoga je prisposoba o mudrim djevicama za nas izazov, ponuda i odgovor.

21. 11. - SVETKOVINA KRISTA KRALJA SVEGA STVORENJA

Ez 34,1-12.15-17; 1 Kor 15,20-26.28;

Mt 25,31-46

"Sve vas poznam"

Krist je Gospodar povijesti i Sudac ljudskog roda. To je smisao njegove odgovornosti i njegova Kraljevstva. On je vodič svoga naroda. On će odijeliti dobre od zlih i o svima će izreći konačni sud istine. U odlomku proroka Ezekijela koji se čita na ovaj uzvišeni blagdan, pred nama je ponovno slika Dobroga Pastira. Pastir koji traži svoje i skuplja raspršene. Pastir koji čuva svoje stado od oblaka i mraka. Pastir koji se brine da njegovo stado ima i hranu - poslanje i odmor i sigurnost, a ta sigurnost je u samom Gospodaru i Bogu. On je u isto vrijeme i tražitelj i liječnik i sućutnik i čuvar, dapače sama ljubav. Završetak odlomka proroka Ezekijela, poslužio je Isusu da u današnjoj prisposobi izgovori svoju završnu poruku o velikom sudu. I on se poslužio slikom pastira koji razlučuje ovce i jarce. Ono što nas kao kršćane okuplja na proslavu Velikoga Kralja jest osjećaj spašenosti. Isus želi da pred njegovim dolaskom ne drhtimo, nego mu se spasenjski radujemo. No, ono što svatko od nas mora u sebi dobro osvijestiti jest činjenica da Isus nije došao da mu se služi, nego da služi svima i sve spasi. Stoga je i za svakog kršćanina služenje odlučujuća dimenzija života. Ako ona nedostaje, tada je sud nad nama već izrečen: izgubili smo svoj kršćanski identitet jer u čovjeku nismo prepoznali brata. Bog može biti milosrdan samo milosrdnima.

Iz sadržaja

Razgovor sa s. Nadom Ivanković4
Papine riječi5
Priopćenje Biskupske konferencije SRJ6
Tribina "Novi religiozni pokreti"9
Pomirenje rimokatoličke i luteranske Crkve10
Poruka Posebne biskupske europske sinode11
Svečanost proglašenja biskupa Gašparovića generalnim vikarom za Srijem13
Statistički podaci o stanju Crkve18
Uključite se u Caritas25
Od pisama do Oltara26
Oproštaj od dragih bića ..28

14. 11. - 33. NEDJ. KROZ GOD.

Izr 31,10-13.19-20.30-31; 1 Sol 5,1-6; Mt 25,14-30

Znati raditi i ulagati

Kristovi učenici ne smiju se uspavati već ostati budni i radini očekujući uskrsnuće, kada će Gospodin napraviti račun sa svakim pojedinačno i svakomu dati što mu pripada. U prvom čitanju današnje liturgije pred nama stoji primjer "vrsne žene". Taj primjer je imao silno značenje u vremenu kad je napisan. Marljiva žena je prototip svagdašnjeg ali značajnog služenja. Darovi koji su na prvi pogled sitni ili beznačajni, postaju značajni ako se iskoriste, a ako se ne iskoriste, šteta postaje velika. Jednako tako i svi takozvani sitni a ipak značajni čini služenja su neophodni da bismo postigli sreću. Jedan od najvećih neprijatelja suvremenog čovjeka je nesnalženje u vremenu. Neobična jurnjava i stalna jadikovka kako se nema vremena, s jedne strane, i činjenica koliko se vremena provede u razgovoru ili pred televizijom, pokazuje u stvari naše nesnalženje. Mudar čovjek je onaj koji svoje vrijeme živi korisno - kao svoje - za sadašnje i za buduće dane. I još nešto. Vrlo je važno uočiti da nam je ovo vrijeme upravo sada darovano, stoga je neumjesno plakati nad nekim "prošlim vremenima" jednako kao i fantazirati o nekim "budućim vremenima". Mudar čovjek živi sadašnje vrijeme odgovorno i razborito i tako, i samo tako, priprema sebi i drugima sretniju sutrašnjicu.

28. 11. - 1. NEDJ. DOŠAŠĆA

Iz 63,13b-17.19b; 64,2b-7; 1 Kor 1,3-9; Mk 13,33-37

Bog nije daleko od nas

Prva nedjelja Došašća otkriva nam konačni smisao našega života i ukazuje nam na našu konačnu nadu. Ponajprije se spominjemo Kristova prošlog dolaska među nas ljude i tako se pripravljamo na ovogodišnji blagdan Božića. On je svojim primjerom i svojom riječju usadio u ljudska srca klicu mira i ljubavi. Slijedeći njegov primjer, očekujemo njegov konačni dolazak i uspostavu njegova kraljevstva mira i ljubavi među ljudima. Pred nama je odlomak adventskoga proroka Izaije. U ovim poglavljima, koja Crkva predlaže u današnjoj liturgiji, čovjek vjernik kuca na vrata Gospodina koga nježno podsjeća da je Otac naš. U molitvenom obliku podsjeća Boga na njegovu dobrotu i silna djela koja je tokom spasenjske povijesti očitovao svom izabranom narodu. S druge strane, molitelj je grešnik i opet kuca na Božje milosrđe, priznavajući grijeha i gorko oplakujući svoja lutanja, otvara vrata velikoj nadi spominjući opet Bogu - "ali ti si Otac naš". Odlomak koji je do kraja ganutljiv završava riječima: "mi smo glina a ti naš lončar". Vjerniku kršćaninu ovakav adventski pristup omogućuje ući u svetkovanje ovog milosnog vremena poniznošću i nadom: poniznošću radi svojih grijeha, a nadom u onoga koji je došao spasiti od grijeha.

KAD BIH PONOVRNO BIRALA, BIRALA BIH ISTO!

Ovo je lijepa, na svom redovničkom odmoru, koji joj pripada svake treće godine, u svom rodnom gradu boravila je s. Nada Ivanković, dominikanka. Upitali smo je: Kako je? Što radi? Kada se vraća? ...

- Život je lijep svugdje ako ga znamo osmisliti
- Jedan od najljepših trenutaka odmora: zlatni jubilej bračne ljubavi mojih roditelja

ZVONIK: Nakon tri godine ponovno ste "doletjeli" svome jatu, u svoj grad. Kako se osjećate? Kako ste proveli odmor?

S. NADA: Osjećam se baš kao kod kuće. Odmor sam provela jako lijepo u društvu sa svojimima. Bila sam i u drugoj "rodnoj kući", tj. u Korčuli, u matičnoj kući sestara Dominikanki. Imala sam prilike uživati u zajedništvu sa svojim sestrama jednako kao i sa svojom rodbinom koju nisam vidjela više od tri godine. Jedan od najljepših trenutaka moga godišnjeg odmora bio je zlatni jubilej bračnog života mojih roditelja. To je bila jedinstvena prilika da vidim na okupu svoju najbližu rodbinu i znance.

ZVONIK: Lijepo je živjeti u Kanadi?! Koliko ste dugo ondje? Da li ste vidjeli Indijance?

S. NADA: Život je lijep svugdje ako ga znamo osmisliti i na taj način ga sami činimo lijepim. U Kanadi sam punih deset godina. Možda se čini dugo, ali Vam mogu reći da je meni to vrijeme jako brzo prošlo. Vidjela sam i Indijance, ali samo na televiziji, kao i vi, premda ne živim daleko od njih.

ZVONIK: Molimo Vas predstavite nam ukratko Vašu zajednicu?

S. NADA: Živim u istočnom dijelu Kanade u pokrajini koja se zove Québec, u gradu Sherbroocu. To je francusko govorno područje u Kanadi. Ubrzo se navršava pedeset godina od kada su sestre naše provincije prvi puta stupile na tlo Amerike. Od tog vremena naša zajednica živi i radi u ovom gradu. Ispočetka su sestre radile sa zaostalim u razvoju ili napuštenom djecom. Međutim, kada je država preuzela skrb za tu djecu, sestre su se počele brinuti za stare. Danas u našem domu za stare imamo skoro četrdeset staraca i starica. Mi se o njima skrbimo. U našoj zajednici imamo dvadesetak sestara od kojih su neke već starije životne dobi. Vikendom dvije sestre pomažu u našoj Misiji u Montrealu.

ZVONIK: Što Vi konkretno radite?

S. NADA: Moja dužnost je da se brinem za starce i starice na jednom katu našeg doma. Njih je ukupno petnaestak na tom katu gdje ja radim. Ti su ljudi jako brižni i ljubazni i zahvalni su za svaku sitnicu koju im učinite. Pored tog posla brinem se i oko održavanja kućne kapelice. Ako želim da kapelica bude lijepo uređena, moram imati cvijeće koje sama uzgajam. Pored ovih poslova ima i drugih poslova u kući. Raduje me i rad sa starima, kao i uređivanje kapelice.

- U našoj obitelji uvijek je bilo živo, kao u nekom vrtiću

ZVONIK: A sada, malo na izvore. Ponikli ste u brojnoj obitelji. Kakvo je bilo Vaše djetinjstvo? Kada ste čuli Isusov zov?

S. NADA: Sama činjenica da nas je bilo desetoro djece u kući dovoljno govori da je uvijek bilo živo. Nikada nije bilo dosadno. Kao da je u kući bio vrtić ili jedno malo školsko odjeljenje. Stalno se nešto događalo. Za djetinjstvo me vežu mnoge lijepe uspomene kojih se rado sjećam. Baš mi je bilo lijepo i zahvalna sam roditeljima što su nas toliko rodili i darovali nam najveće bogatstvo: braću i sestre.

- Redovnički život je i danas privlačan i izazovan

ZVONIK: Mladi ste. Kako je biti redovnica danas? Ima li u tome nešto privlačno? Mislite li da je to zvanje i za suvremene djevojke?

S. NADA: Moja mladost je već davno prošla, ali i pored toga se još uvijek osjećam mladom. Na to me podsjeća i činjenica da sam najmlađa sestra u našoj zajednici u kojoj živim u Kanadi. Nikada se ne bih ni s kim zamijenila. Kad bih ponovno birala, birala bih isto. Mislim da ovaj poziv nije zastario i da on zna i te kako ispuniti osobu koja mu se preda. Redovnički život je i danas jako privlačan i izazovan, o tom svjedoči i 13 mladih pripravnica u našem samostanu u Korčuli. Od njih je puno onih koje su započele ili čak završile fakultet. Te su pripravnice vesele, pune života i spremne prihvatiti ovaj način života koji se možda nekim ljudima čini "čudnim", ali i te kako lijepim i smislenim.

- Zvoniku se radujem i ja i moje susestre
- Vratiti se u Suboticu?! To je pitanje za moju Vrhovnu glavaricu

ZVONIK: "Zvonik" stiže u Kanadu?

S. NADA: Svaki novi broj "Zvonika" a, koji mi stiže uredno, uvijek me osobito obraduje. I druge sestre rado ga čitaju i zato ide iz ruke u ruku. Iz "Zvonika" saznam prave novosti. Želim Vam puno uspjeha u daljem radu.

ZVONIK: Na kraju, naravno, pitanje: Da li biste se željeli vratiti u Suboticu i ovdje raditi? Pazite što ćete odgovoriti. I Vaši poglavari čitaju "Zvonik". Jednoj Vašoj susestri postavio sam slično pitanje na koje je ona odgovorila potvrdno. I danas je u Subotici...

S. NADA: Mogu Vam odgovoriti isto što sam rekla sestrama u Korčuli. To je pitanje za moju Časnu Majku, koja mi je Vrhovna glavarica. Do danas nisam pitala niti predlagala gdje bih išla, a voljela bih i dalje tako činiti. Gdje budem poslana vjerujem da ću, uz Božju pomoć, uspjeti ispuniti Njegovu volju i svoje poslanje.

Razgovor vodio: Andrija Anišić

S. Nada (prva s desna) u svojoj zajednici u Sherbroocu 1991. godine (prvi s desna u drugom redu njezin otac)

"OTAC: IZVOR APOSTOLSKE ZAUZETOSTI CRKVE"

/Iz Papine poruke za Svjetski misijski dan '99./

Svake godine Svjetski misijski dan za Crkvu je dragocjena prilika za razmišljanje o njezinoj misijskoj naravi. Uvijek se sjećajući Kristova nalog: "Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga" (Mt 28,19), Crkva je svjesna da je pozvana naviještati ljudima svakog vremena i svakog mjesta ljubav jedinoga Oca, koji u Isusu Kristu želi sjediniti svoju raspršenu djecu (usp. Iv 11,52). U ovoj posljednjoj godini stoljeća koja se pripravlja za Veliki jubilej 2000. snažan je poziv uzdignuti pogled prema Ocu, "ući u njegovo otajstvo onakvo jest i kakvo nam je Sin objavio" (KKK 2779). Čitajući s tog motrišta "Oče naš", molitvu koju nas je naučio sam božanski Učitelj, lakše možemo shvatiti koji je izvor apostolske zauzetosti Crkve i koji su temeljni razlozi koji je čine misionarskom "sve do krajnjih granica zemlje".

Oče naš, koji jesī na nebesima

Crkva je misionarska, jer neumorno naviješta da je Bog Otac, pun ljubavi za sve ljude. Svako ljudsko biće i svaki narod traži, ponekad čak nesvjesno, otajstveno lice Božje, koje nam je ipak samo jedinorođeni Sin, koji je u krilu Očevu, potpuno objavio (usp. Iv 1,18). Bog je "Otac Gospodina našega Isusa Krista", i "on hoće da se svi ljudi spase i dođu do spoznanja istine" (1 Tim 2,4). Svi koji prihvaćaju njegovu milost s čuđenjem otkrivaju da su djeca jedinoga Oca i osjećaju se dužni svima naviještati Evanđelje.

U suvremenom svijetu mnogi ipak još ne priznaju Isusova Boga kao Stvoritelja i Oca. Neki su se, ponekad i zbog krivnje vjernika, opredijelili za ravnodušnost i bezboštvo; drugi su si, gajeći nejasnu religioznost, izgradili Boga na vlastitu sliku i priliku; drugi ga smatraju potpuno nedohvatnim bićem.

Zadaća je vjernika proglašavati i svjedočiti da je Otac nebeski "premda prebivajući u nedostupnu svjetlu", u svome Sinu, utjelovljenom u krilu Marije Djevice, umrlom i uskrsnom, postao blizak svakom čovjeku te ga osposobljuje "da mu odgovori, da ga upozna i da ga ljubi" (usp. KKK 52).

Sveti se ime tvoje

Predraga braćo i sestre, Svjetski misijski dan pruža svakome moguć-

nost bolje uočiti ovaj zajednički misionarski poziv, koji potiče Kristove učenike da postanu apostolima njegova Evanđelja pomirenja i mira.

Spasenjsko poslanje je opće; za svakog čovjeka i za cijelog čovjeka.

Zadaća je to cijeloga Božjeg naroda, svih vjernika. Misionarstvo treba, stoga, biti žar svakoga kršćanina; žar za spasenje svijeta i žarka zauzetost za obnovu Očeva Kraljevstva.

Da bi se to dogodilo, potrebna je trajna molitva koja hrani želju donijeti Krista svim ljudima. Potrebno je prikazivanje vlastite patnje, u sjedinjenju s onom Otkupiteljevom. Potrebna je, također, osobna zauzetost u podupiranju ustrojstava misionarske suradnje. Među ovima osobito upozoravam na Papinska misijska djela koja imaju zadaću poticati molitvu za misije, promicati ih i pribavljati sredstva za njihovo evangelizatorsko djelovanje. Ona djeluju u tijesnoj suradnji s Kongregacijom za evangelizaciju naroda koja usklađuje misionarski napor u jedinstvo nakana s partikularnim Crkvama i s različitim misionarskim ustanovama prisutnima u cijeloj crkvenoj zajednici.

Dvadeset četvrtoga listopada slavimo posljednji Svjetski misijski dan u ovome stoljeću, u kojem je evangelizatorsko djelo Crkve proizvelo doista izvanredne plodove. Zahvalimo Gospodinu za neizmerno dobro koje su izvršili misionari i, upravljajući pogled prema budućnosti, pouzdano očekujemo zoru novoga Dana.

Svi koji djeluju na istaknutim crkvenim položajima su kao straže na zidovima Božjega Grada, koje pitamo: "Stražaru, koje je doba noći?" (Iz 21,11), primajući odgovor: "Čuj, stražari ti glas podižu, zajedno svi kliču od radosti, jer na svoje oči vide gdje se na Sion vraća Jahve" (Iz 52,8).

Njihovo velikodušno svjedočanstvo na svakom kraju zemlje naviješta da "pred vratima trećeg tisućljeća od otkupljenja Bog pripravlja veliko kršćansko proljeće, kojemu već vidimo početak" (Redemptoris misio, 86).

Marija, "Zvijezda jutarnja", neka nam pomogne zanosno i uvijek iznova ponavljati "fiat" Očevu spasenjskom naumu, da bi svi narodi i svi jezici vidjeli njegovu slavu (usp. Iz 66,18).

S tim željama srdačno šaljem misionarima i svima koji promiču misionarsko djelovanje posebni apostolski blagoslov.

Papine riječi uz molitvu
Anđelova pozdravljenja
u nedjelju 10. listopada 1999.

S KRUNICOM U TREĆE TISUĆLJEĆE

Predraga braćo i sestre!

Liturgijski spomendan Blažene Djevice Marije, Kraljice svete krunice, koji smo proslavili prošloga četvrtka, daje mi priliku ponovno govoriti o vrijednosti toga jedinstvenog oblika marijanske molitve, svete krunice.

Slijedeći primjer svojih časnih pretihodnika, nisam propuštao u različitim prigodama isticati njezinu važnost. U njoj se divno spajaju jednostavnost i dubina, osobni i zajedničarski domet. Krunica je po sebi kontemplativna molitva te ima veliku zagovorničku moć: tko je moli doista se pridružuje Mariji u razmatranju Kristovih otajstava i osposobljuje u mnogostrukim životnim i povijesnim prilikama prizivati milost svojstvenu tim otajstvima.

U mjesecu listopadu, mjesecu krunice, često pribjegavamo toj marijanskoj molitvi, koja je nekoć bila svakidašnja molitva kršćanskih obitelji. Toliko je nakana koje trebamo Mariji povjeriti. Osobito vas potičem moliti krunicu za sinodsku skupštinu europskih biskupa, koja se upravo događa ovdje u Vatikanu. Ustrajno nastojim u njoj sudjelovati i vidim s koliko se dušobrižničke skrbi sinodski oci sučeljavaju s velikim izazovima europskog kontinenta. Snažno se javlja zahtjev obnovljene i hrabre evangelizacije, proširenog misijskog djelovanja koje treba voditi računa o izmijenjenim prilikama u Europi koja je sve više multietnička i multikulturalna.

U prošlosti, molitva je krunice pomogla sačuvati cjelovitost vjere naroda Božjega; neka njezino žarko moljenje podupre Crkvu na prijelazu u treće tisućljeće, da i dalje bude proročki "znak i oruđe najtješnjeg sjedinjenja s Bogom i jedinstva cijeloga ljudskog roda" (Lumen gentium, 1).

Na tu nakanu i za sve potrebe Crkve i svijeta, pozivam sve, osobito djecu, obitelji i stare, uzdizati zajedničku molitvu Mariji u tijeku cijeloga mjeseca listopada. Molimo Svetu Djevicu da pomogne Crkvi sve više i sve bolje biti most koji sjedinjuje čovjeka s Bogom i ljude međusobno. Molimo da se promiče i podupire miran susret i dijalog pun poštovanja među narodima, uljudbama i religijama.

Marijo, Kraljice svete krunice,
moli za nas!

REDOVITO ZASJEDANJE BISKUPSKE KONFERENCIJE SRJ

- Priopćenje za javnost -

U srijedu, 27. listopada 1999. godine, u Nadbiskupskom domu u Beogradu, održano je treće redovito zasjedanje Biskupske konferencije SRJ.

Prisutni su bili svi članovi BK: **mons. Franc Perko**, nadbiskup beogradski i predsjednik BK, **mons. János Péntzes**, biskup subotički i potpredsjednik BK, **mons. Zef Gashi**, nadbiskup barski, **mons. Ilija Janjić**, biskup kotorski, **mons. László Huzsvár**, biskup zrenjaninski, **mons. Marko Sopi**, biskup u Prizrenu.

Zasjedanju je prisustvovao i apostolski nuncij **mons. Santos Abril y Castello**. Kao gosti na ovom zasjedanju bili su prisutni **mons. Marin Srakić**, biskup đakovački i srijemski, te **mons. Đuro Gašparović**, pomoćni biskup đakovački i srijemski i generalni vikar za Srijem.

Radni dio ovog zasjedanja odvijao se prema predloženom dnevnom redu. Pročitana je zapisnik II. plenarnog zasjedanja od 20. listopada 1998. godine, a potom je sve prisutne pozdravio apostolski nuncij **mons. Santos Abril**. On je naglasio važnost rada Konferencije za Crkvu na ovim prostorima. Zatim je delegat Hrvatske BK đakovački i srijemski biskup **mons. Marin Srakić** pozdravio okupljene jugoslavenske biskupe, prenio im pozdrav biskupa HBK i preporučio bratskoj suradnji i zajedništvu pomoćnog biskupa **mons. Gašparovića**, novopostavljenog generalnog vikara za Srijem, koji će ubuduće stalno boraviti u Srijemu.

Predsjednik BK SRJ **mons. Franc Perko** izvijestio je prisutne o radu II. sinode europskih biskupa, koja je bila održana u Rimu od 1. do 23. 10. 1999. Glavna tema Sinode bila je: ISUS KRIST KOJI ŽIVI U CRKVI - IZVOR NADE ZA CRKVU U EUROPI. Isus Krist raspeti i uskrsli, posebno je znak nade i svjetla na našim izmučenim balkanskim prostorima.

Biskupi su na ovom zasjedanju na poseban način razmatrali opću i vjersku situaciju na našim prostorima, koja je različita u pojedinim biskupijama.

Glede proslave Velikog jubileja zaključeno je da se ona odvija u pojedinim biskupijama prema vlastitim programima. Naši će

biskupi na Božić ove godine posebnom svečanošću otvoriti Svetu jubilejsku godinu u svojim katedralama.

Biskupi su se i na ovom plenumu zauzeli za što bolje odnose i suradnju sa Srpskom Pravoslavnom Crkvom.

Na plenumu je potvrđen novi Statut Jugoslavenskog nacionalnog Caritasa. Biskupi su razgovarali i o pronalaženju mogućnosti kako bi se - u ovim teškim vremenima - preko Caritasa, moglo što bolje i što više pomoći stanovnicima SRJ.

S ovog plenarnog zasjedanja BK SRJ biskupi Jugoslavije upućuju poziv svojim vjernicima da se trude oko osobnog obraćenja, provode život u nadi, međusobnom praštanju i strpljivosti te tako stvaraju uvjete za promjenu mišljenja u čitavom društvu. Ova promjena je nužni uvjet za ostvarenje novog ozračja međusobnog povjerenja i skladnijeg zajedničkog života.

U tom smislu biskupi pozivaju sve ljude dobre volje na međusobnu toleranciju, suživot i suradnju, da se odstrani svaka mržnja i osveta. Dužni smo, poučeni teškim iskustvom prošlosti, da uz Božju pomoć, na ulazu u treće tisućljeće stvorimo uvjete za bolju i ljepšu budućnost svih ljudi na našim prostorima, kako bi pripadnicima svih naroda bilo omogućeno povratiti se na svoja ognjišta i živjeti u potpunoj slobodi, uživajući sva ljudska prava.

Biskupi upućuju svoj poziv i odgovornima na svim zavađenim stranama da zacijele sve rane međusobnih sukoba, da oslobode sve zarobljenike i zatvorenike te tako dokažu da su za suživot u višenacionalnoj zajednici na Kosovu i u cijeloj Jugoslaviji.

Svoj apel biskupi upućuju i Međunarodnoj zajednici da sa svoje strane pomogne da se život vrati u normalne tokove, da prestanu sankcije koje još više umnožavaju patnje ljudi i da pruži nužnu humanitarnu pomoć svim stanovnicima ove zemlje. Ujedno se zahvaljuju na svakoj pruženoj pomoći u ovoj godini.

Na poseban način se na pragu Trećeg tisućljeća u našoj zemlji ostvaruje paradoks kršćanske poruke spasenja. Preko Križa i smrti idemo u novi život i bolju budućnost. Učvrstimo vjeru u raspetog i uskrslog KRISTA da bude izvor života, nade i radosti za Crkvu i sve ljude na ovim prostorima i u čitavom svijetu.

U Beogradu, 27. 10. 1999.

za BISKUPSKU KONFERENCIJU SRJ

Dr. Franc Perko, beogradski nadbiskup,
predsjednik BK SRJ

DOGAĐANJA U SUBOTIČKOJ BISKUPIJI

PROŠTENJE NA ŠIŠTAKU

U nedjelju 3. X. održano je proštenje sv. Male Terezije u naselju "Šištak" kod Subotice, koje pripada župi Marije Majke Crkve - Aleksandrovo. Prigodom proslave jubileja 100. obljetnice smrti sv. Male Terezije ovaj dio župe, koji živi kao posebna vikarija, odlučio se staviti pod zaštitu sv. Male Terezije. Od tada, svake godine, u nedjelju poslije njezinog blagdana slavi se ondje proštenje kod postojećeg križa na ulazu u selo.

Gost ovogodišnjeg proštenja bio je **mons. Stjepan Beretić**, katedralni župnik. U svojoj oduševljenoj homiliji istakao je veličinu te jednostavne, mlade žene - najmlađe učiteljice Crkve, koja je uzor kreposti običnog života. Zgodno je na kraju svoje homilije primijetio propovjednik da prisutni, a bilo ih je oko 300, ili jako vole sv. Malu Tereziju ili ih ona moćno okuplja oko sebe, jer su se na jednom mjestu okupili vjernici koji se poznaju iz mnogih subotičkih župa. Proštenje je proteklo u pravom raspoloženju zajedništva koje je učinio još učinkovitijim **mons. Marko Forgić** ispovijedajući za vrijeme cijele sv. mise tako da je 92 prisutnih pristupilo stolu Gospodnjem. /Zv/

BLAGOSLOV KRIŽA

Na svetkovinu Uzvišenja sv. Križa, 15. 09. u središtu "staroga Šandora" je blagoslovljen križ kojega su po treći put obnovili članovi vrlo ugledne kršćanske obitelji **Szebenyi**. Naime, prije 106 godina preci iste obitelji su postavili tada jedini katolički križ u naselju Aleksandrovo. Kasnije je u blizini toga križa a u zgradi ondašnje žandarmerije otvorena katolička bogomolja sv. Aleksandra koja je služila svojoj svrsi u ovoj župi sve do 1982. godine.

Križ je dosad dva puta obnavljan. I sada potomci spomenute obitelji žive aktivnim vjerskim životom i sami su o svom trošku temeljito obnovili križ, ogradili novom ogradom i postavili natpis posvećen jubileju 2000.

Križ je svečano blagoslovio župnik **Andrija Kopilović**. Na ovaj blagoslov okupilo se oko 150 vjernika i članova obitelji **Szebenyi**. U svojoj homiliji župnik je naglasio da ovaj križ stoji uzvišen na raskrsnici koja pokazuje Isusovu "vertikalnu i horizontalnu" - prema Bogu i čovjeku. /Zv/

DUHOVNO PLODNA JESEN KOD SUBOTIČKIH FRANJEVACA

U jednom broju "Fraternitasa" ovoga ljeta nepoznati autor je napisao da se franjevci u Subotici "bave neupadnim radom". Plodovi tog "neupadnog rada" prema "Fraternitasu" dođoše na vidjelo ove jeseni. Od 2. do 4. rujna u franjevačkoj "Staroj crkvi" trodnevne duhovne vježbe za članove Franjevačkog svjetovnog reda održao je o. Ivan Holetić. Svake večeri se okupljao lijepi broj mjesnog bratstva FSR-a i simpatizera franjevačke duhovnosti - do 80 prisutnih. Vrhunac slavlja bilo je polaganje zavjeta četvero braće i sestara koji su završili novicijat.

Od 20. do 23. rujna u franjevačkom samostanu duhovne vježbe su održane za deveticu svećenika Subotičke biskupije. Moderator duhovnih vježbi bio je o. Marijan Kovačević. Za potpunu poslugu, pri ruci svim svećenicima je uvijek bio o. Andrija Matić, gvardijan, u čemu su mu pomagali i ostali članovi franjevačke zajednice u samostanu.

Od 22. do 24. rujna duhovne vježbe za Franjevački svjetovni red (mađarski ogranak) održao je Ervin Kovač, kapelan katedralne župe sv. Terezije u kapelici Crne Gospe koja se nalazi uz franjevačku crkvu. Svojim oduševljenim egzortama privukao je veliki broj članova FSR-a i simpatizera sv. Franje. Svake večeri je programu duhovnih vježbi pribivalo oko 50 nazočnih.

Za blagdan svetoga našeg oca Franje pripremili su se franjevci deveticom. Uoči blagdana koncelebriranu sv. misu (hrvatski i mađarski) predvodio je subotički biskup mons. dr. Ivan Péntzes, održavši nadahnutu propovijed. U koncelebraciji je bilo oko 20 redovničkih i dijecezanskih svećenika. Poslije sv. mise proslavljen je dojmljivi "Obred preminuća sv. oca Franje" kod njegova oltara u franjevačkoj crkvi. Na sv. misi i za vrijeme obreda "Preminuća" pjevao je novoosnovani muški zbor franjevačke crkve "Mir i dobro" na latinskom jeziku pod ravnanjem o. Ivana Holetića, uz orguljsku pratnju Šandora Kadara, učenika III. razreda Muzičke škole u Subotici. Na slavlju se okupio veliki broj vjernika Subotice i okolice.

Predivni ugođaj u crkvi ("Festum cori") zaključen je ugodnim bratskim druženjem braće svećenika, redovnika i vjernika laika u blagovaonici samostana ("Festum refectori").

Na sam blagdan sv. Franje bile su pjevane sv. mise s propovijedima prije podne u 9 sati na hrvatskom a u 10 sati na mađarskom jeziku.

fra Marijan Kovačević

Muški zbor franjevačke crkve "Mir i dobro"

OBLJETNICA POSVETE SUBOTIČKE KATEDRALE I PROŠTENJE

U četvrtak, 14. listopada u subotičkoj katedrali-bazilici sv. Terezije je svečano proslavljena obljetnica posvete te crkve. Svečanu sv. misu predvodio je subotički biskup mons. dr. Ivan Péntzes u zajedništvu sa svećenicima i redovnicima grada i okolice. Prigodnu homiliju na hrvatskom i mađarskom jeziku održao je župnik subotičke župe sv. Jurja István Dobai.

U petak, 15. listopada, također u katedrali, svečanom sv. misom proslavljena je zaštitnica grada i katedrale sv. Terezija Avilska. Koncelebriranu sv. misu također je predvodio subotički biskup sa svećenicima i redovnicima grada i okolice, a prigodnu homiliju na hrvatskom i mađarskom jeziku imao je župnik subotičke župe sv. Marije Károly Szungyi.

Na oba slavlja pjevali su zborovi "Albe Vidaković" i "Sv. Terezija" pod ravnanjem mons. Josipa Mioča a za orguljama je bila s. Mirjam Pandžić. Na slavljinama su sudjelovali i predstavnici lokalne samouprave i lijepi broj vjernika. /Zv/

SLAVIMO GOSPODINA U SVETOZAR MILETIĆU

Zahvalnica za plodove zemlje

U nedjelju, 10. listopada u našoj smo crkvi svečano zahvalili Bogu za plodove zemlje. Učinili smo to ove godine peti put. Svake godine djeca se tom prigodom oblače u narodne nošnje i nastupaju s kratkim programom na hrvatskom i mađarskom jeziku. Činjenica da ih je ove godine bilo četrdesetak a da smo prije pet godina započeli s dva djeteta, ispunja me radošću i ponosom. Vjera, nada i ljubav kao da ponovno više ulaze u mlada srca, a i Crkva nam se podmlađuje. Moram pohvaliti i odrasle koji su se obukli u nošnje i tako svojim primjerom pokazali kako se gaje običaji i čuva naša vjera. Sve pripreme oko ovog slavlja pružile su priliku djeci i odraslima da se više druže i razgovaraju. Mogli su malo dublje osjetiti značenje ove mise i molitve za naš kruh svagdašnji. I kako je u svom govoru rekla Ana Vujević-Keš, "plodna je ova naša bačka ravnic...". Plodna jeste ali je potrebna i duhovna hrana onima koji je obrađuju. Ta duhovna hrana je ne samo ova misa zahvalnica nego i svaka izgovorena molitva i svako dobro djelo. U misnom slavlju sudjelovalo je puno domaćih vjernika kao i gostiju iz Čonoplje te bogoslov Ferenc Kovač. Ikebane pred oltarom od plodova napravila je Jucika Đurčik. Ona svake godine ispeče pleteni kruh za oltar. Prigodni program izveli su recitatori: Josip Knezi, Tomaš Maćuš, Danijela Knezi i Cecilija Štefko.

Misijska i katehetska nedjelja

U nedjelju, 17. listopada u našoj crkvi svečano smo proslavili i Misijsku nedjelju, a istoga dana bio je i "zaziv Duha Svetoga" za novu vjeronaučnu godinu. Da bi ova dva misna slavlja bila što ljepša, pobrinuli su se mali pjevači i recitatori s programom na hrvatskom i mađarskom jeziku. Njihova pjesma i recital obradovali su sve vjernike. Ta nevina i nasmijana dječja lica daju nam nadu i snagu u ovim teškim vremenima. Potiču nas da izdržimo u vjeri i molitvi. Pjevači i recitatori se sastaju jednom tejdno te uz pomoć Ele Egedi i Lucije Tošaki pripremaju prigodne programe za svečana slavlja, a župnik Anton Egedi sve to prati svojim budnim okom.

Ministranti prodaju "ZVONIK"

Negdje u pozadini, iza župnika, svake nedjelje nalaze se i ministranti. Oni su redovito na svetim misama. Svesrdno pripomažu župniku u misnom slavlju kao i u prodaji "Zvonika". To rado čine: Davor Peštalić, Norbert Dukat, Kristijan Tošaki, Igor Jurić, Alen Jurić, Alen Ezgeta i Stevan Antal.

L. Tošaki

Bač

TEBE BOGA HVALIMO

U nedjelju, 24. listopada u Baču je svečano proslavljena Nedjelja zahvalnosti za plodove zemlje. Sv. misu je predvodio **Andrija Anišić**, urednik katoličkog lista "Zvonik", a s njim su suslavili domaći župnik **Miroslav Orčić** i gvardijan drevnog franjevačkog bačkog samostana **o. Josip Špear**. Za ovu prigodu crkva je bila prekrasno ukrašena "plodovima zemlje", a još ljepši ukras bila su djeca u šokačkim narodnim nošnjama. Župski zbor je pak svojim pjevanjem svima uzdizao duše gore i poticao na zahvalnost.

U svojoj propovijedi vlč. Anišić je naglasio kako je čovjek "darovano biće". Sve što ima, ima od Boga i stoga čovjek, da bi bio čovjek, mora uvijek biti i "zahvalno biće!". Govoreći o načinima zahvaljivanja, on je naglasio kako je Euharistija najuzvišenija hvala Bogu. Ova hvala ujedno je i izvor najvećeg Božjeg dara čovjeku. U pričesti, naime, Isus nam daje samoga sebe.

U prikaznoj procesiji vjernici su prinijeli na oltar uz prigodne molitvene zazive: Križ, Sveto pismo, plodnu zemlju bačke ravnice, različite plodove zemlje, te kruh i vino za misu.

Na koncu mise bilo je izvlačenje "Zvonikove" dječje nagradne igre. Najprije je član Uredničkog vijeća "Zvonika" g. **Branko Vaci** pozdravio djecu i sve prisutne te ih potakao da čitaju i šire "Zvonik" a potom je pozvao djecu i ministrante da izvuku osam sretnih dobitnika. Među izvučenima bilo je i dvoje prisutne djece. Nakon toga je urednik "Zvonika" pohvalio Bačlije što primaju 150 primjeraka "Zvonika" i potakao ih da i dalje čitaju "Zvonik" i tako se hrane obilnom duhovnom hranom. On je također zahvalio na suradnji župniku i svima koji pišu za "Zvonik".

Slavlje je završeno pjevanjem pohvalne pjesme "Tebe Boga hvalimo", a nije izostalo ni fotografiranje za uspomenu i sjećanje na još jedan uspjeti Dan zahvalnosti u ovoj župi. /Zv/

Slavlje je završeno pjevanjem pohvalne pjesme "Tebe Boga hvalimo", a nije izostalo ni fotografiranje za uspomenu i sjećanje na još jedan uspjeti Dan zahvalnosti u ovoj župi. /Zv/

Na slici lijevo: Najmlađi prinose darove pod budnim okom župnika Miroslava

U SOMBORU STAROST NA OKUPU

U župi sv. Križa obilježen Dan starih i bolesnih

U Godini starih, koja se približava svome kraju, 24. listopada i župa sv. Križa u Somboru obilježila je Dan starih i bolesnih. Gost na slavlju koje je priređeno našim starima i bolesnima bio je umirovljeni subotički svećenik **Antun Gabrić** koji je predvodio svečanu sv. misu u koncelecijaciji sa župnikom **Lazarom Novakovićem**.

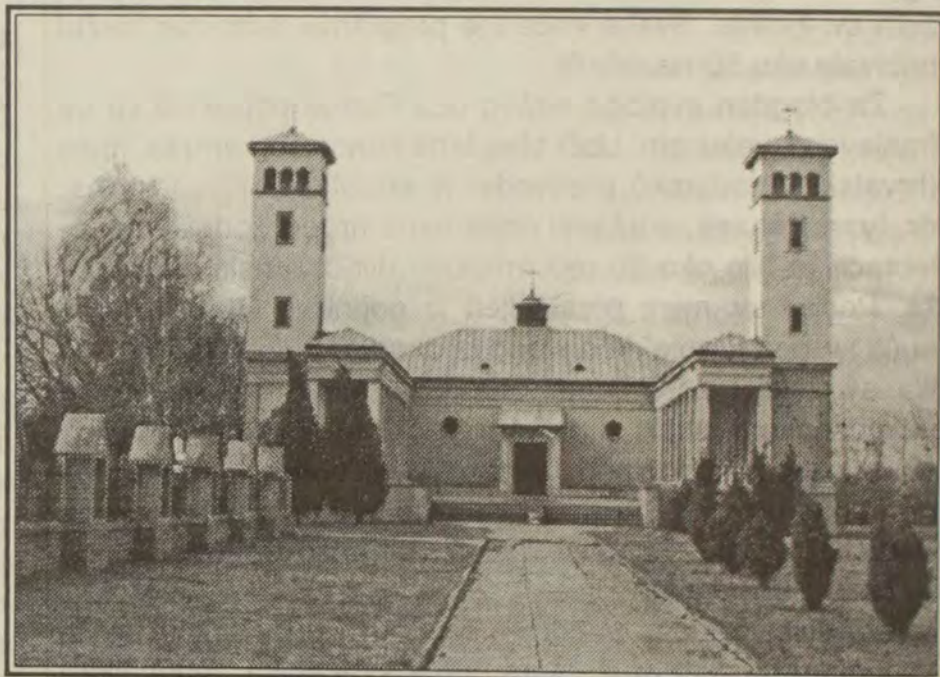
Prije sv. mise mnogi stari su pristupili sakramentu sv. ispovijedi, a nakon propovijedi našeg gosta svi župljani stariji od 65 godina pristupili su sakramentu bolesničkog pomazanja. Bogu hvala, bio ih je lijep broj.

Djeca i mladi su doprinijeli da ovo slavlje bude doista lijepo. Oni su uzeli učešće u čitanjima, molitvi vjernika i kratkom programu. Nakon sv. mise priređena je zakuska za sve stare i bolesne.

"Blagoslovljeni svi koji su prema meni dobri. Oni mi daju da mislim na dobrog Boga. I sigurno ih neću zaboraviti kad jednom budem s njime."

(Phil Bosmans: Blagoslov jednog starca)

Zlata Lacić

Crkva sv. Križa u Somboru

O JUBILEJU U SOMBORU

U sv. Križu tribina o Velikom jubileju

U nedjelju 17. listopada u župi sv. Križa u Somboru održana je tribina na temu "U susret Velikom jubileju". Predavač je bio **mr. Andrija Kopilović**, predsjedavajući Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost "Ivan Antunović" iz Subotice. Kao uvod u predavanje pročitana je pjesma pape Ivana Pavla II. Predavač je naglasio da smo jedna od sretnih generacija koja će dočekati 2000. godinu. Tu veliku prekretnicu Crkva će obilježiti Svetom godinom. Ona će početi u ponoć na Božić ove godine, a završit će se na Tri kralja 2001. Četiri su sadržaja: Godina Velikog jubileja, Godina Presvetog Trojstva, Godina Euharistije i Godina ulaska u treće tisućljeće. U jubilarnoj godini Crkva može podijeliti potpuni oprost od kazni, a to je povezano s hodočašćem, molitvom i djelima milosrđa.

Na kraju iscrpnog predavanja mr. Kopilović je istaknuo da je najbitnije vjerski ući u činjenicu da smo ljudi koji ćemo se očistiti od dugova i prenijeti vjeru čistih ruku u treće tisućljeće.

Monika Vekonj

Bački Petrovac

OSAMDESETA OBLJETNICA GIMNAZIJE

Slovačka gimnazija "Jana Kolara" s domom učenika u Bačkom Petrovcu je 16. listopada proslavila 80. obljetnicu osnutka i neprekinutog rada. Na svečanu akademiju priređenu tom prigodom bio je pozvan i subotički biskup mons. dr. Ivan Pénzes, jer je u ovoj gimnaziji bilo i ima Slovaka katolika s područja Subotičke biskupije. No, kako on radi svojih obaveza nije mogao osobno prisustvovati ovom slavlju, imenovao je preč. Jakoba Pfeifera, arhiprezbitera Podunavskog arhiprezbiterata svojim delegatom. On je ravnatelju gimnazije prenio biskupove čestitke i dobre želje.

U spomenutoj gimnaziji je tijekom proteklih osamdeset godina preko 3000 učenika pohađalo i završilo školovanje na slovačkom jeziku, od kojih su mnogi postigli visoke titule.

Veselimo se takvom uspjehu i molimo Božji blagoslov za njihov daljnji rad. /M. Z./

DUHOVNA OBNOVA U BANJA LUCI

Od 22. do 24. listopada ove godine u samostanu časnih sestara Klanjateljica Krvi Kristove "Nazaret" u Banja Luci održana je duhovna obnova koju je predvodio o. Willy Klein, misionar Krvi Kristove. Na ovoj duhovnoj obnovi bile su 24 osobe, većinom iz Vojvodine, odakle se putovalo samo uz osobnu kartu.

Bl. Marija de Mattias, utemeljiteljica družbe Klanjateljica Krvi Kristove

Za vrijeme ove obnove čitali smo i razmatrali Božju riječ i pokušali živjeti po Riječi života određenoj za taj dan. Navečer smo razmjenjivali iskustva i učili jedni od drugih.

Elizabetha Richter

TRIBINA U HKC "BUNJEVAČKO KOLO"

"NOVI RELIGIOZNI POKRETI" OPASNOST ALI I IZAZOV CRKVI, ZNAK SU VREMENA

"O uzrocima i razlozima nastanka sljedbi /sekti/ možda je najbolje govoriti na primjerima zemalja u kojima su desetljećima vladale stranke i partije s materijalističko-ateističkim svjetonazorom, a onda, u određenom povijesnom trenutku, ti su režimi pali. Iza njih su ostale ekonomske i duhovno-moralne ruševine." Citatom iz najnovije knjige Romana Miza "Od Boga do sotone - slobodne crkve, sljedbe i kultovi" mogao bi se definirati tek jedan segment religioznih pokreta koji su nastali na duhovnom planu, a o čemu su 22. listopada govorila dva predavača u Hrvatskom kulturnom centru "Bunjevačko kolo", mr. Andrija Kopilović i Dujo Runje. Tribina, koju su organizirali Hrvatsko akademsko društvo i HKC "Bunjevačko kolo" jedna je u nizu tribina koje će se održati u Subotici, ali i u prigradskim naseljima i na kojima će nastupiti mnogi imanentni stručnjaci.

Mr. Andrija Kopilović je na samom početku svog predavanja ukazao na širinu i zahtjevnost teme te na često miješanje pojmova "religije" i "vjere": "Religiozno je sve ono što čovjek spoznaje vlastitim naporima na putu transcendentnog i pretače ga u oblik kulta i vjerovanja, dok je vjersko isključivo oslanjanje na Objavu." Otkud novi religiozni pokreti? Na Zapadu nastaju kao alternativa tradicionalnim religijama, a često velike - historijske Crkve gube na svojoj privlačnosti i zbog toga što na izazov suvremenog društva ne odgovaraju "čitanjem znakova vremena". Drugi segment nastanka novih religioznih pokreta vidljiv je unutar Katoličke Crkve koji je upravo to - odgovor na izazov. Tako je mr. Kopilović, nabrojivši najznačajnije pokrete (Djelo Marijino, fokolarine, Molitva i riječ...), u kraćim crtama opisao djelovanje pokreta "Molitva i riječ" koji se istinski oslanja na Objavu i na duhovno iskustvo okarakteriziravši ga kao pravo crkveno bogatstvo. Pokret je nastao u Hrvatskoj, ali se proširio i u Austriji, naročito je aktivan ljetnih mjeseci.

Kako Katolička Crkva gleda na mnoštvo pokreta i denominacija? "Kršćanstvo, koliko god bilo otvoreno i dijaloški raspoloženo, objavljenom istinom ne može trgovati, te će stoga uvijek biti otvoreno za dijalog, još više za suživot i napose za poštivanje slobode svачije savjesti", završio je mr. Kopilović.

Dujo Runje, pedagog i sociolog, govorio je o krizi duhovnosti iz koje su upravo i

nastali duhovni pokreti. Kao razlozi nastanka malih vjerskih zajednica svakako je posvemašnja sekularizacija, ali i industrijalizacija,

urbanizacija, birokratizacija, velika moć ideologija... On je naglasio da pripadnici ovih novih zajednica pokušavaju živjeti suprotno današnjem suvremenom društvu, a upravo im te male zajednice pružaju utočište. Iako razni religijski pokreti često okupljaju mnoge psihički labilne ličnosti, nikako ne smijemo tako olako shvatiti one koji su iz bilo kog razloga postali članovi raznih sekti, kultova ili pokreta.

"Na njih ne bi trebalo gledati kao na bizarne ili nemoralne osobe, nego kao na ljude žedne vjere. Oni su rezultat krize Crkve, a sami bismo se trebali zapitati koliko smo se udaljili od čovjeka."

Mr. Andrija Kopilović, Dijana Kopunović i Dujo Runje

Kao da su ova dva predavanja tek otvorila razgovor na široku temu na koju se doista ne mogu dati jednostavni i konačni odgovori. Voditeljica tribine Dijana Kopunović je potaknula razgovor pitanjem nisu li mnoge nove vjerske zajednice u Subotici također opomena historijskim Crkvama. U razgovor su se uključili i liječnici psihijatri, a zadnji je govornik bio mr. Roman Miz, čija je knjiga, spomenuta u uvodu ovog članka, mogla biti okosnica tribine. On je na samom početku svog osvrtu ukazao na postojanje "pokreta", odnosno "sekti" već u najranijem kršćanstvu. Zanimljiv je podatak da se u prosjeku svakog tjedna u svijetu pojavljuje pet novih sekti, najčešće u SAD-u. Postoje i drugi, realniji podaci, po kojima u zapadnom društvu danas postoji 1500-3000 religioznih pokreta. U Subotici i njenoj okolini djeluje, na primjer, 21 vjerska zajednica, računajući tu i tradicionalne Crkve. Ovi nas podaci očigledno moraju zabrinuti jer pokazuju da je nauka o sektama nasušna potreba našeg vremena, o čemu mr. Miz govori u okviru Katedre za ekumenizam i istočno bogoslovlje na Teološko-katehetskom institutu Subotičke biskupije.

Otvorena rasprava i velik odaziv publike (preko 90 prisutnih) pokazuje žed za ovakvim i sličnim razgovorima.

Katarina Čeliković

POMIRENJE RIMOKATOLIČKE I LUTERANSKE CRKVE

Na godišnjicu početka reformacije 31. listopada dvije kršćanske Crkve, nakon skoro petsto godina, potpisale su u njemačkom gradu Augsburgu zajedničku deklaraciju kojom se veliki sukob rješava na najvišem nivou.

Spor između ovih Crkava počeo je 31. X. 1517. godine kada je Martin Luter na vrata crkve u Wittenbergu prikucao svojih 95 teza i time započeo proces odvajanja od Katoličke Crkve. Crkveni spor o tome utječu li ljudska djela na spasenje, kako tvrdi katolički nauk, ili je ono određeno sudbinom, kako tvrde luterani, riješen je tako da su se Crkve u zajedničkoj deklaraciji složile da je vjera u Boga najbitnija za spasenje. Sporazum kojim se pomiruju razlike između katoličkoga i protestantskog nauka rađen je punih 30 godina.

Ovom je pomirenju dat velik publicitet jer je preko Eurovizije cijela Europa mogla pratiti ovaj značajni čin.

I Subotica je u nedjelju 31. X. imala zajedničku molitvu u evangeličkoj crkvi na kojoj je bio i subotički biskup **mons. dr. Ivan Péntzes** uz domaćine **Gáncs Pétera** i **Dolinszky Árpáda**. Za ovaj svečani dan i program je bio priređen srcem - od pjesme, navještaja Božje riječi, dječjeg programa, pozdravnih govora do zajedničkog agapea nakon bogoslužja. Za vrijeme svečane službe propovijedao je Gáncs Péter, a na kraju su se prisutnim vjernicima obratili Dolinszky Árpád, superintendent, i

Dolinszky Árpád, mons. dr. Ivan Péntzes i Gáncs Péter u evangeličkoj crkvi u Subotici

subotički biskup dr. Ivan Péntzes. Nakon pročitane deklaracije oba su govornika izrazila radost što je Subotica grad ekumenizma jer su ove dvije Crkve već duži niz godina prisutne na ekumenskim molitvama i današnjim činom samo potvrđuju da nije samo kler spreman na zajedništvo nego i vjerni puk.

Katarina Čeliković

Razmišljanje jednog vjernika

NE POŽELI TUDEGA ŽENIDBENOG DRUGA

Deveta Božja zapovijed upozorava na pohotu ili tjelesnu požudu. Težnja za zadovoljstvom tijela tjera čovjeka da često bez razmišljanja čini djela koja ostavljaju velike negativne posljedice na život preljubnika, kao i na njihove obitelji. Prevareni bračni drugovi osjećaju se poniženo jer više nisu dovoljno dobri svojim supružnicima. Gubi se povjerenje u obitelj. Nitko ne želi zajedničkim radom doprijeti da druge osobe bez odobrenja uživaju i goste se njihovim dobrima. Patnja i traume uvijek su veće od užitka koji je doživljen.

Bogati ljudi i oni koji su na višim položajima znaju prisvojiti sebi "pravo" posjedovanja tuđeg vlasništva ili druge osobe. Onaj tko je pružio ruke za tuđim ostao je i bez svoga i bez onoga tuđeg. To je slika svake pohlepe.

Pohlepa se najviše izražava u preljubi. Čovjek ostaje prazan i sam. U velikim krizama kada su vrednote poljuljane, kada se sve dovede u pitanje, preljube su česta pojava. Možda je to nagon za održavanjem ljudske vrste? Kada se krize počnu smirivati i počne se uvoditi red u društvo, moralne vrijednosti dobivaju svoje pravo mjesto i čovjek se vraća dostojanstveno te se počinje vladati po Božjim zapovijedima. Iz sebičnosti i prividne sreće razaraju se najsvetije obiteljske vrijednosti: obitelj, djeca, imanje... Poštuj te vrijednosti! "Ne poželi tuđega ženidbenog druga!"

Alojzije Firanj

VIJESTI IZ OPĆE CRKVE

ZAVRŠETAK MEĐURELIGIJSKOG SKUPA U VATIKANU 28. X. 1999.

Po prvi puta u svojoj povijesti Trg sv. Petra bio je 28. listopada poslije podne svjedok jedinstvenog događaja: preko 230 predstavnika 20 velikih svjetskih religija iz pedeset zemalja okupilo se zajedno s Papom na završetku velikog međureligijskog skupa koji se održavao u Vatikanu četiri dana od 25. do 28. listopada pod geslom "**Suradnja među religijama na pragu trećeg tisućljeća**". Molitveni duh Asiza od prije 13 godina, kada je 1986. g. organiziran na Papin poziv prvi ovakav skup predstavnika religija svijeta s ciljem molitve za mir, sada se preselio u srce Crkve. Sudionici skupa pred Svetim Ocem te pred pedeset tisuća nazočnih Rimljana i pred tv kamerama koje su prenosile ovaj jedinstven susret, pročitali su svoju zajedničku izjavu kao plod svoga četverodnevno vijećanja i dijaloga. "Suradujemo u rješavanju problema, u promicanju mira, ali smo protiv sinkretizma i poštujemo razlike" - jest jedna od temeljnih misli ove izjave. Naglašeno je u izjavi da je različitost jedno bogatstvo a ne zapreka dijalogu i suradnji. Nakon što su navedena sva područja suradnje s posebnim naglaskom na području odgoja novih naraštaja, sudionici međureligijskog skupa uputili su dvostruki apel: jedan svjetskim vođama i vladarima da osude zlorabu religije kao sredstva za raspirivanje mržnje i opravdanje diskriminacije, a drugi apel upućen je vjerskim poglavarima da promiču duh dijaloga unutar svojih zajednica i da se sami zauzmu za dijalog s društvom na svim razinama. Izjava završava spremnošću da se moli oprostjenje za pogreške prošlosti i odlučnošću za promicanjem pomirenja. Čitanju izjave prethodila su svjedočanstva utemeljitelja zajednice sv. Egidija Andrea Riccardija, anglikanca Briana Pearca iz Londona, rabina Sirata iz Pariza, imama Mohameda iz Amerike, Usha Mehta, Gandijeve sljedbenice iz Indije te Afrikanca Augustina Tiydzea, člana fokolarina iz Kameruna. U svome govoru na engleskom jeziku Papa je potvrdio ideje iznesene u zajedničkoj izjavi ohrabrivši sve sudionike i nazočne da nastave u ostvarenju svega što su uvidjeli da treba činiti kako bi se u trećem tisućljeću što bolje izgrađivao mir i civilizacija ljubavi. "Više nego riječi vrijede veliki primjeri za mir: sjetite se Gandija i Majke Terezije", rekao je Sveti Otac u svom govoru. Skup je završio u večernjim satima simboličkim paljenjem svijeća sa pet velikih svjećnjaka koji su predstavljali pet kontinenata čime se željelo sugerirati da se u treće tisućljeće treba ići sa svjetlom mira, razumijevanja, dijaloga i suradnje za što je dao svoj doprinos i ovaj međureligijski skup održan po prvi puta u samom Vatikanu u organizaciji Papinskog vijeća za međureligijski dijalog sa religijama na čijem je čelu kardinal Francis Arinze.

o. Božidar Nagy

POSEBNA BISKUPSKA EUROPSKA SINODA

U petak 1. listopada u Vatikanu je započela druga posebna biskupska sinoda za Europu. Ova sinoda trajala je puna tri tjedna. Ovo je ujedno bila i posljednja biskupska sinoda u ovom stoljeću. Pripreme za ovu sinodu započele su još prije tri godine kada je određena i tema: "Isus Krist živi u svojoj Crkvi - izvor nade za Europu".

Prva biskupska sinoda za Europu održana je u Vatikanu 1991. godine. Od tada su se u Europi i svijetu dogodile mnoge promjene na koje Crkva želi dati svoj odgovor. Sinodalni oci su raspravljali o novoj evangelizaciji Europe i o oživljavanju vjere u Europi. Kršćanstvo je, kao i cijela Europa, pogođeno mnogim poteškoćama koje opterećuju europsko stanovništvo posljednjih godina: demografski kolaps, etničko nasilje, ratovi, dekristijanizacija, sekularizacija... Europa je upala posljednjih godina u krizu duha. Zato je ova sinoda biskupa sazvana s nakanom da se pronađu najbolja rješenja svih kriznih poteškoća u kojima živi Europa.

Na drugoj biskupskoj sinodi za Europu bilo je 179 sinodskih otaca, 27 pročelnika vatikanskih dikasterija, 16 redovničkih predstavnika, 17 stručnjaka, 19 laika i brat Roger, kao predstavnik zajednice iz Taizéa.

Prije osam godina, kada je održana prošla biskupska sinoda za Europu, među sudionicima, kao i na cijelom kontinentu, vladalo je oduševljenje zbog pada berlinskog zida i osamostaljenja pojedinih naroda. Međutim, danas je posve druga situacija. Nestalo je zanosna i današnje vrijeme opterećeno je mnogim poteškoćama.

Na ovoj biskupskoj sinodi bili su predstavnici gotovo svih pravoslavnih Crkvi iz Europe, kao i predstavnici drugih kršćanskih Crkvi.

Rad sinode bio je iznimno uspješan. Sinodalni oci imali su na umu svu zahtjevnost koju pred njih stavljaju današnji znakovi vremena. Poslije tro-tjednog rada na završetku izdata je poruka iz koje donosimo najvažnije dijelove. Poruka druge posebne europske sinode biskupa ima sedam glavnih dijelova, a objelodanjena je u petak 22. listopada u dvorani Ivana Pavla II. Tiskovnog ureda Svete Stolice.

PORUKA DRUGE POSEBNE EUROPSKE SINODE BISKUPA

Radosno svjedočimo "Evandjelje nade" u Europi!

"Taj pozdrav i želja preobražava se u molitvu koju mi biskupi, okupljeni na Sinodi, upućujemo Vama, braćo i sestre vjernici, i svim građanima naše Europe. To je ujedno životni izazov svima nama.

Čovjek ne može živjeti bez nade; njegov bi život bio lišen značenja i postao bi nepodnošljiv. No ta je nada sve slabija, napadana i uništavana tolikim oblicima trpljenja, tjeskoba i smrti koji prožimaju srca mnogih Europljana i cijeli naš kontinent. Na taj se izazov ne smijemo oglušiti. Duh Božji, koji pobjeđuje svaki očaj, daje nam da dijelimo Isusovo suosjećanje prema ovcama bez pastira: neka nas on prati i podupire da s ljubavlju i suosjećajem sudjelujemo u poteškoćama i dramama tolikih muškaraca i žena - starijih, odraslih, mladeži i djece - koji su lišeni zdravlja, obrazovanja, zaposlenja, doma, domovine i nepriznati i prezreni u svojim temeljnim pravima na život, jednakost, slobodu i mir.

Da, braćo i sestre: čovjek ne može živjeti bez nade. No hoće li ona biti moguća i tko će nam je dati, kada su se mnoge nade u posljednje doba tako bijedno izjalovile?

Prosvijetljeni vjerom u Isusa Krista, s poniznom postojanošću, znamo da vas ne obmanjujemo kada kažemo da je nada moguća i danas i da je moguća svima. Bog u svojoj očinskoj ljubavi ne uskraćuje nikome tu mogućnost, jer želi da svatko bude potpuno sretan.

... U osvit Velikog jubileja 2000. upravili smo oči našeg srca prema Isusu, u duhu smo promatrali njegovo lice i vođeni smo još jednom i s obnovljenim zanosom, zajedno s Petrom, ispovjediti našu vjeru: 'Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga'... Iz te se ispovijesti vjere, kojom postajemo svjedoci i produžujemo trajnu ispovijed Crkve svih vremena i svih prostranstava, u svima nama rađa neodoljiva i utješna radosna ispovijest nade: uskrsl i živi Gospodine, ti si uvijek nova nada Crkve i ljudskog roda; ti si jedina i istinska nada čovjeka i povijesti; ti si u nama slava nade već u ovom našem životu i poslije smrti.

U Crkvi postoje toliki znakovi nade, samo ih treba prepoznavati i prihvaćati. Među znakove nade ubrojiti treba svetost tolikih vjernika našega vremena; sloboda vjere u mnogim Crkvama Istočne Europe; sve veće usredotočenje Crkve na njezino nutarnje poslanje; prisutnost i širenje novih pokreta unutar Crkve; širenje obnovljenog predanja Evanđelju; snažnija svijest mnogih kršćana o vlastitoj odgovornosti; veća uloga žena u životu kršćanskih zajednica. U novije vrijeme, pored prisutnih poteškoća, ipak se primjećuju veliki pomaci na širenju duha ekumenizma među vjernicima. Crkve Istoka i Zapada se u posljednje vrijeme češće susreću i međusobno obogaćuju 'razmjenom darova'.

Da bi Crkva u Europi ispunila svoje poslanje u novom tisućljeću koje je pred nama, njezini članovi moraju dopustiti da ih Gospodin obraća i potiče na svjesnije izvršavanje svoga kršćanskog poslanja. Svi članovi Crkve moraju ispitati vlastitu savjest i priznati svoje grijehe u poniznosti srca kako bi mogli napredovati na putu svetosti. Našu nadu ne može ugušiti nikakav znak vremena koji bi nas mogao poticati na malodušnost. To što mnogi u Europi žive kao da za Krista nisu nikada ni čuli, ne smije obeshrabriti vjerne kršćane da zastanu na svom putu. Nada u nama je neuništiva. Svi krštenici su stoga pozvani i poslani naviještati, slaviti i služiti 'Evanđelju nade'. U današnjim prilikama u kojima žive stanovnici Europe postoje ipak mnogi znakovi koji u nama bude nadu u bolje sutra. Tako se u svijesti Europljana polako sve više razvija odgovornost jednih za druge. Na gospodarskom i političkom području širi se krug zemalja Europske Zajednice. Mnoge zemlje htjele bi pristupiti toj zajednici, a to je samo znak da je većini ljudi stalo do toga da naš kontinent bude jedinstven. Kršćani su pozvani dati svoj aktivni doprinos boljoj sadašnjoj i budućoj Europi. Moramo se stoga boriti protiv svakog oblika kršenja ljudskog prava i zauzimati se za poštivanje svakog ljudskog života od njegovog samog začeća do prirodne smrti. Europa mora ostati uvijek otvorena svim zemljama svijeta, jer će jedino takva biti privlačna svim ljudima na zemlji."

Za boljitak Europe i cijelog svijeta potrebno je uvijek moliti. Zato na završetku svog priopćenja za javnost sinodalni oci pozivaju sve kršćane da se redovito mole za boljitak Europe i njezinih stanovnika. /IKA/

IZLOŽBA "HRVATI - KRŠĆANSTVO, KULTURA, UMJETNOST" U VATIKANU "KOD KUĆE!"

"Vjerska dimenzija ove izložbe u najužoj je vezi sa Svetom Stolicom. Zato se može reći da je ona sada "kod kuće", izjavio je 27. listopada na konferenciji za tisak u prigodi svečanog otvaranja 28. listopada izložbe "Hrvati - kršćanstvo, kultura, umjetnost" mons. **Jorge Maria Mejia**, bibliotekar Svete Rimske Crkve nazočnim novinarima. Nadbiskup Mejia podsjetio je kako ova izložba u Vatikanskoj biblioteci svjedoči o ispreplitanju nacionalnoga i vjerskog te da ju je upravo u tom kontekstu potrebno doživljavati, ali ona je još više svjedočanstvo o povezanosti hrvatskog naroda sa Svetom Stolicom. Taj "najznačajniji izložbeni projekt Republike Hrvatske u njezinoj samostalnosti od 1990. godine", kako ju je označio ministar kulture RH **mr. Božo Biškupić**, bit će otvorena 28. listopada u Salonu Sixta V. u Vatikanskoj biblioteci u 18 sati, a na otvorenju će biti nazočni predsjednik RH **dr. Franjo Tuđman**, kardinal **Angelo Sodano**, državni tajnik Svete Stolice, kardinal **Franjo Kuharić**, predsjednik HBK **Josip Bozanić** i desetak hrvatskih biskupa, te predstavnici iz političkoga, kulturnog i znanstvenog života Hrvatske, kao i brojni uzvanici. "Predugo smo bili prešućivani", rekao je tom prigodom ministar Biškupić, koji je, na upite novinara o tome može li se govoriti o hrvatskom značaju izložbe, još jednom istaknuo kako nas je Europa, bez vlastite države, lako previđala, preimenovala naše umjetnike, ali "Europa će se morati naviknuti na nas. Ova će izložba tome pridonijeti". Predsjednik Vijeća za kulturu HBK dubrovački biskup **Želimir Puljić** rekao je u svome predstavljanju izložbe mnogobrojnim hrvatskim i talijanskim novinarima kako se teološka dimenzija izložbe daje čitati iz Višeslavove krstionice (početak 9. st.) i križeva koji su izloženi, te je upozorio na važnost krštenja za spasenje i u tom smislu kristijanizaciju Europe. "Ova izložba pokazuje kako je kršćanstvo prošlo dušu i kulturu hrvatskog naroda tijekom 13 stoljeća", istaknuo je biskup Puljić. "Patnje koje je prošao hrvatski narod ne mogu se razumjeti bez povezanosti hrvatskog naroda s Kristovom patnjom na križu", rekao je predsjednik Vijeća za kulturu. On

je izložbu prikazao u povijesnome i mediteransko-europskom kontekstu.

Ta se izložba nalazi u Salonu Sixta V. koji je "imao veliko srce za hrvatsku zajednicu u Rimu i prema nacionalnoj crkvi Sv. Jeronima, prema kojoj je pokazivao posebnu naklonost". Govoreći o naporima Europe za ujedinjenjem, biskup Puljić se osvrnuo na Drugu biskupsku europsku sinodu te istaknuo njezinu optimističku viziju za Europu, a dovodeći izložbu "Hrvati - kršćanstvo, kultura, umjetnost" u taj kontekst, biskup Puljić je istaknuo kako se povijest Mediterana podudara s dvomilenijskom poviješću kršćanske kulture, te bez Mediterana ne bi bilo Europe, onakve kakva je ona danas. Utoliko je Mediteran sa svojom kršćanskom civilizacijom jamstvo identiteta Europe.

Nazočnim novinarima obratili su se i **dr. Marijan Šunjić**, veleposlanik RH pri Svetoj Stolicu te **Daša Bradičić**, savjetnica predsjednika republike za kulturu. Dr. Šunjić zahvalio se posebice upravi Vatikanske biblioteke za pomoć u priređivanju ove izložbe te istaknuo njezin značaj upravo na početku Velikog jubileja 2000, a gospođa Bradičić je podsjetila na bitne datume iz povijesti odnosa Hrvatske i Svete Stolice, što izložba zorno prati. "Želimo posvjedočiti naš prinos kulturi i duhovnosti Europe, jer je Hrvatska uvijek bila u njoj, a nikad izvan nje", rekla je gospođa Bradičić.

Izložbu "Hrvati - kršćanstvo, kultura, umjetnost" organizirali su Hrvatska biskupska konferencija i Ministarstvo kulture RH uz veliku potporu Državnog tajništva Svete Stolice i Vatikanske apostolske biblioteke. Postav izložbe ostvario je arhitekt **Branko Siladin**, a cjelokupnu je izvedbu u Vatikanu vodio **prof. Miljenko Domijan**. Izložba sadrži isključivo originalne dokumente, slike, kipove, minijature, dragokovinske predmete i književna djela. Sama izložba podijeljena je u pet poglavlja, a video zapis na ulazu u Salon Sixta V. prati tekst na talijanskome i engleskom jeziku, dok je u pozadini glazbena kulisa koralnih napjeva. Izložba će biti otvorena do 15. siječnja 2000. godine. /IKA/

ZDRAVO MARIJO

Zdravo, Marijo,
Majko svih nas,
milosti puna,
za vjerne i nevjerne nebeskomu Ocu,
Gospodin s tobom;
I sa nama, bili mi toga vrijedni
ili ne;
blagoslovljena ti među ženama,
jer Te izabrao dobru OTAC na nebesima
za posrednicu između Njega i nas na
ovoj Zemlji,
I blagoslovljen plod utrobe tvoje, Isus;
žrtva za sve nas na drvu križa i iskupljenje
Svemira.
Sveta Marijo, Majko Božja,
Griehom neokaljana,
moli za nas grešnike,
u svim našim dvojbama vjere i nevjere,
sada i na čas smrti naše;
do trenutka i u trenutku
kada se otisnemo s onu stranu
horizonta, ka izdanu vječnoga
Svjetla.
Amen.
Neka tako bude.

U Subotici, Ponedjeljak 2. 08. 1999. god.
Gospa od Anđela.

Samo sam običan čovjek,
dobri Oče na nebesima.
Oprosti ako sam nešto
u riječima učinio krivo.

Lazar Francišković

PAPA UPOZORIO NA OPASNOSTI INTERNETA

Potpuna odsutnost svakog pravila na području informiranja i osobito Interneta, stvara opasnost "kulturalnog podjarmljivanja", istaknuo je papa Ivan Pavao II. u poruci talijanskim novinarima.

U poruci upućenoj Katoličkoj udruzi talijanskog tiska, koja proslavlja 40. obljetnicu postojanja, Papa je istaknuo da Internet predstavlja "izvanrednu mogućnost" za slobodno kolanje informacija i pruža "besprimjernu kulturnu moć". Ali, ako to kolanje informacija, upozorio je Papa, nije praćeno "kritičkim duhom", ta bi mreža mogla biti štetna za društvo. Papa stoga poziva na djelatno uključivanje vladinih i društvenih vođa kako bi pomogli razaznavanju "pozitivnih odabira" u korištenju informacija, kako bi Internet služio razvoju ljudskih sposobnosti i poštivanju savjesti pojedinca. /IKA/

KOTORSKI BISKUP PO TREĆI PUT NA KOSOVU

Kotorski biskup **Ilija Janjić** u listopadu je ponovno posjetio Kosovo što je njegova treća posjeta ovom području u tri mjeseca. On je posjetio Janjevo i Hrvate katolike kojih je u Janjevu ostalo oko četiri stotine. Ovom prigodom bio je u Prizrenu i Stublama i ohrabrio katolike Albance u ovim zaista teškim vremenima, a da nisu zaboravljeni svakako govori i njegov već treći boravak na Kosovu. /K. Č./

SVEČANOST PROGLAŠENJA BISKUPA GAŠPAROVIĆA GENERALNIM VIKAROM ZA SRIJEM

U tijeku svečane pontifikalne mise na svetkovinu sv. Dimitrija, đakona i mučenika, nebeskog zaštitnika srijemskog dijela đakovačke i srijemske biskupije i konkatedralne crkve u Srijemskoj Mitrovici, Srijemska biskupija i službeno je 26. listopada dobila svoga generalnog vikara u osobi pomoćnog biskupa đakovačkog i srijemskog **Đure Gašparovića**.

Podsjetimo, na temelju dekreta Svete Stolice dijecezanski

biskup **Marin Srakić** imenovao je 3. rujna o. g. biskupa Gašparovića svojim generalnim vikarom za Srijem. Novoimenovanom generalnom vikaru Papa je odmah podijelio posebne ovlasti na području Srijema s obvezom trajnog boravljenja u Srijemu.

Pontifikalnom misom koja je održana u konkatedrali u Srijemskoj Mitrovici predsjedao je biskup **Srakić**, a s njim su zajedno slavili umirovljeni biskup **Ćiril Kos**, apostolski nuncij u Saveznoj Republici Jugoslaviji nadbiskup **Santos Abril y Castello**, beogradski nadbiskup i metropolit **Franc Perko**, barski nadbiskup i primas Srbije **Zef Gashi**, biskupi zrenjaninski **László Huszvár**, subotički **Ivan Péntzes**, kotorski **Ilija Janjić**, pomoćni biskup skopsko-prizrenski **Marko Sopi**, biskupski vikar za Srijem **Stjepan Miler** te oko 40 svećenika đakovačke i srijemske biskupije te beogradske nadbiskupije. Na misi je bilo nazočno i izaslanstvo Srpske Pravoslavne Crkve predvođeno vladikom srijemskim **Vasilijem** te svećenici Pravoslavne Crkve iz Srijemske Mitrovice, u ime veleposlanstva Republike Hrvatske u SRJ **dr. Zvonimir Marković** u pratnji voditelja konzularnog ureda **Aleksandra Skenderovića**, predsjednik skupštine općine Srijemska Mitrovica **Ilija Milinović** te predstavnici saveznih, republičkih, pokrajinskih i općinskih vlasti kao i predstavnici vijeća za odnose s vjerskim zajednicama. U misnom slavlju je sudjelovalo mnoštvo vjernika iz Srijemske Mitrovice, rodnog mjesta biskupa Gašparovića, Golubinaca, Slankamena i ostalih mjesta, te brojni redovnici i redovnice. Na misi je pjevao konkatedralni zbor pod ravnanjem **s. Hugoline Kovačević**.

Na početku mise sve je nazočne pozdravio domaći župnik **Eduardo Šeparović** koji se pobrinuo za cjelokupnu organizaciju svečanosti. Nakon propovijedi biskupa Srakića, kancelar biskupijskog ordinarijata **mons. Luka Strgar** pročitao je dekret o imenovanju biskupa Gašparovića generalnim vikarom za Srijem.

Na kraju misnog slavlja nazočnima se obratio apostolski nuncij u SRJ nadbiskup **Castello** koji je vjernicima prenio pozdrave i blagoslov Svetog Oca te čestitke u svoje osobno ime i u ime apostolskog nuncijsa u Republici Hrvatskoj nadbiskupa **Giulia Einaudija**.

Potom se svima obratio novoimenovani generalni vikar biskup **Gašparović** koji je u nadahnutom govoru u kraćim crtama predstavio svoj program djelovanja u novoj službi.

Po završetku misnog slavlja u župnom dvorištu priređen je domjenak za sve prisutne a nakon toga u župnom domu svečani objed za stotinjak uzvanika. U tijeku objeda prigodne riječi su uputili zamjenik ministra vjera SRJ **Radoslav Račić**, gradonačelnik Srijemske Mitrovice **Ilija Milinović**, **Vladika Vasilije**, biskupski vikar za Srijem **Stjepan Miler**, župnik **Božidar Lusavec**, grkokatolički župnik u Srijemskoj Mitrovici o. **Stefan Pitka**, biskup u miru **Ćiril Kos**, nadbiskup **Perko**, nuncij **Castello** te novi generalni vikar za Srijem biskup **Gašparović**. /IKA/

PREDSJEDNIK PAPINSKOG VIJEĆA "COR UNUM" NA KOSOVU

Predsjednik Papinskog vijeća "Cor unum" nadbiskup **Josef Cordes** otputovao je 2. listopada u posjet Kosovu kako bi potaknuo pojedince, ustanove i organizacije da nastave svjedočiti Krista među onima koji trpe. Nadbiskup Cordes susreo se u Prizrenu s predstavnicima katoličkih dobrotvornih organizacija i Caritasa, koje i dalje nastoje pomagati pučanstvu u povratku na njihova ognjišta i u obnovi stanova. Do danas su te dobrotvorne ustanove uložile oko 30 milijuna dolara na Kosovu. U nedjelju 3. listopada nadbiskup Cordes predvodio je misno slavlje u marijanskome svetištu u Bistažinu pred 15.000 vjernika - kršćana i muslimana. Albanski politički vođa **Ibrahim Rugova** u posljednji je trenutak zbog sigurnosnih razloga otkazao svoj dolazak. U tijeku NATO-vih napada na SR Jugoslaviju, nadbiskup Cordes posjetio je Albaniju i Makedoniju, gdje se susreo s izbjeglicama, koje su bile prisiljene napustiti svoje domove. Tom prigodom humanitarnim je ustanovama predao i pomoć, koju im je uputio Sveti Otac. /IKA/

OBNOVLJENA KALVARIJA U MOROVIĆU

Prvi puta kao biskup 25. rujna u posjetu nam je došao **msgr. Đuro Gašparović**, pomoćni biskup đakovački i srijemski, da nam u Moroviću blagoslovi obnovljenu kalvariju koja je preko puta župne crkve sv. Roka. Dugo je bila zapuštena, još od II. svjetskog rata. Sada više nije uzrokom stida, nego je na ponos morovičkim katolicima. Vjernica župe Gibarac gđa **Anica Pinterović** pozdravila je Biskupa, poželjevši mu dobrodošlicu, a morovička djeca prinijela su darove koji će ga trajno sjećati na Morović. Lijepa grupa hodočasnika iz Šida uzveličala je slavlje, pristigavši na traktorskoj prikolici. Župnik je u ime svih čestitao biskupu Đuri na promaknuću koje je upravo dobio od Svete Stolice budući da je postao generalni vikar Srijemske biskupije, gdje će i stolovati nakon inauguracije.

Snažna je bila Biskupova propovijed. Pozvao nas je da ostavimo sjećanje na žalosnu prošlost i okrenemo se budućnosti gledajući na pobjedu Kristova uskrsnuća. Kalvarija se kupala u sunčanom prijepodnevu kad smo se preselili iz crkve, pa preko ceste u ograđeni prostor oko postaja Križnog puta, pjevajući uskrsne pjesme. Biskup je blagoslovio postaje Križnog puta i Križ, postavljen u sredini Kalvarije.

Razdraganim pjevanjem nastavljena je sv. misa, koju smo završili s "Tebe Boga hvalimo". Uz biskupa Đuru naše slavlje su uveličali dekani **Boško Radelović** iz Rume i **Marko Malović** iz Iloka. Svoj posebni obol dali su vjernici **Perica Zavorski**, **Mato Abjanović** i **Jaša Okruglić** te glavni majstor iz Šida **Stipo Logarušić**.

Srdačna obiteljska atmosfera se nastavila poslije svete mise u župnom dvorištu i za obiteljskim stolom u kući Perice Zavorskog, gdje je sve osvojila Biskupova jednostavnost, otvorenost Srijemca i urođeni smisao za humor.

Pripremali smo se za ovaj dan devetnicom, postom i obnavljanjem svojih duša u sv. Ispovijedi. Uvjereni smo da smo uspjeli obnoviti našu Kalvariju baš zahvaljujući štovanju Krvi Kristove, koja se štuje u Moroviću i u malim zajednicama drugdje po Vojvodini. /B. R./

VEČER POSVEĆENA
MR. JOSIPU BULJOVČIĆU,
POČASNOM GRAĐANINU SUBOTICE

PEDESET GODINA SKROMNOG I TIHOG, ALI PLODNOG RADA

Hrvatski kulturni centar "Bunjevačko kolo" u petak, 8. listopada organizirao je večer posvećenu čovjeku koji je pedeset godina neumorno radio, gradio i ostavljao tragove na mnogim i raznorodnim područjima ljudskog stvaralaštva. **Mr. Josip Buljovčić** je svojim radom zaslužio priznanje "POČASNI GRAĐANIN" kojim mu se Subotica odužila ove godine. Upravo tim povodom je domaćin HKC "Bunjevačko kolo" priredilo večer vrsnom profesoru, lingvistu, esejistu, kritičaru, prevodiocu, javnom i kulturnom radniku o kojem je biranim riječima govorilo dvanaest govornika.

Pozdrav svih Hrvata iz Budimpešte prenio je **Stipan Vujić**: "Josip Buljovčić je poznat i u Mađarskoj svim našim prosvjetnim radnicima i intelektualcima. /.../ On je znao i poznao našu hrvatsku bunjevačku dušu. Visoko smo ocijenili njegov rad priznanjem 'Matija Petar Katančić'."

Iz Subotice su svoje čestitke i sjećanja na zajednički rad izrekli **Bela Ivković**, **mr. Josip Ivanović**, **prof. Radomir Babin**, **mr. Marija Grasl**, **dr. Lajos Tóth**, **dr. Géza Cékus**, **mr. Ljubica Prčić**, **prof. Bela Gabrić**, **Geza Kopunović**, **Bela Duranci** i **Lazar Merković**.

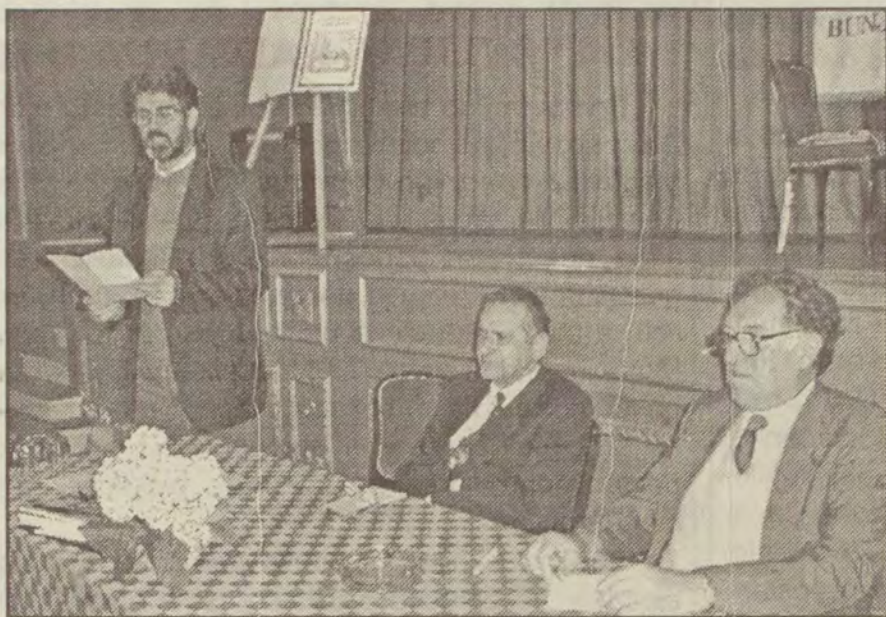
Voditelj večeri bio je **Milovan Miković**, a u toku večeri nastupili su **Katarina i Berislav Skenderović** s glazbenom točkom i **Dušica Jurić** koja je pročitala ulomak iz slavjenikove knjige "Ogledi iz lingvistike".

Iako je naš slavjenik u mirovini, kako to reče prof. Babin, "usud takvog radnika ne poznaje period mirovine" i nastavlja svoj rad na svim razinama.

Ovoj svečanosti, koja će biti zapamćena po srdačnoj i toploj atmosferi, prisustvovali su i predstavnici Skupštine općine Subotica **Géza Kucsera** i **Grgo Francišković**.

Naravno, na kraju se mnogobrojnoj publici obratio počasni građanin: "Kad bi me netko u ovome momentu pitao kako se osjećam, rekao bih 'Čudno'. Nakon izgovorenih riječi nameće mi se zaključak da sam i bolji no što jesam i sva je sreća što više nisam u aktivnoj službi, pa se neću uobraziti."

Katarina Čeliković

GODIŠNJA SKUPŠTINA HKC "BUNJEVAČKO KOLO"

Hrvatski kulturni centar "Bunjevačko kolo" održao je svoju godišnju skupštinu u nedjelju 24. listopada. Izvještaj o radu Centra podnio je njegov predsjednik **Bela Ivković** koji je naglasio da je "naša institucija od utemeljenja do danas izvršavala najznačajniju zadaću - promicanje naše kulturne baštine". Iako su bombardiranje NATO snaga i nedostatak materijalnih sredstava zaista ugrozili rad Centra, našlo se dovoljno snage za nastavak aktivnosti pa se može reći da je posao uspješno priveden kraju. Najaktivniji su bili folklorni, likovni i dramski odjel, a ove godine počela je s radom i škola tamburice i harmonike.

Financijski izvještaj iznio je **Pajo Đurašević**, predsjednik Nadzornog odbora, a o planu rada za sljedeću godinu govorio je direktor Centra **Lazo Vojnić Hajduk**. On je naveo osam najvažnijih točaka rada: suradnja s ostalim hrvatskim institucijama, vrednovanje likovnog stvaralaštva i njegovo prezentiranje, tradicionalne manifestacije s milenijskim oznakama, znanstveno-istraživački rad (organiziranje simpozija), izdavačka djelatnost, spomenička i slavljenička dimenzija (jubilara godina - 30 godina "Bunjevačkog kola" i obilježavanje novog milenija).

Skupštini su prisustvovali i predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske **Aleksandar Skenderović** i **Dario Molnar** te predsjednik Hrvatskog akademskog društva **mr. Josip Ivanović**. /Zv/

Pjesnici Bačkog Monoštora u knjizi "Monoštorska lirska traganja 1938-1998"

U subotu, 25. rujna 1999. godine u Bačkom Monošturu održana je promocija knjige "Monoštorska lirska traganja 1938-1998" u izdanju literarne grupe iz Monoštora. Promocija je održana u biblioteci ukrašenoj za tu prigodu slikama monoštorskih autora **Marije Turkalj**, **Marije Kovač** i **Jele Pašić**. Gosti su bili književnici, novinari, političari, slikari i drugi iz Sombora.

U knjizi je zastupljeno 26 autora različite dobi. Na promociji su neki od njih govorili svoje stihove, nekoliko je pjesama uglazbljeno i otpjevano. O knjizi su govorili recenzent i izdavač, a slična je promocija održana za desetak dana i u Somboru. Velika je ovo radost za literate u Bačkom Monošturu.

Antun Kovač

Složna braća

Rekla bi svima da složna braća
jabuku dile
a složne druge sele su mile
da dicu svoju voditi znadu
u njih ulažu veliku nadu
bit će to jednom svi dobri ljudi
vridni, radini i dobre čudi.
Svima bi rekla neka se čuje
nek svako onog do sebe štuje
Ta svi smo ljudi.

Matija Dulić

Milovanje Isusa

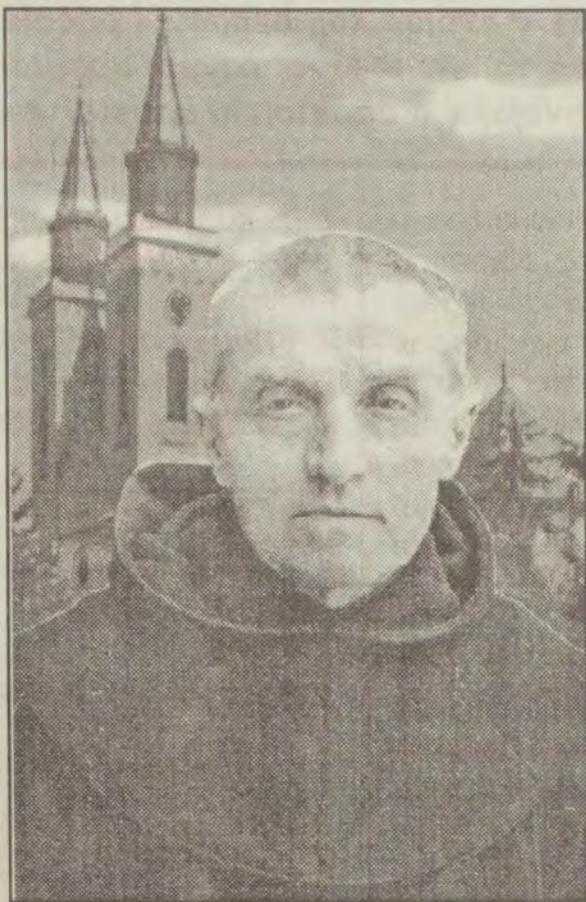
Stavljam naslov ovom prikazu o Gerardovu susretanju s Kristom kako bih istakao iskustvenu i mističnu dimenziju njegova života u Kristu.

Ovu kristološku dimenziju svoga duhovnog života SB predočuje u pojmu: "gledanja na Isusovu ljepotu" i piše:

"Ti si ljepota naša koja privlači oči duše, koja privlači pamet da samo na Tebe misli."

"Gledanje Isusove ljepote" poprima oblik "ljubavne pozornosti i prijateljavanja s Isusom" a očituje se u "bježanju od strasti", "paženjem na Isusa" a jednako tako "ugađanjem Isusu". To se postiže, misli on, ako bude "živom vjerom mislio na Raspetoga" a što u konkretnosti nastoji ostvariti vježbom u Božjoj prisutnosti putem raspela što nosi na svojim prsima, ispod škapulara, ili po Kristu u Euharistiji, pred kojom se klanja ope-
tovno, kroz dan, skrivenog u sveto-hraništu somborske karmelske crkve, dok čeka duše za sakrament pomirenja.

Među brojnim vlastoručnim zapisima najviše ističe riječ "milovanje Isusa". Treba istaknuti da ta riječ koju upotrebljava nije vezana za neki sentimentalizam ili intimizam, koji bi značio: "Ja i moj Bog", nego će milovati Isusa: "ako se bude trsio da Isusa što istinitije posjeduje, ako uz Isusa miluje i Presv. Bogorodicu" i zbog Isusa i Bogorodice "miluje svako stvorenje", ako "grli Krista i duše". U milovanju Isusa on je nezasitan. Osjeća da mu je život kratak i kako bi Isusa motrio ljubavnom pažnjom da mu ne bi bilo dovoljno "ni sto godina života". Kako bi Isusa što više mogao "milovati", on odlučuje biti u toj želji postojan. Piše: "Bit ću za Tvoju želju kao kameni kip koji se ne da pomaknuti na drugo mjesto." Kako bi Isusa "milovao", njemu "ugodio", na njega "pazio", u konkretnosti se mora očitovati u trpljenju za Isusa: "jer kad patimo, svoju dušu biserima kitimo" što u konkretnosti života znači tako se Isusu predati kao što se "prljavo rublje posve predaje u ruke pralje a duša Isusovom upravljanju". Uz trpljenje i predanje da bi Isusa "milovao" je u

povezanosti i molitva, jer je molitva isto što i ljubav: "... jer što volimo često na to mislimo. Zato: tako Te želim voljeti da mi bude teško na Tebe ne misliti" i zbog toga je "molitva disanje duše a bez nje se sve milosti uguše". To "milovanje" Isusa po ljubavi i molitvi, koja se s ljubavlju poistovjećuje, on želi posjedovati u najjačem mogućem intenzitetu: "Tako Ti se moram predati kao što moram disati."

Poteškoće s bližnjim i ljubav prema bližnjemu ulaze u sklop "milovanja Isusa", jer kad poteškoće s bližnjim, "koje Isus šalje podnosimo, Isus nam se nasmiješi..."

Ističem na kraju da bih ovome što sam iznio u pogledu sadržaja pojma "Milovanja Isusa" mogao dodati nebrojene navode koji govore o toj temi. Njegovi su vlastoručni zapisi tako kratki ovom temom da bi se mogle o njoj napisati brojne stranice!

Završavajući, još bih dodao da ovo što sam predočio u ovom prikazu pokazuje da je o. Gerard kontemplativac koji kuša blizinu Isusovu ali tako da su Isus-Osoba i Isus-Crkva uvijek povezani u njegovu življenju, i upućeni jedno na drugo. Da je, u konačnici, Isus i njegova kontemplacija i njegova akcija. U "milovanju Krista", o. Gerard "grli Krista i duše".

o. Ante Stantić, OCD

Uređuje: **Lazar Novaković**

TOMISLAV BARIČEVIĆ rođen je 1953. u Jasenicama, pod Velebitom. Svećenik je Zadarske nadbiskupije. Djelovao je u više župa a sada je vojni kapelan.

Svoje pjesme je objavljivao u *Veritasu*, *Glasi Koncila*, *Danici*, *Crkvi na kamenu*... Ove godine izišla mu je zbirka pjesama *Na svojoj hridi*.

TEBI UČITELJU

Bez tebe,
koji si radi nas došao u betlehemsku štalu,
bez tebe,
koji si u ime nas u Pilatovoj sudnici
dostojanstveno stajao,
bez tebe,
koji si radi nas na Kalvariji visio,
bez tebe,
tvoj ne mogu biti
Bez tebe,
koji čovjeka nikada nisi osudio,
bez tebe,
pred kojim je drugima kamenje
osude iz ruku ispalo,
bez tebe,
koji si se znao iz duše potresti
pred ljudskom bijedom,
bez tebe,
u razgovoru s onom na zdencu
i u molitvi s Ocem u vrtu,
bez tebe, Učitelja,
nema mene
učenika

Tomislav Baričević

Piše: Stjepan Beretić

30. studenog

SVETI ANDRIJA APOSTOL

(+ oko 60. godine)

- ribar iz Kafarnauma • svetac koji označuje početak došašća •
- apostol čije ime znači muževan, muški • prvopozvani apostol • zaštitnik Carigrada •
- zaštitnik Rusije i starih djevojaka • apostolski apostol • veliki ljubitelj križa •

Čudesan je on svetac. Slikari ga i kipari prikazuju s križem u obliku slova X. Takav se križ zato i zove Andrijin križ. Nalazimo ga čak i na prijelazima željezničke pruge. Andrija je sav legendama okružen. Ribari i trgovci ribom drže ga svojim zaštitnikom. Časte ga i užari radi ribarskih mreža. Tko bi znao, zašto je zaštitnik mesara i vodonoša. Zaštitnik starih djevojaka, koje mu se u predvečerje njegovoga blagdana obraćaju molitvom za sretnu udaju. Zaštitnik je ratnika, koji ga u borbama zazivaju. Zazivaju ga oni koji nemaju od srca poroda, ali i u bolesti vrata i kostiju. Zaštitnik je cijelog niza država: Rusije, Grčke, Njemačke, Austrije i tako dalje.

Sveti Andrija je brat apostolskoga prvaka i prvoga rimskog biskupa - svetoga Petra. I Andrija je ribar. Rođeni su u Betsaidi. Petar i Andrija su bili učenici Ivana Krstitelja. Andrija je prvi koga je Isus pozvao u zbor Dvanaestorice. Zato ga i zovu Andrija PRVOPOZVANI. Tako je Andrija pravi apostolski apostol. Sveti evanđelisti nisu o njemu zabilježili ništa izvanrednoga. Andrija je doveo Isusu svoga brata Petra. Kad Matej i Luka navode imena svetih apostola, Andriju spominju odmah iza Petra. Ipak, spominje ga i sveti Ivan u svome evanđelju kad je ono Isus čudesno nahranio pet tisuća ljudi. "Tada mu reče jedan od njegovih učenika, Andrija, brat Šimuna Petra: 'Ima ovdje jedan dječak s pet ječmenih kruhova i s dvije ribe. Ali što je to za tolike?'" (Iv 6, 8-9). Nazočan je bio kod Isusovoga uzašašća, a Veselu vijest je propovijedao u južnim krajevima današnje Ukrajine, u Skitiji. Propovijedao je i u grčkim pokrajinama Bitiniji i Pontu (danas sjeverna Turska - uz obalu Crnoga Mora), pa i u samoj Grčkoj. Mučeništvo je pretrpio u Patrasu gdje je bio bičevan i privezan na križ. Priča se da je, ugledavši križ, kleknuo i ovako progovorio: "Oj zdravo, križu! Ti si posvećen Kristovim tijelom. Na tebi njegovi udovi blistaju poput dragulja! Dolazim k tebi. Primi me u radosti i pobjedi! O križu blagoslovljeni, tako žarko ljubljani, tako dugo željeni!" Poljubio je križ, a onda su ga ušetima uzvukli i pričvrstili uz križ. Dva je dana tako na križu visio i propovijedao. Treći dan je izdahnuo. Umro je krajem prvoga stoljeća. Njegove su se relikvije 357. godine čuvale u Bizantu i Carigradu. Onda su prenesene u talijanski grad Amalfi. Glava svetoga apostola Andrije se od 1462. godine čuvala u Rimu. Knez Filip od Burgundije je 1433. godine osnovao viteški Red od zlatnoga runa. Vitezovi toga reda su na svojim odijelima nosili Andrijin križ, kao znak svoga reda. Papa Pavao VI. darovao je gradu Patrasu moćnik s glavom svetoga Andrije. Dragocjeni dar je svečano predao znameniti kardinal Augustin Bea.

Jedna legenda pripovijeda: Bilo je to 1098. godine. Saraceni su jednom zarobili kršćane u Antiohiji. Tamo im se u tamnici ukazao apostol Andrija. U ruci je držao koplje kojim je bio proboden Isusov bok. Andrija ih je uputio što da učine da se oslobode. Poslušali su ga i odnijeli neviđenu pobjedu. Eto zašto svetog Andriju časte ratnici kao svoga zaštitnika i vojskovođe kao zaštitnika uspješne borbe.

Sveti Andrija i advent

Papa Simplicije (468-483) je u Rimu uveo svetkovanje adventa kao pripreve za Božić. On je u Rimu posvetio i veliku

baziliku u čast svetoga Andrije. I tako je prva nedjelja adventa ona nedjelja koja je najbliža blagdanu svetoga Andrije.

Prema: 1. Maria Kreitner, *Heilige um uns*, Wien, 1956, 31-32; 2. Josip Antolović, *Sveti Andrija apostol*, *Duhovni velikani*, II. dio, Zagreb, 1998, 539-547.

Kardinal Bea predaje glavu sv. Andrije apostola predstavnicima grčke Crkve

U mjesecu studenom slave imendan:

1. Svetislav, 2. Dušica, Duško, 3. Martin, Silvija, 4. Karlo, Dragutin, Milan, 5. Imre, Mirko, 6. Leonard, Vedran, 7. Engelbert, Anđelko, 8. Gracija, Bogdan, 9. Teodor, Ivan, 10. Leon, Ivan, Lav, Lavoslav, 11. Martin, Davorin, 12. Jozafat, Milan, Renato, 13. Stanislav, Stanko, 14. Nikola, 15. Albert, Albe, Leopold, 16. Margareta, Gertruda, Agneza, 17. Elizabeta, Igor, 18. Karolina, 19. Elizabeta, Matilda, 20. Feliks, Veco, Srećko, Edmund, 22. Cecilija, Cilika, 23. Klement, Milivoj, Blagoje, 24. Krizogon, Krševan, Firmin, 25. Katarina, Erazmo, 26. Konrad, Leonard, Dubravko, 27. Maksim, Severin, 28. Jakov, Držislav, 29. Iluminata, Svjetlana, Vlasta, 30. Andrija.

UPOZNAJMO BIBLIJU

Uređuje: Andrija Kopilović

PAVLOVE POSLANICE (5)

Poslanice Galaćanima i Rimljanima (nastavak)

Poslanica Rimljanima nastala je vjerojatno ubrzo nakon toga. Pavao boravi u Korintu (zima 57-58) i sprema se na put u Jeruzalem, odakle se nada poći u Rim, a onda u Španjolsku (Rim 15,22-32; usp. 1 Kor 16,3-6; Dj 19,21; 20,3). U svakom slučaju rimsku kršćansku zajednicu nije osnovao Pavao, čak je o njoj dosta oskudno obaviješten, vjerojatno od ljudi poput Akvile (Dj 18,2): iz ponekih prisjećaja daje se naslutiti zajednica kojoj prijete napetosti između obraćenika iz židovstva i onih iz poganstva. Stoga Pavao drži prikladnim da, kao pripravu za svoj dolazak, po diakonisi Febi (Rim 16,1) pošalje pismo u kojem će izložiti svoje rješenje problema "židovstvo - kršćanstvo", onako kako je upravo dozrelo pod dojmom galatske krize. U tu svrhu preuzima misli iz Poslanice Galaćanima, ali ih razrađuje na odmjereniji i sređeniji način. Upravo kao što je Gal strastven spis u kojem osobna obrana (1,11 - 2,21) stoji uz učeno dokazivanje (3,1 - 4,31) i oštre opomene (5,1 - 6,18), tako i Rim pruža suvislo tumačenje u kojem se veći odlomci međusobno skladno nadopunjuju pomoću unaprijed nagoviještenih i nanovo preuzetih tema. Autentičnost Rim, slično kao u slučaju 1-2 Kor i Gal, nitko ne dovodi ozbiljno u pitanje. U krajnjem bi se slučaju moglo pitati nisu li pogl. 15 - 16 naknadno dodana. Napose 16. pogl., puno pozdrava, moglo je biti prvotno upućeno kao zaseban spis zajednici u Efezu. Ali pogl. 15 ne da se, unatoč nekim rukopisima, odijeliti od cjeline poslanice. Osim toga valja ozbiljno uzeti i razloge onih koji zastupaju da i 16. poglavlje pripada Poslanici Rimljanima: Pavao je mogao upoznati mnoge rimske kršćane, koji su privremeno za Klaudija napustili Rim, ali su se kasnije opet vratili onamo te je Pavlu stalo da opet uspostavi vezu s njima. A što se tiče završne doksologije (16,25-27), posebnost stila i činjenica da je nema uvijek u starim rukopisima ili se nalazi na različitim mjestima, daju naslutiti da je riječ o kasnijem dodatku.

Do 1-2 Kor Krista, mudrost Božju, suprotstavljaju ludosti svijeta, u Gal-Rim Krist, pravednost Božja, sučeljen je s pravednosti koju ljudi mogu navodno postići vlastitim zaslugama. 1-2 Kor upozoravaju na opasnost grčke misli koja se odveć oslanja na razum, a Gal-Rim na ugroženost židovskog mentaliteta koji se prekomjerno pouzda u obdržavanje Zakona. Judaizanti su govorili galatskim kršćanima da se ne mogu spasiti bez obrezanja i dakle bez obdržavanja Zakona (Gal 5,2s). Pavao se svim silama opire tom vraćanju unatrag, koje stavlja pod upitnik dostatnost Kristova otkupiteljskog djela, jer je nakon dara susreta s Kristom (1 Kor 9,1) svjestan da se samo po Kristu zadobiva jednako tako poklonjen pristup Bogu. I onda iz tog za njega neosporna iskustva, nimalo ne obezvređujući važnosti starog poretka spasenja, otkriva ipak njegove granice: to je

privremeno razdoblje u cjelini spasenjskog nauma (Gal 3,23-25). Mojsijev zakon, u sebi dobar i svet (Rim 7,12), pomogao je čovjeku da spozna Božju volju, ali ga nije podario nutarnjom snagom da je i izvrši. Stoga je Zakon čovjeku samo posvijestio njegov grijeh i upućenost na Božju pomoć (Gal 3,19-22; Rim 3,20; 7,7-13). Ta čisto milosna pomoć, koja je još prije dara Zakona bila obećana Abrahamu (Gal 3,16-18; Rim 4), sada je zajamčena u Kristu Isusu: njegova smrt i uskrsnuće uništili su staro, Adamovim grijehom upropašteno, čovječanstvo i stvorili novo, kojega je pralik Krist (Rim 5,12-21). S Kristom u vjeri sjedinjen i njegovim Duhom oživljen, čovjek sada kao poklon prima istinsku pravednost i može živjeti po Božjem naumu (Rim 8,1-4). Njegova se vjera mora, istina, razviti u djela, ali ta Duhom ostvarena djela (Gal 5,22-25; Rim 8,5-13) nisu više djela Zakona, u koja je Židov polagao svu nadu. Ona su moguća svakome koji vjeruje, čak i poganima (Gal 3,6-9.14; Rim 4,11). Zato sada više ne vrijeđi mojsijevski poredak spasenja; njegova je uloga bila da bude pripremni stadij. S tog se razloga onda Pavao hrva s pitanjem koje sada mjesto pripada onom dijelu Izraela koji nije prihvatio vjeru u Krista. Čak i taj dio Židova Pavao smatra uključenim u Božji naum i njegovo milosno izabranje. Bog je dopustio njihovu zasljepljenost da se Evanđelje otvori poganima. Ali oni u svakom slučaju neće izgubiti svoga prvotnog izabranja, jer Bog je vjeran: neki su od njih - "mali ostatak" koga su proroci navijestili - povjerovali, a drugi će se jednoga dana obratiti (Rim 9-11). Od sada oni koji vjeruju u Krista, svejedno da li iz poganstva ili iz židovstva, imaju biti sjedinjeni u ljubavi i međusobnoj potpori (Rim 12,1-15,13). To su glavne smjernice, u Gal skicirane, a u Rim izrađene. Iz toga pogleda proizlaze onda duboka razlaganja o grešnoj prošlosti čovječanstva (Rim 1,18-3,20), o nutarnjoj borbi svakog čovjeka (Rim 7,14-25), o poklonjenosti spasenja (Rim 3,24s i na više drugih mjesta), o djelotvornosti smrti i uskrsnuća Kristova (Rim 4,24s; 5,6-11), kojih se dionicima postaje po vjeri i krštenju (Gal 3,26s; Rim 6,13-11), o pozivu svih ljudi na Božje sinovstvo (Gal 4,1-7; Rim 8,14-17), o ljubavi i mudrosti pravednoga i vjernoga Boga, koji vodi sav spasenjski naum s njegovim različitim razdobljima (Rim 3,21-26; 8,31-39). Eshatološke perspektive ostaju: spašeni smo u nadi (Rim 5,1-11; 8,24). Ali kao u 1-2 Kor, naglasak je stavljen na stvarnost već započetog spasenja: kršćanin već sada posjeduje obećanog Duha kao prvodar (Rim 8,23), on živi u Kristu (Rim 6,11) i Krist živi u njemu (Gal 2,20).

Dok nam poslanica Galaćanima otvara pogled u Apostolovo srce i uključuje nas u njegovu strastvenu borbu za sinovski pristup Ocu u Isusu Kristu, Poslanica Rimljanima predstavlja jednu od najveličanstvenijih sinteza pavlovske misli. Ali nije riječ o dovršenoj sintezi, koja bi zahvatila sav nauk, tako da bi prvorazredno značenje, koje je Poslanica Rimljanima zadobila luteranskom kontroverzijom, bilo promašeno kad se ona ne bi nadopunila drugim poslanicama i na taj način uklopila u širu sintezu.

/nastavlja se/

/Usp. JERUZALEMSKA BIBLIJA, KS,
Zagreb 1994, str. 1596-1597/

ISUSOVO SVEĆENIŠTVO KRISTA, VELIKOG SVEĆENIKA

"Krist Gospodin, Veliki Svećenik uzet od ljudi (usp. Heb 5,1-5), učinio je ovaj novi narod 'kraljevstvom i svećenicima Boga i Ocu svome'" (Otk 1,6; usp. 5,9-10). (LG br. 10)

Povijesni Isus iz Nazareta nije potjecao iz plemena Levijeva ni iz svećeničke obitelji, nije ni vršio svećeničku službu. Bio je laik. U Evanđeljima ne nalazimo nigdje zapisano izrekom ili djelom da Isus sebi pridaje funkciju svećenika. No, Isus je svojim djelovanjem ipak ostvario dvije velike zadaće svećenika: **prinošenje žrtve i naviještanje Božje riječi**. Svoju smrt je Isus smatrao kao žrtvu poniznog Sluge Jahvina, koji umire za ljude. Na posljednjoj večeri ponudio je svoje tijelo i svoju krv za hranu svojim učenicima. Svoju krv je nazvao krvlju Novoga saveza (usp. Mt 26,27-29; Lk 22,17-19). Tako se Isus predstavio kao posrednik Novoga saveza između Boga i ljudi, kao što je primjerice Mojsije bio posrednik Starog saveza (usp. Izl 24,28). Već smo bili spomenuli da je svećeništvo: **žrtveno i molitveno posredovanje za ljude pred Bogom i za Boga pred ljudima**. Sv. apostol Pavao Isusovu smrt i uskrsnuće predstavlja kao odlučan trenutak ljudske povijesti od kojega počinje novi čovjek i novi svijet. Isus je, za sv. Pavla, **žrtva i žrtvovatelj**.

Među novozavjetnim spisima, jedino u Pavlovoj poslanici Hebrejima Isus se naziva svećenikom (*hiereus*). U Novom zavjetu je naziv *hiereus* rezerviran za židovske svećenike i Krista Gospodina, a predstojnici kršćanske zajednice nazvani su *presbyteros* (starješina, predstojnik). Kršćanstvo je odabralo taj pojam, a ne pojam starozavjetnih kulturnih svećenika, da označi svete služitelje koji po Kristovoj volji okupljaju i vode kršćansku zajednicu. Jedini svećenik Novoga zavjeta jest Krist Gospodin, a Koncil uči da svi vjernici imaju udjela na njegovu jedincatom svećeništvu.

Temu o Kristovu svećeništvu sv. Pavao dotiče pri kraju drugog poglavlja poslanice Hebrejima, ističući solidarnost Krista čovjeka s braćom ljudima koje je svojom smrću oslobodio od vlasti đavla: *"Stoga je trebalo da u svemu bude sličan braći, da milosrdan bude i ovjеровljen Veliki svećenik u odnosu prema Bogu kako bi okajavao grijeh naroda. Doista, u čemu je, iskušavan, trpio, može i iskušavanima pomoći"* (2,17-18). Tu se aludira na židovske svećenike koji su od vremena Makabejaca za velike novce dobivali čak i od poganskih vladara tu službu, za nju se otimali i zloupotrebljavali. Krist je odabrao obrnuti put. Odrekao se privilegija božanskog sinovstva, nije se uzdizao nad druge niti je progonio svoje suparnike. Prihvatio je poniženje koje ga je dovelo u muku i smrt i zato je stekao ime: **Veliki svećenik**.

Poslanica Hebrejima 9 puta naziva Isusa Velikim svećenikom (*arhiereus*) i 6 puta svećenikom (*hiereus*). Isus je *"samilosni Veliki svećenik"*, koji *"prodrije kroz nebesa"*. On je *"supatnik u našim slabostima"*. Bog ga je preuzvisio i proglašio *"Velikim svećenikom po redu Melkisedekovu"*. Njegovo svećeništvo ima: **povijesno-zemaljsku fazu**, koja se sastojala u prinošenju samoga sebe kao žrtve jednom zauvijek, nasuprot starozavjetnim svećenicima koji su svakodnevno prinoseći životinje; i **eshatološko-proslavljenju fazu**, koja je definitivno stanje proslavljenog Krista, koji predsjedava vječnoj liturgiji u nebeskom hramu, zagovara svoju braću na zemlji i upravlja obnovljenim čovječanstvom Novoga saveza.

Konstitucija (LG) kaže da svi vjernici snagom općeg svećeništva i prezbiteri snagom ministerijalnog svećeništva

dobivaju udio na jedincatom Kristovu svećeništvu. Na Kristu se potpuno ostvaruje mesijansko proroštvo: *"Zauvijek ti si svećenik po redu Melkisedekovu"* (Ps 110,4; Heb 6,20; 7,11.17.20). Biblija ne spominje Melkisedekove roditelje, pa sv. Pavao u duhu ondašnje egzegeze uzima to kao dokaz da je Melkisedek vječan. Krist je svećenik poput Melkisedeka, jer je njegovo svećeništvo vječno.

Mato Miloš, OCD.

Statistički podaci o stanju Crkve uoči Velikog jubileja

Na pragu kršćanskog trećeg tisućljeća statistike o Crkvi u svijetu nude korisne sastojnice za ocjenjivanje dvijetisućljetne evangelizacije naroda. Prema posljednjem Statističkom godišnjaku Crkve iz g. 1997. (podatke je sažela međunarodna katolička agencija Fides) kada je svjetsko pučanstvo brojalo nešto više od 5 milijardi i 820 milijuna stanovnika **BROJ KATOLIKA** iznosio je nešto više od **MILIJARDU** s povećanjem od 10.126.000 u odnosu na prijašnju godinu. No to povećanje varira od kontinenta do kontinenta. Tako dok je broj katolika:

u Americi	povećan za gotovo	4.600.000,
u Africi	povećan za	3.600.000,
u Aziji	povećan za	2.064.000,
u Europi	smanjen za	102.000,
u Oceaniji	smanjen za	27.000.

Udio katolika u ukupnom svjetskom pučanstvu smanjen je za 0,07%, bilježeći:

u Africi	povećanje za	0,18%,
u Europi	povećanje za	0,03%,
u Americi	povećanje za	0,02%,
u Aziji	povećanje za	0,01%,
u Oceaniji	opadanje za	0,40%.

BROJ SVEĆENIKA u svijetu smanjen je ukupno za 128 (broj redovničkih smanjen je za 750 dok je broj biskupijskih povećan za 622). Ukupno povećanje broja svećenika zabilježeno je u Aziji (+1.037= +714 biskupijskih, +323 redovničkih) i Africi (+600= +749 biskupijskih, -149 redovničkih). Smanjenje broja svećenika nasuprot tome zabilježeno je u Americi (-69= +509 biskupijskih, -578 redovničkih), Europi (-1.664= -1.306 biskupijskih, -358 redovničkih) te Oceaniji (-32= -44 biskupijskih, +12 redovničkih).

BROJ REDOVNIKA smanjen je ukupno za 757 s povećanjem u Aziji (+119) i Africi (+97) te smanjenjem u Europi (-538), Americi (-317) i Oceaniji (-118).

I BROJ REDOVNICA je smanjen i to čak za 9.382 prema sljedećoj raspodjeli: pad u Europi (-8.175) i Americi (-4.064); porast u Aziji (+1.664), Africi (+1.161) i Oceaniji (+32).

BROJ KATEHISTA u svijetu povećan je za 434.388.

BROJ BOGOSLOVA povećan je za 2.674: s porastom u Americi (1.904), Africi (922) i Aziji (673) te opadanjem u Europi (-788) i Oceaniji (-64).

BROJ SJEMENIŠTARACA smanjen je za 2.741: u porastu je samo u Africi (+2.185), dok je u opadanju u Americi (-2.123), Europi (-1.720), Aziji (-1.074) i Oceaniji (-9). (sa)

SAVJEST i KREPOSTI

U dubini svoje savjesti čovjek otkriva zakon koji on sam sebi ne daje, ali kojemu se mora pokoravati. Taj glas ga uvijek poziva da ljubi i čini dobro, a izbjegava zlo. Sam Bog mu je taj zakon upisao u srce. Kad sluša moralnu savjest, razborit čovjek može čuti Boga koji mu govori. U svemu što govori ili čini čovjek mora vjerno slijediti ono što zna da je ispravno i istinito. Po sudu vlastite savjesti, čovjek razabire i prihvaća zapovijedi Božjega zakona.

Savjest je zakon našega duha, ali koji nadilazi naš duh, koji nam izdaje naredbe, koji upozorava na odgovornost i dužnost, strah i nadu... Ona je glasnica Onoga koji nam u svijetu naravi i u svijetu milosti skrovito govori, poučava nas i vodi. Važno je da svatko bude dovoljno prisutan samom sebi da bi čuo i slijedio glas vlastite savjesti. Taj nam je zahtjev nutrine potrebniji što nas život češće izlaže opasnosti.

Savjest dopušta da čovjek prihvati odgovornost za izvršene čine. Ako čovjek učini zlo, ispravan sud savjesti može u njemu ostati svjedok sveopće istine o dobru i, u isti mah, zloće njegova pojedinačnog čina. Posvjedočujući počinjeni grijeh, savjest podsjeća na oprostjenje koje treba tražiti, na dobro koje treba dalje vršiti i na krepost koju milošću Božjom treba neprestano njegovati.

Čovjek ima pravo djelovati po savjesti i u slobodi, da bi sam donio moralne odluke. Čovjeka se ne smije siliti da radi protiv svoje savjesti, ali se ne smije niti priječiti da radi po svojoj savjesti, osobito u vjerskoj stvari.

Savjest je potrebno odgajati u dobru. Dobro odgojena savjest je ispravna i istinita. Razborit odgoj uči kreposti, liječi čovjeka od straha, sebičnosti i oholosti, od krivog osjećaja krivnje i od pokreta samodopadnosti koji se rađaju iz slabosti i ljudskih pogrešaka. Odgoj savjesti osigurava slobodu i rađa mir u srcu.

Izabirati prema savjesti

Kad se nađe pred moralnim izborom, savjest može donijeti ili ispravan sud u skladu s razumom i s božanskim zakonom ili, naprotiv, pogrešan sud koji se od njih udaljuje.

Čovjek se katkada nađe suočen s prilikama koje moralni sud čine nesigurnim a odluku teškom. On uvijek mora tražiti ono što je ispravno i dobro i razabrati volju Božju izraženu u božanskom zakonu.

Radi toga se čovjek trudi da podatke iskustva i znakove vremena tumači pomoću kreposti razboritosti, savjeta razboritih osoba i uz pomoć Duha Svetoga i njegovih darova.

Načela koja vrijede u svim slučajevima:

- Nikada nije dopušteno činiti zlo da se postigne dobro.
- "Zlatno pravilo" glasi: "Sve, dakle, što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima" (Mt 7,21).
- Ljubav ide uvijek kroz poštovanje blišnjega i njegove savjesti. "Tako dok griješite protiv braće i ranjavate njihovu slabu savjest, griješite protiv Krista" (1 Kor 8,12). Dobro je uzdržati se od svega "o što se tvoj brat spotiče" (Rim 14,21).

Čovjek mora uvijek slušati siguran sud vlastite savjesti. Kad bi svjesno radio protiv takvog suda, sam bi sebe osudio. No, događa se da moralna savjest bude u neznanju i donosi pogrešne sudove o činima koje treba izvršiti ili su već izvršeni. To se neznanje često može pripisati osobnoj odgovornosti, a događa se kad se čovjek malo brine da traži istinu i dobro, i kada savjest zbog grešne navike pomalo postane gotovo slijepa. U takvim slučajevima osoba je kriva za zlo koje čini. Uzroci zastranjenja suda u moralnom vladanju mogu biti nepoznavanje Krista i Evanđelja, loši primjeri drugih, robovanje strastima, težnja za nekom krivo shvaćenom autonomijom savjesti,

odbacivanje autoriteta Crkve i njezinog učenja, manjak obraćenja i ljubavi.

Svrha je kreposna života postati sličan Bogu

Krepost (vrlina) je postojano i čvrsto raspoloženje činiti dobro. Ona daje osobi ne samo da dobre čine izvrši, nego da od sebe dadne najbolje. Svim osjetnim i duhovnim silama krepost osoba teži prema dobru.

Ljudske kreposti su čvrsti stavovi, stalna raspoloženja, trajne savršenosti razuma i volje koje ravnaju našim činima, zapovijedaju našim strastima i upravljaju našim vladanjem po razumu i vjeri. One daju lakoću, gospodstvo nad sobom i radost za moralno dobar život. Krepostan je čovjek onaj koji slobodno čini dobro.

Temeljnu ulogu igraju četiri kreposti. One se nazivaju "stožerne kreposti". To su: razboritost, pravednost, jakost i umjerenost. Sve ostale se svrstavaju oko njih.

Razboritost je krepost koja upućuje praktični razum da u svim prilikama razlikuje naše istinsko dobro i da izabire prikladna sredstva da ga izvrši. Razborit čovjek odlučuje svoje vladanje i uređuje život slijedeći taj sud. Zahvaljujući toj kreposti mi primjenjujemo moralna načela na pojedinačne slučajeve bez pogreške i svladavamo dvojbe o dobru što ga treba izvršiti i o zlu što ga treba izbjeći.

Pravednost je moralna krepost koja se sastoji u postojanoj i čvrstoj volji dati Bogu i blišnjemu što im pripada. Pravednost prema Bogu zove se "krepost bogoštovlja". Pravednost prema ljudima upućuje da se poštuju prava svakoga te se u ljudskim odnosima uspostavi sklad koji promiče pravičnost glede osoba i općeg dobra.

Jakost je moralna krepost koja u poteškoćama osigurava čvrstoću i postojanost u traganju za dobrom. Ona jača odluku da se čovjek opre napastima i svlada zapreke u moralnom životu. Krepost jakosti osposobljava ga da pobijedi strah, čak i smrt, i da se odvažno suoči s iskušenjima i progonstvima. Ona daje hrabrost da se čovjek odrekne i žrtvuje vlastiti život, da bi obranio pravednu stvar.

Umjerenost je moralna krepost koja obuzdava privlačnost naslada i osposobljava za ravnotežu u upotrebi stvorenih stvari. Ona osigurava gospodstvo volje nad nagonima i drži želje u granicama čestitosti. Umjereni osoba vlastite osjetne težnje usmjeruje prema dobru, čuva zdravu moć rasuđivanja, ne ide za vlastitim "nagonom" i vlastitom snagom.

Krepost i milost

Božja milost pročišćuje i uzdiže ljudske kreposti stečene odgojem, slobodnim činima i ustrajnošću uvijek obnavljanom s naporom. S Božjom pomoću, one kuju značaj i daju lakoću u vršenju dobra. Krepostan čovjek je sretan što živi kreposno.

Čovjek ranjen grijehom ne može lako očuvati moralnu ravnotežu. Dar spasenja po Kristu daje nam milost potrebnu da ustrajemo u traženju kreposti. Svatko mora uvijek moliti za tu milost svjetla i snage, pristupati sakramentima, surađivati s Duhom Svetim, slijediti njegove pozive da ljubimo dobro i da se klonimo zla.

(Prema Katekizmu Katoličke Crkve br. 1776-1811)

Marinko Stantić

KATEKIZAM
KATOLIČKE
CRKVE

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

VELIKI JUBILEJ U ZNAKU EUHARISTIJE

/Prikaz enciklike "Nadolaskom trećeg tisućljeća" - 44/

U nastavku dokumenta koji je postao temelj slavljenja Velikog jubileja, Papa spominje u završnim razmišljanjima po-najprije presvetu Mariju koju naziva preodabrana kći Očeva. Stavlja je pred oči vjernika kao savršen primjer ljubavi, kako prema Bogu tako i prema bližnjemu. Program Marijinoga "Veliča" postaje program i Crkve i vjernika. Njoj je Gospodin povjerio jedinstvenu misiju u povijesti spasenja i stoga je proslava Jubileja duboko vezana uz Mariju po kojoj je i od koje je rođen Spasitelj svijeta. Njezino materinstvo, koje započinje u Nazaretu a završava pod križem, obgrljeno je njezinim životnim motom: neka mi bude po riječi Tvojoj. A od križa naovamo sva je Marijina poruka upućena nama. To je njezina riječ sa svadbe u Kani Galilejskoj: "Učinite ono što vam Krist kaže" (Iv 2,5).

Proslava Velikog jubileja događat će se u cijeloj Crkvi. U Crkvi rasprostranjenoj po svojoj zemlji. Međutim, ima mjesta na kojima je osobito prisutno spasenjsko djelo ugrađeno u našu povijest i koje je opečatilo našu povijest. To su mjesta posvećena Kristovim životom i počecima njegove Crkve. To su mjesta u Svetoj Zemlji i to je Rim, sjedište kršćanstva. Jasno, na tim će mjestima Jubilej imati osobiti čar privlačnosti i sadržaj. No, već je Pavao VI. u Svetoj godini 1975. naglasio koncilsku nauku o cjelovitosti Kristove Crkve u svakoj mjesnoj Crkvi koja se sastaje oko biskupa - pastira u zajedništvu vjere i ljubavi. Jubilej se, dakle, može i događati i slaviti na razini mjesne Crkve u svojoj svojoj cjelovitosti. Dapače, mjesna Crkva ima svoje osobito značenje u izgradnji svijesti o vjerničkoj pripadnosti općoj Crkvi. Crkveno se događa upravo na razini svake određene mjesne Crkve. Jubilej stoga mora prožeti događanja u životu i pastoralu mjesne Crkve. Sva ta događanja se kao eho ostvaruju i u osnovnoj stanici i izvorištu svake crkvenosti, u župskoj zajednici. Tako će Jubilej biti kao zraka svjetla koja prožima cijelu Crkvu. Sve to slavlje se odvija od Krista i po Kristu, u Duhu Svetom, k Ocu. U tom smislu proslava Jubileja aktualizira i ujedno anticipira cilj i ispunjenje kršćaninovog života i života Crkve u Bogu jednom i trojednom.

Još jedan novi element Jubileja ulazi u proslavu kao bitna poruka i sadržaj - Presveta Euharistija. Kao središnji događaj Jubileja bit će Međunarodni euharistijski kongres. Od svih dosadašnjih bit će drugačiji jer želi obuhvatiti dvijetisućljetnu vjeru Crkve u stalnu Kristovu prisutnost u zajednici koja se okuplja u njegovo ime i snagom njegova Duha lomi kruh života za život svijeta. To je svojevrsno utjelovljenje Krista kroz svu povijest, ali i svakoga dana i svakoga časa do njegovog ponovnog dolaska kada će konačno Bog biti sve u svima.

"Budući da je Krist jedini put do Oca, da bi se naglasila njegova živa i spasonosna prisutnost u Crkvi i u svijetu, u Rimu će se prigodom Velikog jubileja održati Međunarodni euharistijski kongres. Godina 2000. bit će intenzivna euharistijska godina jer 'u sakramentu Euharistije Spasitelj, utjelovivši se u utrobi Marijinoj prije dvadeset stoljeća, nastavlja se nuditi čovječanstvu kao izvor božanskog života'."

Pri kraju samog dokumenta Sveti Otac izražava žarku želju da ovaj Jubilej bude velika prilika za znakovito svetkovanje svih kršćana. On je dakle ekumenske naravi i plod bratske suradnje s kršćanima drugih vjeroispovijesti i tradicija kao i sa zahvalnom otvorenosti onim religijama čiji bi predstavnici željeli izraziti svoju pažnju zajedničkoj radosti svih Kristovih učenika.

U sljedećem broju završit ćemo prikazivanje ovog temeljnog dokumenta za proslavu Velikog jubileja i svetkovinom Božića ući u sam Jubilej spremni slijediti volju Gospodinovu i sudjelovati u bogatstvu njegove milosti. (Br. 54 i 55) /M. V./

KATOLIČKA CRKVA
U PRIPRAVI
ZA VELIKI JUBILEJ

KARDINAL KUHARIĆ ZA "L'OSERVATORE ROMANO" O VELIKOM JUBILEJU

"Bitno duhovna stvarnost kao što je Veliki jubilej teško je razumljiva onome čiji su srce i um ugušeni sebičnošću i prolaznošću", rekao je generalni tajnik Središnjeg vijeća za Veliki jubilej 2000. nadbiskup **Crescenzo Sepe** u razgovoru za poluslužbeni vatikanski dnevnik "L'Osservatore Romano" u prigodi obilježavanja 100-og priloga u nizu posvećenih duhovnoj pripravi za Svetu godinu. Naime, od Velike srijede g. 1996. "L'Osservatore Romano" izdaje polumjesečni prilog koji, kako ističe sam dnevnik, "ima za cilj duhovno pratiti hod naroda Božjeg prema Svetim vratima". U sklopu priloga, među ostalim, objavljena je i prigodna izjava umirovljenoga zagrebačkog nadbiskupa kardinala **Franje Kuharića**. Uz tekst je slika blaženog kardinala Alojzija Stepinca sa suđenja u Zagrebu. Govoreći o Velikom jubileju, kardinal Kuharić ističe kako je za kršćane temeljno ono što Sveti Otac predlaže za predstojeću Svetu godinu, odnosno da "predstojeći Jubilej, spomen na dvijetisućitu obljetnicu utjelovljenja i rođenja Sina Božjeg, bude uistinu vrijeme milosti za sve, osobita prigoda za ispit savjesti koji će dovesti do stvarnog obraćenja i promjene života prema nauku Evanđelja. Za to je nužno korjenito obraćenje". Kao neophodan preduvjet da stoljeće i tisućljeće u koje čovječanstvo uskoro ulazi postanu uistinu bolji, kardinal Kuharić ističe dosljedno življenje Evanđelja te zaključuje: "Koliko su više članovi Crkve sveti, toliko su više sposobni mijenjati svijet, donijeti svjetlo i kvasac Evanđelja u povijest, pomažući čovječanstvu otkriti Boga i njegovu ljubav prema ljudima koja se na osobit način očitovale u Isusu Kristu, koji nam je došao donijeti spasenje". /IKA/

SVEČANOST OTVORENJA VELIKOG JUBILEJA U BETLEHEMU 4. PROSINCA

Na svečanosti otvorenja okupit će se predstavnici svih kršćanskih Crkava u Jeruzalemu

Svečanost otvorenja zajedničkih proslava Velikog jubileja kršćanskih Crkava u Jeruzalemu bit će u subotu 4. prosinca, u Betlehemu. Pred bazilikom Kristova rođenja okupit će se katolički, pravoslavni i protestantski patrijarsi, nadbiskupi i biskupi kako bi na taj način javno i u ekumenskom duhu izrazili zajedničku vjeru u Isusa Krista, Gospodina života i povijesti. S njima će na otvorenju Jubileja biti i vjernici iz Palestine, Izraela i Jordana te visoki državni dužnosnici među kojima i palestinski predsjednik **Yaser Arafat** te predstavnici mjesnih vlasti.

Pojedinosti programa proslave odredit će međuvjersko Vijeće za Veliki jubilej na čelu s koptsko-pravoslavnim nadbiskupom **Anbaom Abrahamom**. U tijeku svečanosti predviđeni su razgovori, molitve i pjesme na različitim obredima. Odluku da se svečanost održi subotom oštro su kritizirala židovska javna glasila koja tvrde da je ta odluka donesena s namjerom da se iz proslave isključe Izraelci. Jeruzalemsko Vijeće za Veliki jubilej opovrgnulo je te tvrdnje pojašnjajući da je riječ o ekumenskoj, a ne međuvjerskoj proslavi. /IKA/

Uređuju: Markan Lopar i Vladimir Sedlak

BOGATSTVO ŽIVOTA U SJEMENIŠTU

Školska godina je već uveliko počela i svi smo se već u našem sjemeništu - kako oni novi, tako i stariji - privikli na novi način života, na nove obaveze i aktivnosti. Da se život u sjemeništu ne odvija monotono, nego da je on dinamičan, svjedoče mnoge duhovne i kulturne manifestacije, u kojima su i sjemeništarci sudjelovali.

Sjemeništarci na kulturnim događanjima u gradu

Odmah početkom X. mjeseca grupa učenika naše škole bila je na otvaranju izložbe Likovnog odjela "Dr. Vinko Perčić" Matice Hrvatske u Subotici. Izložbu je otvorila naša profesorica **Olga Šram**, a bile su izložene slike bivšeg učenika Paulinca **Marka Antonija Bunjevca**, koji je sada student u Zagrebu.

Tako smo 1. listopada prisustvovali koncertu komornog zbora "Pro musica", koji je priređen u katedrali u okviru Međunarodnog stomatološkog kongresa. Prezentirana su glazbena djela različitih kompozitora - od renesanse do naših dana.

Još jednom koncertu prisustvovali smo 3. listopada u dvorani Gradske kuće, kada je dječji tamburaški orkestar iz Subotice izvodio duhovne šansone, bunjevačke i mađarske narodne igre pod vodstvom **Jelene Jaramazović**.

Proslava blagdana sv. Franje

U predvečerje dana svetoga Franje Asiškog, tj. 3. listopada, sjemeništarci su prisustvovali obredu preminuća sv. Franje i svečanoj svetoj misi u franjevačkoj crkvi.

Na svećeničkim redenjima

Petak i subota, 8. i 9. listopada su za nas bili posebno radosni dani, jer je tih dana naš biskup **mons. dr. Ivan Pénzes** zaredio za svećenike bivše Paulince **OSZKÁRA CSIZMÁRA**, u subotičkoj katedrali, i **ATTILU BOGNÁRA** u župnoj crkvi u

Mladomisnik Oszkár Csizmár pričešćuje u katedrali

Tornjošu. Vlč. Csizmár je nakon završene gimnazije u "Paulinumu" studirao teologiju na Teološkom fakultetu u Budimpešti, a vlč. Bognár na segedinskoj Visokoj bogosloviji. Našim bivšim Paulincima, novozaređenim svećenicima, želimo puno Božjeg blagoslova za njihov predstojeći dušobrižnički rad i molimo Gospodina da i mi dočekamo taj dan kad ćemo biti zaređeni za svećenike.

Na slavljinama u katedrali

U četvrtak i petak, 14. i 15. listopada smo se uključili u slavlje obljetnice posvete subotičke katedrale i prošćenja katedrale. Svoj doprinos ovoj proslavi dali smo čitanjem, ministriranjem, pjevanjem i asistiranjem.

Listopadske pobožnosti

Tokom cijelog mjeseca listopada molitvom krunice i litanija obavljali smo listopadsku pobožnost u čast Blaženoj Djevici Mariji. Posebno smo se još molili i svetom Josipu, zaštitniku obitelji i sjemenišno-obiteljskog života. Molimo da sve nas prati njihov nebeski zagovor.

Naši dobrotvori

Tokom mjeseca listopada u dva navrata Sjemenište je dobilo od malteške dobrotvorne organizacije iz Njemačke preko zrenjaninskog centra humanitarnu pomoć u hrani, odjeći i školskom priboru. Ovim putem zahvaljujemo gđi **dr. Elisabeth Fessel de Alemany** i **mons. Jenő Tietze** za bratsku pomoć i za razumijevanje prema našoj instituciji.

IZVOR LJUBAVI

Neiscrpní izvore ljubavi,
U tvom srcu samo ona gori,
Hrani ljude, otvara im oči,
Ljubav tvoja mržnju nek razori.

U srcima mnogim zlobe ima,
Uništava i dušu im tišti,
Zaslijepljeni ne znaju kud idu,
Mržnju siju, a ona ih tišti.

Pomozi im da spoznaju svjetlost,
Nek i oni počnu da je ljube,
Nek osjete svu milinu tvoju,
Obratite se da se ne izgube.

Ima onih koji to ne žele,
Srce im se u grudima ledi.
Satri zlo - razarača duše,
Ljubav tvoja mržnju nek pobijedi.

Ivan Blažević

Na raskršću puteva

Prije nekoliko godina razmišljao sam o tome kako je preda mnom mnogo puteva, mnogo mogućnosti. Svi ti putovi su bili lijepi, ali jedan me je posebno privlačio: put ka svećeništvu, ljubavi i prijateljstvu s Bogom.

Dugo sam osjećao klicu Božjeg poziva i povjerenja. Ona je u meni svakim danom rasla i razvijala se... I, odazvavši se Božjoj volji, došao sam u sjemenište. Bio je to moj prvi korak ka mom tako značajnom i važnom cilju. Posljednjih nekoliko dana prije dolaska u Paulinum bio sam potišten, pa skoro i tužan, jer sam morao napustiti roditelje, kuću, prijatelje, ali su mi uvijek bile na umu Isusove riječi, da tko god napusti kuću, roditelje, braću i sestre poradi Njega, stotruko će mu se uzvratiti i baštinit će život vječni i da onaj tko uzme plug da ore njivu, pa se osvrće natrag, nije prikladan za Njegovo kraljevstvo. Te Isusove, istina, zahtjevné riječi, utješile su me i danas mi daju snagu da hodim Kristovim stopama.

Već sam dva mjeseca u sjemeništu i upoznao sam mnogo prijatelja koji su mi pomogli da se prilagodim. Veoma sam sretan što sam izabrao ovaj put. Sretan sam što znam da Bog ima povjerenja u mene, jer me je predodredio za jedno teško i odgovorno, ali prelijepo zvanje. Na tome sam mu vječno zahvalan. Molim i za sve one koji se dvoume, koji još ne znaju kojim putem krenuti: neka slušaju Božji glas i slijede Božju volju i sigurno će biti sretni i blagoslovljeni.

Dragan Muharem

Mladomisnik Attila Bognár

Uređuje: Katarina Čeliković

ZDRAVO Zvončići i Zvončice!

Ovim divnim pozdravom anđeo je pozdravio djevojku po imenu **MARIJA** koju svi poznajemo kao Isusovu i našu **MAJKU - MAJKU CRKVE!** Kada čujete ovaj pozdrav, sjetite se koliko je u njemu topline, koliko lijepih želja i s istom željom i vi uputite ovaj pozdrav onome koga sretnete.

Pred nama je vrijeme u kojem već vidimo i neki kraj - približava se najprije kraj crkvene godine, a onda i kalendarske. Na ovim stranicama koje su posebno za vas pripremane, imate obilje "sitnica" koje vam mogu pomoći da nešto naučite, da ponešto saznate...

Stigli su i vaši radovi za "Danicu" - pismeni i likovni. Još nije kasno da pošaljete svoje priloge.

Pratite preko ovih stranica što se u nedjelju čita u crkvi, što vam Gospodin poručuje. Ovdje su kratke misli i mali zadaci koji vam pomažu da kod njihovog rješavanja lakše zapamtite poruke.

U želji da vam ova jesen bude lijepa i uspješna u školi i u crkvi, ostajte **ZDRAVO!**

Zvončica

Lea Mačković, 3. raz. - Sv. Juraj, Subotica

DOŠAŠĆE
ili
ADVENT

Došašće ili Advent znači "**svečani dolazak**". S Došašćem počinje **LITURGIJSKA** ili **CRKVENA GODINA**. Ona se slavi četiri nedjelje prije Božića.

Bogoslužje adventskog vremena poziva nas na pripremu za božićne blagdane u kojima se slavi prvi Kristov dolazak.

To je vrijeme ozbiljne priprave ne samo za božićne blagdane već i za milosni Kristov dolazak u sadašnjosti, za pojedinačni susret s Kristom na času smrti i za onaj konačni susret na koncu vremena zajedno sa svim ljudima.

Došašće je ujedno i vrijeme radosnog iščekivanja Krista, jer On k nama dolazi kao Spasitelj i Otkupitelj.

PRATIMO ZAJEDNO LITURGIJSKA ČITANJA I RIJEŠIMO ZADATKE

7. 11. - 32. nedj. kroz god. - Mt 25, 1-13

Priča o deset **M□D□I□ D□E□I□A.**

14. 11. - 33. nedj. kroz god. - Mt 25,14-30

Prispodoba o talentima

Ono što nam je Bog darovao moramo njegovati jer će nam inače to oduzeti i dati drugome koji zna cijiniti Božji dar.

Za baku

Predobri Bože, koji si mi dao dobru baku na ovaj svijet, molim Te, radi njene dobrote, čuvaj je i daj joj blagoslov svet.

Daj da je ljubim kao što si Ti majčicu svoju, djevičanski cvijet. Nikad neka je ne stigne žalost zbog mene, Bože, molim Te vijek!

Ivica i Jasna Dožanin
Sv. Križ - Sombor

Crtež: Ivica Dožanin, 5. raz.

21. 11. - 34. nedj. kroz god. - Mt 25,31-46

Ovo je posljednja nedjelja crkvene i

L□T□R□I□S□E godine.

Slavimo blagdan

K□□S□A K□□LJA

S□E□A S□V□R□N□.

PROSLAVA PRVE ISPOVIJEDI U BAJMOKU

Na inicijativu našeg župnika **preč. Slavka Večerina** ove godine po prvi put proslavljen je dan kada vjeronaučna djeca prvi puta pristupaju sakramentu sv. Ispovijedi. Za prvu sv. Ispovijed male vjeroučenike bajmočke župe pripremila je katehistica **Ivana Lazić**. Prva Ispovijed održana je u subotu 2. listopada ove godine.

Svečana proslava pristupanja sakramentu Pomirenja održana je sljedećeg dana, tj. u nedjelju 3. listopada. Mali prvoispovjednici zajedno sa svojim roditeljima i upaljenim svijećama svečano su ušli u crkvu, nakon čega je uslijedila sv. misa. Ovu svečanost uzveličali su i naš ovogodišnji bandaš **Aleksandar Crnković** i bandašica **Ankica Petreš** odjeveni u narodne nošnje. Oni su za vrijeme sv. mise sudjelovali u službi Riječi. U crkvi je sve bilo ukrašeno ljubičastom bojom koja simbolizira čin pokajanja, a podno glavnog oltara bila je postavljena i ukrašena slika sv. Leopolda Mandića, velikog ispovjednika. Za vrijeme sv. mise mali prvoispovjednici su po prvi puta, s upaljenim svijećama, obnovili svoja krsna obećanja. Znakovita je bila prikazna procesija u kojoj su prvoispovjednici prinijeli darove za sv. misu: upaljenu svijeću, križ-raspelo, svećeničku štolu i cvijeće.

Ova svečanost je završila pjesmom malog zbora mladih naše župe koji je uz orguljsku pratnju **Ankice Petreš** otpjevao pjesmu "Kao Marija". Vjerujemo da će mali prvoispovjednici, ali i ostali Bajmočani, dugo pamtiti ovu svečanost.

Mirela Sakač

28. 11. - 1. NEDJ. DOŠAŠĆA - Mk 13,33-37

"Što vama kažem, svima kažem: **BDIJTE!**"

5. 12. - 2. NEDJ. DOŠAŠĆA - Mk 1,1-8

Tako se pojavi Ivan: krstio je u pustinji i propovijedao krst obraćenja na otpuštenje grijeha. /.../

I propovijedao je: "Nakon mene dolazi jači od mene. Ja nisam dostojan sagnuti se i odriješiti mu remenje na obući. Ja vas krstim vodom, a on će vas krstiti Duhom Svetim."

Ovako je govorio

I□□N K□□TI□□LJ o I□U□U.

DA NAM TORBE NE BUDU TEŠKE

Blagoslov torbi u sv. Križu u Somboru

U nedjelju, 10. listopada u crkvi sv. Križa u Somboru bilo je svečano. Na početku sv. mise zazvali smo Duha Svetoga da nas prati, vodi kroz cijelu vjeronaučnu i školsku godinu.

Dječaci i djevojčice su pod sv. misom pjevali, čitali, prinosili darove i - donijeli svoje torbe pred oltar.

Župnik Lazar Novaković nas je potaknuo na revno dolaženje na sv. misu i na vjeronauk. U crkvi nas Isus uvijek poziva na gozbu i želi nas nahraniti riječju i kruhom da bismo bili snažni i ustrajni u dobru.

Na koncu sv. mise župnik je blagoslovio naše torbe. Njegova je molitva bila - da ne budu teške, da budemo dobri đaci, da lako i brzo pamtimo...

Gordana Maunić
Sv. Križ - Sombor

IZGUBLJENI SIN

Strip br. 11

OTAC MU RADOSNO RASTUMAČI...

Ti si uvijek bio sa mnom, a tvoj brat bijaše "mrtav", izgubljen - i nada se!

Saznali smo...

CRTANI FILMOVI KAO PRIPRAVA ZA VELIKI JUBILEJ

"Čudotvorac" naziv je crtanoga filma koji se priprema u povodu proslave Velikoga jubileja, a bit će prikazan u kinovoranama diljem Europe i SAD-a za Božić ove godine. Radi se o britansko-ruskoj produkciji, a film prikazuje, na djeci razumljiv način, život Isusa Krista. Film je potpuno biblijski utemeljen, a rađen je u najnovijoj kompjutorskoj grafičkoj tehnici. Talijanska televizija RAIUNO također priprema više crtanih filmova koji govore o važnim kršćanskim temama u sklopu Velikoga jubileja, a o svim tim temama govori lik mladog redovnika brat Jacopone. /IKA/CNS/

8. 12. - BEZGREŠNO ZAČEĆE BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Zdravo Marijo, milosti puna, blagoslovljena Ti među ženama
i blagoslovljen plod utrobe Tvoje Isus!
NEKA MI BUDE PO RIJEČI TVOJOJI!
(Obojite gornji crtež!)

JABUKA

Vjeroučitelj: Kad je dragi Bog istjerao Adama i Evu iz raja zemaljskoga?

Stipan: U jesen, jer je onda bilo jabuka.

Josip Turkalj, 2. raz. - Bački Monoštor

Evo nagrađenih Zvončića u Baču, 24. 10. 1999. godine

1. EMILIJA JARAMAZOVIĆ, Jugoslovenska 5, Subotica - KRUNICA
2. MARIJA ŠIMUNOV, Josićki put 3/A, Sombor - Privjezak i značka DUŽIJANCE
3. ZLATKO DROBINA, Štrosmajerova 49, Sonta - BATERIJSKA LAMPA "PHILIPS"
4. SMILJAN DIMITRIJEVIĆ, Kapetanova 1, Sombor - RUČNI SAT
5. LJUBICA KUJUNDŽIĆ, Bikova klisa 61/a, Subotica - DIGITRON
6. MARIJANA ČUTURA, Bezdanski put bb, Sombor - SREBRNI PRSTEN S KRIŽEM
7. IVAN KLECIN, Nikole Tesle 38, Bač - PRETPLATA na ZVONIK u 2000. godini
8. MIŠKO DOBOŠ, Fruškogorska 7, Bač - zidni i džepni KALENDAR za 2000. godinu

Ako vam se nagrade sviđaju, igrajte se s nama. Sljedeće izvlačenje je 5. 12. u crkvi sv. Roka u Subotici. **GLAVNA NAGRADA JE PISAČI STOL!**

KUPON ZVONIKA br. 61

Advent znači: **S** _____ **D** _____

Ime i prezime: _____

Adresa: _____

~~Uredništvo~~: U TOKU JE POTRAGA ZA NOVIM ČLANOVIMA UREDNIŠTVA

BOG, PRIJATELJU!

Moram te nešto ozbiljno pitati. Znaš da je ova godina (koja prebrzo prolazi) posvećena Bogu Ocu?! ALI: Koliko si ti i po čemu ovu godinu posvetio Bogu Ocu? Da li si ga možda upoznao bolje kroz molitvu pa ti je sada blizak kao dragi prijatelj? Ili, ako ne to, jesi li ga naučio prepoznavati u stvarima, čudesima njegovih ruku; u svom bližnjemu, onom koji ti je drag ali i u onom koji ti je manje simpatičan?! Ovo te pitam sada jer godina je na izmaku i trebat će podvući crtu. Puno je bolje provjeravati periodične rezultate nego čekati da istekne vrijeme predviđeno za tvoj ovozemaljski život. Još uvijek imamo priliku uvidjeti svoje površnosti i greške koje činimo i popraviti se. (Razmisli malo nad ovim pitanjima a odgovore pretoči u riječi - eto, o čemu možeš pisati; ali, pretvori ih i u život, pa nam onda o tom piši.)

Dakle, što se kaže, **S BOŽJOM MILOŠĆU NAPRIJED NA POSAO, DA GRADIMO BOLJI SVIJET... I POĐIMO OD SEBE.** Svi sveti su uz nas.

I još nešto. U ovom broju objavljujemo tekstove koje pod obavezno morate pročitati: tu su poticaji na karitativno djelovanje, izvještaj s TM, pjesma, jedno MOĆNO PISMO, obavijesti... I, specijalno i dosad neviđeno: NAŠA TEMA!

Pismeni, odnosno kontrolni ispit je u ponedjeljak - u trajanju od 1 sata. Dozvoljeno korišćenje "puškice". Rok za predaju radova je 30. 11. - izuzetno, jer sljedeći broj izlazi za Materice! PIŠITE!

Ne zaboravimo pozdraviti KRISTA KRALJA!

Dijana

MEPOVCI POLOŽILI OBEĆANJE

U crkvi sv. Roka u Subotici, u ponedjeljak 4. listopada devetoro mladih Euharistijskog pokreta položilo je obećanje da će, dok su članovi Pokreta, savjesno obdržavati statut i pravila Pokreta. Ovo obećanje su dali pod misom u okviru molitvene zajednice "Betlehem", a na misi su bili nazočni i novi članovi koji su se MEP-u pridružili kasnije, pa još nisu bili spremni položiti i obećanje. Sv. misu je služio župnik **Andrija Anišić**, koji je i duhovnik Pokreta. Poslije pročitano evanđelja i prigodne propovijedi, s. **Silvana**, koja je ove večeri imala ulogu voditelja Pokreta, predstavila je mlade koji žele dati obećanje, a zatim ih je župnik upitao: **"Želite li položiti svečano obećanje i da li znate na što se obavezujete?"** Pošto su oni odgovorili potvrdno: **"Želimo i znamo"**, on im je još jednom protumačio smisao ovog čina i podsjetio ih na najvažnije ciljeve Euharistijskog pokreta: slaviti i živjeti Euharistiju. Poslije toga su mladi klečeći pred oltarom dali obećanje sljedećeg sadržaja: **"Nauči nas, Gospodine, da Te odabiremo svakoga dana, da Ti kažemo svoj 'da' u svakom našem djelu. Daj da Te slijedimo bez straha i ljubimo iznad svega. Ti, koji si nas okupio, učini nas međusobno braćom i sestrama. Daj da pred svima budemo svjedoci svega onoga što smo vidjeli i čuli, što vjerujemo i živimo, kako bi svaki čovjek zajedno s nama prepoznao u Tebi jedinoga Gospodina. Učini od nas, Isuse, po zagovoru sv. Ivana Evanđeliste i sv. Terezije od Djeteta Isusa svoje vjerne prijatelje, svjedoke i apostole. Amen."**

Zatim su svi pojedinačno, polažući ruku na križ koji je zaštitni znak MEP-a, izgovorili riječi: **"U vjernosti neka mi Bog pomogne."** Župnik je zatim završio obred riječima: **"Vi ste položili svečano obećanje. Budite budni i ustrajni. Tko s Bogom živi i radi, uvijek pobjeđuje."** Svi ma je podijelio bedž s jubilejskim znakom kao vanjski znak i uspomenu ovog čina.

Bio je to radosni događaj za ove mlade, za molitvenu zajednicu "Betlehem", kao i za cijelu župsku zajednicu, jer je to svakako jedan novi doprinos njezinoj duhovnoj obnovi.

/Zv/

Ljubica, Igor, Sanja, Marijana, Zorica, Anita, Ana, Vedran i Vesna daju "Obećanje"

SUSRET

Još jedan put
k visini.
Još jedan susret
s tobom,
mili Bože.
Tvoja riječ
i moje "DA".
Moja ruka
u tvojoj ruci,
moje oči
u sjaju tvojih.
Ti me gledaš
- licem u lice.
Šutiš ti,
a šutim i ja.
Jedan susret,
a nas dvoje.
Nas dvoje,
a jedna ljubav.
Ljubav
po kojoj živi
ovaj susret.
I nada
da ću jednog dana,
po tvojoj ljubavi,
i ja stići
u tvoje visine!

Željana

NAJAVE

MISA MLADIH ZA MIR
3. 12. u 20 sati
u crkvi sv. Marije
(Karadorđev put 89)

TRIBINA MLADIH
21. 11. u 19 sati
u Katoličkom krugu
Tema: Povijest papinstva II.
Predavač: mr. Andrija Kopilović

Uz Dan mrtvih

MAMA

Zar si morala otići
- među anđele -
iz mog života, mama,
kada sam bila
još tako mala?!
Teško mi je
kad vidim djecu
i društvo svoje
i oni mi, pred njima,
kažu:
volim roditelje...
A ja, mama, patim.
U suzama provodim
život svoj,
mladost koju su mi
ukrali drugi.
Sama u srcu svom
nosim svoju bol...

Suzana Pejović

ISPRIČAVAMO SE

U prošlom broju Zvonika ispod teksta o Taizéu potpisani su Klaudija i Ladislav Suknović, a trebalo je stajati: Klaudija Križanec i Ladislav Suknović. Ispričavamo se zbog zabune i posljedica koje je ona mogla izazvati.

/USM/

"Ne daj nam, Majko, polumrak sadašnje nauke, gospodarstva i uljudbe: upućuj nas k svjetlu humanosti." /Miljenko Majetić/

UKLJUČITE SE U CARITAS!

U današnje vrijeme možemo dosta čuti o humanitarnim organizacijama, ali moramo priznati da nismo baš posve upoznati s njihovim radom. Svaka ima neki svoj cilj, ali bi on prije svega trebao biti da pomažu bolesnima, siromašnima, izbjeglicima, ostavljenima, kako bi stali na vlastite noge. Pomoć ne mora uvijek biti materijalna. Nekada je dovoljno nekome uputiti neku lijepu i toplu riječ i bit ćemo humanisti.

Sigurno ste bili u takvim situacijama, ali kako ste reagirali? Da se preispitamo. Da li je sve to bilo dovoljno sa naše kršćanske strane? Da li smo razvili svoje kapacitete, podigli potencijale da pružamo pomoć drugima? Treba samo malo da promatramo ljude oko sebe i zaprepastit ćemo se koliko ima bijede. Netko će to otvoreno priznati i tražiti pomoć, a netko će šutjeti o svojoj boli jer se stidi. Ne želi biti teret drugima.

U našoj biskupiji (i zemlji) radi katolička humanitarna organizacija "Caritas" koja želi pomoći ljudima u nevolji. Može to nekima izgledati skromno i bijedno, ali onome tko doista nema, to može činiti cijelo bogatstvo. Treba se što veći broj ljudi uključiti u takav vid rada. Neki put ne možemo jer moramo i sebe osigurati, ali se malo vremena može ipak naći i za pomoć drugima.

U župi sv. Roka, gdje sam i sâm angažiran, vodimo program za pomoć siromašnima, bolesnima i izbjeglicima u sklopu Caritasa. Samo nas je još uvijek malo. Želio bih podsjetiti ljude, osobito mlade, da to nije ništa strašno niti teško. Štoviše, donosi i puno zadovoljstva. Vrlo je lijepo razgovarati s tim ljudi-

ma. Neki put i brada zadrhti. Vidi im se osmijeh na licu jer su ti ljudi sretni da uopće netko na njih misli. A prije svega su zahvalni što ih Bog čuva.

Želio bih vas potaći da se okušate u ovom poslu, jer svatko je talentiran za neke poslove i zadatke. Na taj način možete svoje potencijale maksimalno iskoristiti za dobrobit drugih.

Nama su potrebni mnogi suradnici. Željeli bismo biti primjer drugima, kako bismo postali organizacija koja bi ulivala povjerenje u ljude i širila osmijeh na licima. Stoga vas pozivamo da nam pomognete i priključite se našem radu. Ukoliko se odlučite oprobati, javite se u vaš župni ured svojim župnicima i aktivistima. O našim iskustvima možete detaljnije informacije dobiti u župnom uredu sv. Roka u Subotici, u Ulici Ivana Milutinovića br. 52.

"Moli, Majko, da neumornije razvijamo svoje kapacitete i potencijale, nezablješteni tisućama dinara, jer mi nikako ne možemo reći dosta dok drugi kraj nas imaju toliko opravdanih potreba."

Miroslav Zelić

"Caritas" župe sv. Roka

DRAGI

NE PITAJTE ME ZAŠTO SAM DO SADA ČITALA KAO SVE ĆU VAM OBJASNITI!

OZBILJNO SAM RAZMIŠLJALA O ZATO NISAM ODLEPRŠALA ZA VREME DOLAZAKA

MI NIKO NIJE UKRAO, PA SAM ODGAJILA:

IAKO PONEKAD VIDIM SVE

DOK STIGNEM DO SVAGAŠNJEG ISKRENO SE NADAM, DA NAS OVA BES NEĆE ODVESTI

VERNO VAS VOLI: STELA

O EVANGELIZACIJI I KATEHIZACIJI

Na listopadskoj subotičkoj Tribini mladih, koja je održana u Katoličkom krugu, predavač je bio preč. Josip Pekanović, somborski župnik. Govorio nam je o **EVANGELIZACIJI I KATEHIZACIJI KROZ ŽIVOTNE DOBI**. Naglasio je da je evangelizacija svima potrebna - i nama ovdje, ne samo onima u Africi, jer mnogi su kršteni a ne znaju za Krista i smisao koji on daje životu.

Poslije predavanja i rasprave održana je kratka promidžba katoličkog lista "Zvonik". Najprije nas je pozdravio **Andrija Anišić**, urednik Lista. Potaknuo nas je da čitamo ovaj List koji je, nažalost, još uvijek jedini katolički list dostupan svima u sadašnjoj Jugoslaviji, jer katolički tisak iz Republike Hrvatske u Subotičku biskupiju stiže u vrlo malom broju primjeraka. On je također naglasio kako se moramo hraniti i "duhovnim štivom", jer drugi mediji (radio, TV) u ovoj zemlji još uvijek vrlo rijetko govore o vjeri.

Pozvao nas je na suradnju, osobito da pišemo i surađujemo s urednicima stranica mladih u "Zvoniku". Zatim nas je **Alojzije Stantić**, koji je u Uredničkom vijeću ovog lista zadužen za marketing, pozvao da pomognemo u svojim župama oko prodaje i raspačavanja "Zvonika" i ponudio nam mogućnost da prodavajući "Zvonik" u župi ili na "Trgu" zaradimo koji dinar. Svi zainteresirani za bilo kakvu suradnju bit će pozvani na poseban sastanak u Uredništvo.

Slijedila je molitva za papu Ivana Pavla II. budući da se te nedjelje slavio Papin dan, a tribina je završena pjevanjem Papine pjesme "Krist na žalu".

Druženje su organizirali mladi iz župe Isusovog Uskrsnuća. Bilo je izuzetno **PRIJATNO!** Posebno za one koji su aktivno sudjelovali u "šampitarenju"!

D.

Mladi uzimaju darovane im primjerkе Zvonika J. S. Danice

OD PISAMA DO OLTARA

"Onima koji se vole pripada nebo. Ako živite u ljubavi, na zemlji ćete biti u nebu." (Phil Bosmans)

Hmm... prisustva Neba u našem životu rijetko smo potpuno svjesni – možda zato ti trenuci toliko blješte u sivoj svakodnevnici? Ladislav i ja vam ovo pišemo, istina "po dužnosti", ali ovim putem dijelimo s vama (možda!) naše najsretnije trenutke. U krasnoj knjizi "Zaljubljenost", Ivan Cvitanović svoje bavljenje temom ljubavi opisuje ovako: "Ipak se nadam da ste, putujući sa mnom, otkrili nove vidike. Želio sam vam ponuditi ružu. Nisam baš siguran da ste je prihvatili iz moje drhtave ruke. Strah me je da sam je možda putem izgubio. Kako bih bio sretan kada bih znao da barem jedna ljubav od moje ruže živi!"

I nas dvoje vam želimo podariti – drhtavih ruku i malo nesigurno – priču o našoj ljubavi...

Vesna i Lacika kao patuljci na početku...

L: A evo kako je sve počelo:

"Hej, Laci, idemo na žurku, hoćeš s nama?"

"Pa, hajdemo, šta se čeka!"

Stigli smo, čestitali rođendan i odmah se uklopili u veselu atmosferu u kući. Bila je to jedna prava kućna zabava i večer je baš fino odmicala. Onda sam upoznao Vesnu. Vrlo brzo smo shvatili da među nama postoji nešto... onako... Tako je počela naša veza. Bilo je lijepo – viđali smo se, izlazili, dolazio sam joj na veliki odmor u školu, ona je dolazila na "svirke" (onda sam još pjevao u jednom "bendu"). To je trajalo lijepih mjesec dana. Rastali smo se jer nam putovi nisu bili isti. Izgledalo je da nismo "suđeni" jedno drugom. Šteta – baš mi se sviđala. Ali sada je očito da je Netko sve to drugačije zamislio...

V: Nikada ljepši raskid nisam mogla niti zamisliti! Za rastanak, poljubio me je tako nježno, tako prijateljski... Mislim da sam se upravo tad zaljubila u njega. Prvi put sam počela svakodnevno moliti za njega, za njegove želje. Već sam tada shvatila da on možda nije savršen, ali da

je toliko dobar da zaslužuje svu sreću ovoga svijeta. No, vrijeme je tražilo svoje: put do ljubavi bio je dug – oko dvije godine. Krajem jednog ljeta (rujna '97.), osjetila sam prema njemu ljubav koju sam mu morala otkriti. Počelo je mojim pismima...

L: Za tako divna pisma nisam nigdje ni čuo, a kamoli ih dobijao. Šteta što su bila nepotpisana! Žarko sam želio saznati tko mi tako piše. Nedugo zatim nazvala me Vesna: "Laci, ja sam ti pisala ovih dana." Sjetio sam se svih divnih trenutaka koje smo proveli zajedno i bilo mi je veoma drago što su pisma bila od nje. Poželio sam je opet vidjeti. Pozvao sam je da izađemo u "Antikvarijum" na čaj, da popričamo. Bili smo opet zajedno.

V: Ni u jednom trenutku našeg gotovo dvogodišnjeg zabavljanja nije bilo sve idealno, nije bilo "kao u snu" i slično. Bilo je smijeha, suza, bilo je borbi. Oboje puni obaveza – posao, škola, župa, TKI (Teološko-katehetski institut), TM (Tribina mladih), "Zvonik", obitelj, prijatelji... – sve to trebalo je uskladiti. Srećom, neke smo mogli podijeliti i pomagati se u vremenjskim tjesnacima. Nismo baš puno izlazili, ali smo dosta vremena provodili zajedno – vjeronauk, tribina i druženje nakon nje, vožnje biciklom do Palića, rođendani i kartanja s društvom. S problemima koje skoro svi mladi imaju – da se prije braka sačuva čistoća – "lavovski" smo se borili: često smo molili zajedno, pričali o tome, položili zavjet "TRUE LOVE WAITS" i ni tren se ne kajemo.

V: Puno lijepoga, ali i bolnoga – Lacika je četiri mjeseca bio u rezervi, od toga tri za vrijeme bombardiranja. Ne mogu

Izlet na Tresetište - druženja nikad dosta

vam ni približno predočiti kako mi je bilo – tko je osjetio, zna, a tko nije – nek' ga Bog čuva da nikad ne sazna. Bol, strah i luda nada da će možda sve dobro proći. Najbližima sam govorila: "Ako oboje preživimo, bit ćemo uvijek sretni." Sigurno da je sve to učinilo svoje i bilo dio ideje da se vjenčamo što prije.

L: Zaruke su bile 6. lipnja ove godine. U to vrijeme ja sam još uvijek bio u rezervi, no uspio sam srediti da dobijem otpust na dva dana, pa se nisam odmah morao vratiti u jedinicu. Zaruke smo proslavili u krugu naših obitelji, zatim u crkvi na pobožnosti Srcu Isusovom, a uveče s prijateljima. Premda nije bilo struje, pjevali smo, svirali i skupa se radovali. U vrijeme "odijeljenosti", bili smo zajedno u molitvi; ja za Vesnu na položaju, a ona za mene kod kuće. Zbog tog zajedništva u molitvi bilo nam je lakše izdržati i dobro iskoristiti ono malo vremena koliko smo mogli biti zajedno.

V: Vjenčanje smo željno čekali, ali smo se i bojali – nije šala obećati se jedno drugom za vječnost! Svaki smo korak skupa proživljavali, planirali, dogovarali, molili da sve bude lijepo. Na pouke za zaručnike smo rado išli i ozbiljno razgovarali o tome možemo li mi i želimo li sve to. Štoviše, podsjećali smo jedno drugo da se predomisli treba na vri-

S djevojčicom naših kumova
- u iščekivanju svoje (4) djece

jeme, jer Bog blagoslivlja brak i obećava pomoć na svakom križnom putu, ali ako mi sami sve odbacimo, što će dragi Bog moći? Zato smo pomno razmišljali o našem "DA!".

L: Vjenčali smo se na blagdan Anđela čuvara, 2. listopada o. g. Božju riječ smo navijestili ja (Pj 8,5-7), Vesna (Rim 8,28-39) i preč. Andrija Anišić (Iv 15,7-17). On je divno propovijedao o tome kakav rod trebamo donositi u našem novom životu, a Božji blagoslov nad nama izrekao je vlč. Dobai István. Nakon mise i agapea, prenio sam Vesnu preko Gabrić-ćuprije, a u svatovima je bilo izuzetno veselo: prisutni su komentirali da "tako lipe svatove još nisu vidili", a posebno ne takve mladence (snaša se sigurala vije s dicom!!!).

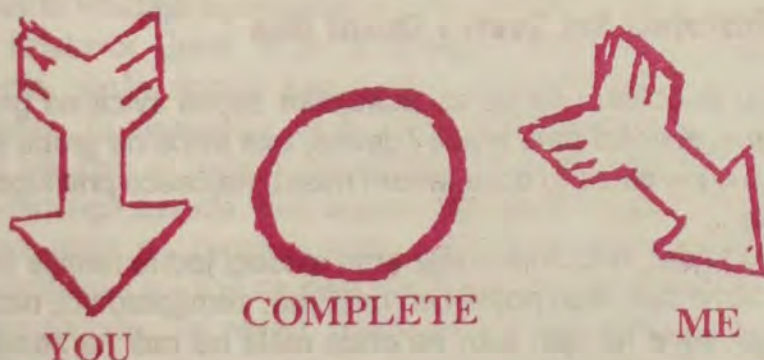
V: A sada? "Kad je dvoje ljudi zajedno, kad jedno drugo grli u ljubavi i doživljuju nježnost srca, život postaje blagdanom. Tada više nema granica, nema ni neba ni zemlje. Sati više ne otkucavaju, vrijeme već stoji. Sve biva dobro. Zemlja postaje rajem." (P. Bosmans)

Imam divnog muža – lijepo mi je s njim živjeti, raditi, moliti, jesti, smijati se i rješavati probleme. Radosno molimo "Božanski časoslov" i planiramo se uključiti u našu novu župu.

L: Sretan sam! Divno je buditi se sa osobom koju voliš, biti s njom cijeli dan, svaki dan. Kako će biti kasnije ne znamo, ali ima mudrih ljudi koji daju dobre savjete: "Kad navali oluja, nemoj da te zahvati panika, nemoj sve napuštati. Čvrsto se drži korijena. Oluja će proći, a prava ljubav će ostati." (P. Bosmans). Na predavanja našeg Instituta (TKI) rado dolazimo, jer želimo biti spremni na velika djela koja nam, vjerujemo, dragi Bog priprema – kateheza, službe na župi, a možda čak i đakonat (!?) i rad na župi bez svećenika. Molite za nas!

S ljubavlju,

Vesna i Lacika

Umjesto zaključka

GROŽĐE, ISUSOVA KRV I PRETVORBA

Jesen stidljivo korača u svoje tromjesečje ispraćena modrom šljivom a dočekanu berbom sladokusnog grožđa. Ovo lijepo godišnje doba sjeća me na djetinjstvo, moga didu, pudare (čuvare vinograda), vinograde i Pretvorbu. Mnogi će se upitati kakva je veza postojala između moga dide, pudara, vinograda i Pretvorbe. Vjerujte da je postojala. Naime, prije četrdesetak i više godina oko moga sela su bili mnogi vinogradi. U to vrijeme pudari su čuvali vinograde od sazrijevanja grožđa do berbe. Tako je i moj pokojni dida bdio nad našim vinogradom.

Kao dječak, dok još nisam pošao u osnovnu školu, imao sam svakodnevnu zadaću odnijeti didi ručak i fraklič rakije. Didu bih nalazio ili u trščanoj kolibi, ili kako sjedi ispred nje na malenom tronošcu, s lulom u zubima. Pred njim se prostirao vinograd, otežao od bijelog i plavog grožđa, oivičen redovima šljiva. Takva ljepota plijenila je i oko i dušu.

Na moje: "Faljen Bog", dida bi odgovarao: "Uvik bio faljen!" Davao sam mu ručkonošu i torbu i on je poslije gutljaja rakije uz križanje počinjao jesti. Tanjur bi držao na krilu. Povremeno bi nagore uvrtao duge brkove požutjele od duhanskog dima. Gordo se doimao taj starina uronjen u podnevnu tišinu. Poslije objeda upalio bi svoju lulu i polagano odbijao guste dimove. Taj ceremonijal se ponavljao svaki dan. Ostajao sam u vinogradu po nekoliko sati. Onako malenom činio mi se poput guste i visoke šume. Ulazio sam između redova i otkidao najzrelije bobice, što dida nije odobravao jer sam otpale bobice i gazio.

Jednoga dana posjeo me je na krilo i blagim glasom prenoseći ga na mene, iznio svoj nauk. Objašnjavao mi je kako se muljanjem zrelog grožđa dobija vino i da svaka bobica sadrži u sebi po koju kap vina. A onda me je iznenadio tvrdnjom da u misi vino postaje Isusova krv, da je grijeh zgaziti bobicu, jer bi to značilo gaziti i moguću Isusovu krv. Svaku bobicu koja otpadne treba podići sa zemlje, poljubiti i pojesti, kao što to činiš s komadićem kruha koji ti ispadne iz ruke - govorio je. Razrogačenih očiju slušao sam svoga didu, ali ga nisam razumio. U obitelji smo cijenili svaku mrvicu kruha, no nauk o grožđu je za mene bio nešto novo, nerazumljivo. Potaknut mojim nerazumijevanjem, podsjetio me je na sv. misu, na oltar i vino na njemu. Takvo vino se pod sv. misom pretvara u Isusovu krv, dodao bi ozbiljnim glasom. Nije on meni znao objasniti tu veliku tajnu, ali je čvrsto vjerovao da je to tako. Svoje vjerovanje u veliku istinu prenio je i na mene, i danas ga u sebi nosim. Riječi običnog čovjeka, pravog vjernika, kasnije, na satima vjeronauka dobile su svoj smisao. Pitam se, ima li i koliko danas takvih učitelja, učitelja koji bi u obiteljima davali primjer kršćanskog života? Taj priprosti starac istinski je živio svoju vjeru. Kreposnim životom širio je pozitivno ozračje u našoj obitelji.

Odavno nema moga dide, ali i danas ako mi ispadne bobica grožđa iz ruke podignem ju, poljubim i pojedem. Didine riječi i danas žive u meni.

"Meštar"

OPROŠTAJ OD DRAGIH BIĆA

Par riči o smrti

Najstariji opis čovikove ovozemaljske prolaznosti koja se svršava smrću je u Jakovljevoj oporuci (Post 49) i njegovom veličanstvenom ukopu kojeg mu je priredio sin Josip (Post 50). Poučeni ovim biblijskim opisom, od onda Židovi i posli kršćani, koji su taj običaj od nji naslidili, paštre se da poslidnji oproštaj od najmiliji bude makar koliko jednostavan, al dostojanstven. Već od Isusovog polaganja u grob, potom od prvi kršćana pa na ovamo, itekako se vodi računa o saranjivanju svoji mrtvi u grobljima. Taki običaj su nam u nasliđe ostavili i naši preci, kojeg smo se većinom pridržavali do sridine ovog vika.

Čovik razvojom svisti počima s vrimenta na vrime, a što je stariji sve više, razmišljat o smrti, iako nevoljno al obično kad se nađe blizo nje, najčešće na ukopu drage mu osobe. Odrasli ljudi su, a osobito u poodmakloj dobi, bili blizo smrti - svejedno koliko puta - kad su svatili da je i prema njima krenio četvrti jahač Apokalipse, samo je pitanje vrimenta kad će na koga zamanit pritećom kosom. Suočen s istinom da je smrt kraj ovozemaljskog života, čovik nju mož čekat dvojako: da je se plaši, osobito kad se prido ovozemaljskim užicima, il da je ravnodušno čeka, najviše onaj koga je bolest dovela do neizbižnog kraja ovozemaljskog života. Naši preci su bili češće od nas suočavani sa smrću, osobito u obitelji, jel njim je životni vik bio skoro upolak kraći; često su bili desetkovani epidemijama kuge, heptike (TBC-e)... To su mudro skontali u kratkoj al jasnoj, često ponavljanoj životnoj poruci: "Svačija će svića jedared dogorit." Amen!

Sad, prid Svi Sveti i Dušni dan, kad se spremamo u positu grobovima naši predaka, prilika je da se sitimo i kako su naši preci ispraćali i kako danas ispraćamo (il kako bi tribalo da ispraćamo) naše pokojnike.

Kadgodašnje ponašanje kod pokojnika

Po ondašnjem adetu za svaki izlazak iz kuće se oblačilo kako priliči, pa se po tom podešavo i odlazak na ukop: obučen u crno i s obaveznom bočicom svete vode u džepu.

Okupljene na ukop dolazak svećenika je opominio da počima poslidnji oproštaj. Ko po kakoj zapovidi okanili su se plakanja i naricanja, spremili se na sudilovanje u virskom obredu opraštanja. Iako je onda obred ukopa obavljan na latinskom jeziku, kojeg je jedva ko razumio, nazočni su u svojim molitvama i mislima ispraćali na poslidnji put pokojnika, čekali su da svećenik i kantor zapivaju potresni "Circum dederunt me...". Zatim su svi, ama baš svi, zajedno otpivali "Oslobod me, Bože, vikovične smrti..." i na kraju zajedno izmolili "Oče naš".

Mnoštvo sudionika je bilo prema ugledu pokojnika, al je svakom ukopu bilo zajedničko da je bio dostojanstven, s ustaljenim nepisanim pravilima ponašanja:

- mrca su oplakivali, "kajali" naricanjem, kad je za to vrime, prija virskog obreda, a osobito su ga "kajale" žene, dok je najbliža rodbina i prijatelji, koliko ji je moglo stat u prostoriju odra, molila kronicu;

- usput do grobnice glasno su se molili za pokojnika;

- prija polaganja kovčega u grob nazočni su se od pokojnika oprostili bacanjem grudvice zemlje na kovčeg i škropljenjem svetom vodom;

- po adetu rodbina i prijatelji pokojnika su se vratili u kuću "na pranje ruku". Osobito je na salašima bio običaj da se rodbini i drugima ponudi skromna večera: paprikaš s čašicom rakije "za dušu pokojnika" a koji su imali vinograde uzvanike su ponudili vinom. Ponuda ilom je bila više potreba neg običaj, jel su tušta nji došli iz daljeg pa su ji ponudili da prizalogaje i da se ne razidu oma posli ukopa;

- na šest nedilja posli svete mise očli su do groba pokojnika, na kojem je osim oplakivanja slidila na glas zajednička molitva;

- po ondašnjem adetu grobnice su uređivali za: Velik petak, proštenje i materice, i osobito za Svi Sveti. Očistili su grobnice, okitili cvićom, napose one koje su za to bile podesne. Skoro sve zemljom pokrivene grobnice i rake su bile okićene u zemlju nazabadanim cvitovima jesenskog cvića, "ružica", sa obavezno napravljenim cvitnim križom u sridini.

O nikim današnjim pojavama na ukopu

Danas smo napridniji, mislim civiliziraniji, al u tušta čem nazadniji, pa tako i ponašanjem na ukopu. Sve češće viđamo pojave koje nemaju nikake veze sa katoličkim ukopom ni s običajima naši predaka:

- Jedva da ko od nazočni pa čak i od najbliže rodbine sudiluje u virskom obredu molitvom, a pivanjem skoro niko osim svećenika;

- Često se na ukopu nađu i nevirnici, koji ne razumiju a niki i ne poštivaju čin virskog opraštanja od pokojnika, pa za to vrime divane;

- Pokatkad se mož vidit čeljade da puši u vrime virskog obreda, a s tim ne poštiva ni pokojnika, a sebe ponižava;

- Dosta je česta pojava da rodbina pokojnika oplakuje istovrimeno s molitvom svećenika umisto da se usridsridi na završni čin oproštaja i da se za njeg pomoli;

- Sve češće mož vidit, osobito od mlađi naraštaj da u vrime virskog obreda žvaču gumu;

- "Pranje ruku" kod kuće se često svršava neukusnim krkanlukom i pijankom;

- Pokatkad se viđa "pranje ruku" sa nuđenjem ila i pića na izlasku iz groblja. To nije katolički običaj;

- Jako je neukusno, uoči sarane, nuđenje ilom i pićom kraj odra pokojnika;

- Nije naš običaj da se na šest nedilja, posli zajedničke svete mise, na grobu pokojnika njega sića ilom i pićem;

- Novim običajima triba pridodat povrimeni lip običaj sa ukopa, da sa groblja nazočni odu u crkvu na svetu misu za pokojnika. Razlaz posli mise umisto "pranja ruku" je uistinu najdostojanstveniji način opraštanja od pokojnika;

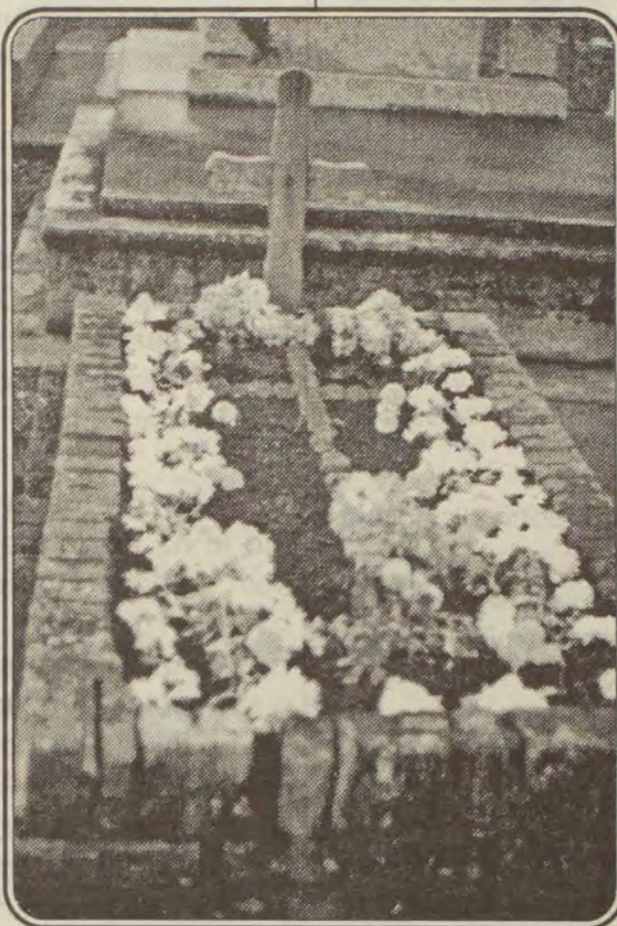
Pridstojeći Svi Sveti i Dušni dan

- Lip je običaj i da se za pokojnika zapali svića na grobu u ove dane. Katolici pale kraće i deblje, bile sviće na grobu pokojnika il u crkvi na za to određenom mistu, najčešće prid kipom sv. Antuna.

- Nažalost, u zadnje vrime smo svidoci jedne nemile pojave da na Mrtvi dan, dan posvećen mrtvima, zemljoradnici, nažalost i katolici, rade na njivi iako se onda ništa ne radi na zemlji i sa zemljom jel su u njoj saranjeni naši pokojnici. To je ista ona zemlja iz koje je Bog stvorio Adama i u koju će se vrimenom pritvorit i naši zemni ostaci.

Neka ovaj blagdan Svi Sveti bude prikritnica u odstranjenju običaja koji nisu katoličko ponašanje na ukopu i groblju.

Alojzije Stantić

Piše: Jakob Pfeifer

ODNOSI RASTAVLJENE BRAĆE S KRISTOVOM CRKVOU

(Drugi vatikanski koncil: Dekret o ekumenizmu)

U Božjoj Crkvi koja je jedna i jedincata već su se od samog početka pojavile neke pukotine. Apostol ih žestoko kori kao vrijedne osude. U kasnijim pak stoljećima javili su se još veći razdori, i nemale su zajednice odvojene od punog zajedništva Crkve Katoličke, ponekad ne bez krivnje ljudi na objema stranama. Oni koji se sada u takvim zajednicama rađaju i vjeru u Krista upijaju, ne mogu se okriviti za grijeh rastavljenosti, i Katolička ih Crkva grli s bratskim poštovanjem i ljubavlju. Jer oni koji vjeruju u Krista i koji su ispravno primili krst, nalaze se u nekom, mada ne savršenom, zajedništvu s Katoličkom Crkvom. Dakako, zbog razilaženja koja na razne načine traju između njih i Katoličke Crkve, kako u doktrinalnim, a ponekad i disciplinarnim pitanjima tako i glede ustrojstva Crkve, mnoge se zapreke, ponekad i teže, protive punom crkvenom jedinstvu. Ekumensko gibanje teži da ih prevlada. Ipak se ti, vjerom opravdani u krštenju, pritijelovljuju Kristu, pa se zato s pravom rese kršćanskim imenom, a sinovi ih Katoličke Crkve zasluženo priznaju za braću u Gospodinu. Nadalje, od elemenata dobra, od kojih se sama Crkva gradi i živi, neka od njih, pače mnoga i izvrsna, mogu opstojati i izvan vidljivih granica Katoličke Crkve: pisana Božja riječ, život milosti, vjera, nadanje i ljubav i drugi nutarnji darovi Duha Svetoga i vidljivi elementi; sve to, što proizlazi od Krista i k njemu vodi, s pravom pripada jedincatoj Kristovoj Crkvi. U braće od nas odijeljene obavljaju se i mnogi čini kršćanske vjere koji na razne načine, nesumnjivo, već prema različitom položaju svake pojedine Crkve ili Zajednice, mogu zbiljski roditi život milosti i valja ih smatrati podesnima da otvore vrata u zajedništvo spasa. Stoga te rastavljene Crkve i Zajednice, mada, vjerujemo imaju nedostataka, nisu nipošto bez svoga značaja i težine u misteriju spasenja. Jer Duh Kristov ne krati služiti se njima kao sredstvima spasenja, kojim snaga dotječe iz same punine milosti i istine što je povjerena Katoličkoj Crkvi. Pa ipak, od nas rastavljena braća, bilo kao pojedinci bilo sabrani u svoje Zajednice i Crkve, ne uživaju onog zajedništva što ga je Isus Krist htio darovati svima onima koje je preporodio i skupno oživio u jedno tijelo i na novi život a Pisma ga i časna Predaja ispovijedaju. Samo se po katoličkoj Kristovoj Crkvi, koja je sveopće sredstvo spasenja, može dostići sva punina spasonosnih sredstava. Ta vjerujemo da je samo apostolskom Zboru na čelu s Petrom Gospodin povjerio sva dobra Novoga saveza, radi uspostavljanja jednoga Kristova tijela na zemlji kojemu valja da se potpuno pritijelove svi koji na neki način već pripadaju Božjem narodu. Taj narod, dok traje ovo njegovo zemaljsko putovanje, ostaje u svojim članovima, dakako, podložan grijehu, no u Kristu raste a Bog ga blago vodi prema svojim otajstvenim naumima, sve dok radostan ne stigne do sve punine vječne slave u nebeskom Jeruzalemu.

RAZGOVOR S KARDINALOM FRANJOM KUHARIĆEM

STRAH OD SAKRAMENATA

● *Mogu li mediji pridonijeti tome da se prevlada taj strah od sakramenata ili, kako ste rekli, ta nevjera?*

□ **KUHARIĆ:** Pitanje je koji mediji? To bi trebali biti katolički mediji. Oni bi se trebali tom temom baviti više nego politikom; odgajati ljude u pravoj i cjelovitoj vjeri, naviještati evanđelje. U svijetu zarobljenom neznanjem i indiferentizmom treba jasno naviještati vjeru i nadu u svim njezinim sadržajima. Kad već imamo mogućnost nastupanja na radiju, onda bismo trebali sustavno tumačiti Katekizam Katoličke Crkve - ono što Crkva vjeruje. To je kod nas manjkavo. I naše propovijedi često su na horizontalnoj razini, na tobožnjem humanizmu. Treba tumačiti tko je i kakav je Bog Objave, pa ćemo onda razumjeti i tko je Isus Krist, od čega nas spasava i za što nas spasava. Iz toga slijedi i što su sakramenti, što je Crkva, a što Božje zapovijedi, koje ja smatram najkraćim ustavom svijeta. Treba kršćane učiti moliti, jer bez molitve su prazni. Kršćanstvo nije filozofija ili neka ideologija, nego je suživot s Bogom. A s Bogom žive oni koji mole, koji žive sakramentalno, koji su uključeni u euharistiju i koji ostvaruju Božju ljubav prema svima. To je pravi kršćanin, ali pitanje je koliki je postotak takvih kršćana. Mi smo pozvani odgajati takve kršćane.

Mnogi mladi dolaze iz obitelji koje ne mole. Za njih je onda molitva strani svijet. Lako je s onom djecom koja dolaze iz obitelji koje doista vjernički žive. Njima je Božja riječ stalno zanimljivo otkrivanje novoga, dok je drugima to dosadno, jer u njima nema temelja vjere. Osjećaj vjere stvara se u najranijoj dobi, već kada dijete počne tepati.

● *Baš zato komunisti časnim sestrama nisu dali imati vlastite vrtiće, da ne bi u djecu usadili tu neiskorjenjivu klicu vjere...*

□ **KUHARIĆ:** Hvala Bogu, još uvijek ima jako dobrih i mladih obitelji koje žive svoju vjeru, a u toj vjeri odgajaju i svoju djecu. To su oni koje je Isus nazvao malim stadom. Isus nije rekao da će se sav svijet obratiti. Kršćanin nije od ovoga svijeta i, ako je doista Božji, onda mu svijet neće pljeskati, nego će ga progoniti. Isus kaže: "Mene su progonili, i vas će progoniti." Kršćaninov je poziv biti drugačiji, biti sol i svjetlo, inače nije ništa. To je svjedočanstvo životom, novošću života. Takve vjerničke obitelji znale su odgajati svoju djecu, jer su znale moliti i djecu su učile moliti. A molitva je već Božje djelovanje u duši. Kriza i u sjemeništimu ima svoje uzroke u obitelji koja ne moli.

Sve se svodi na osobni odnos s Bogom, s Bogom ljubavi. Ljudima nedostaje metafizička ozbiljnost, govorio je jedan moj profesor. Znanost ima određene granice i ne može riješiti smisao života i postojanja. Crkva se mora boriti protiv bezbožnoga i materijalističkoga mentaliteta. Opasnost je da se i u Crkvi počne misliti svjetovno i u skladu s materijalističkim mentalitetom. Baš zato mnogi napadaju Papu, jer bi htjeli ukinuti petu, šestu i devetu Božju zapovijed. Bezboštvo je ondje gdje Bog nema pravo biti norma naše savjesti. Crkva i svaki vjernik danas su na velikom ispitu, jer su ugroženi indiferentizmom. Militantni ateizam nije toliko opasan kao što su opasni odbacivanje i nezainteresiranost za Boga. A veće je čudo obraćenje grešnika nego uskrsnuće od mrtvih. Jedan starac u komunističkom logoru mi je rekao: "Da Bog postoji, ne bi oni ovo meni učinili." Komunističke zločine pripisao je dragom Bogu i umro je bez sakramenata.

● *Uzoriti, što biste prigodom Gospodinova uskrsnuća poručili ili poželjeli vjernicima, osobito onima koji su Vam po dobi najbliži?*

□ **KUHARIĆ:** Na kraju ovoga razgovora, na osobit način želim starim osobama i bolesnicima zaželjeti sretan Uskrs. Uskrs označava vjeru u pobjedu Života, pobjedu koju je ostvario Isus Krist svojim uskrsnućem nakon smrti. Molim Gospodina da nas, ako nas je već patnjama uključio u Veliki petak, uključi i u slavu uskrsnuća. U toj nadi svima želim uistinu sretan Uskrs!

● U ime svih starih i bolesnih zahvaljujemo Vam za razgovor i za dobre želje, a u ime svih čitatelja "Veritasa" želimo Vam sretan 80. rođendan i da Vas dobri Bog još dugo poživi!

Razgovarali: ANTO BAOTIĆ i MARKO PUŠKARIĆ

/Veritas, br. 4/99/

Iz kalačkog nadbiskupskog arhiva

Za moga boravka u Kalači našao sam nekoliko dokumenata među dokumentima subotičke župe svete Terezije koji tamo ne spadaju. Za prvi, ovdje spomenuti dokument, nije sigurno kojoj župi pripada, ali druga dva o kojima je ovdje riječ odnose se na župu svetoga Jurja i župu svetoga Roka u Subotici. Župnik i župljani župe svetoga Roka u Subotici će vjerojatno doznati nešto što do sada nisu znali. Radi se o lijepom oltaru svetoga Nikole u južnoj križnoj lađi njihove župne crkve. Ali, našao sam jedan dokument i o župi svetoga Jurja. Koliko je vjernika 1841. godine bilo u subotičkom Šandoru?

Oltar svetoga Nikole u župnoj crkvi svetoga Roka u Subotici

Tko bi znao iz kakvih je pobuda Subotičanka iz prošlog stoljeća oporučno pomogla pet subotičkih kršćanskih crkvi, pa između ostalih i srpsku pravoslavnu. Bilo je, eto, ekumenski nadahnutih ljudi i u prošlom stoljeću. Među dokumentima pod oznakom "KEL, Szabadka, Szt. Teréz, Vegyes, 1850-1869, 8. cs.", što znači Kaločki nadbiskupski arhiv, Subotica, Sv. Terezija, Razno, 1850-1869. 8. svežanj" nalazi se 19. rujna 1866. godine potpisana zanimljiva oporuka pokojne **Cecilije Đelmiš Latinović**. Oporučno je ostavila svoj kapital tako da se podijeli između pet kršćanskih crkava u Subotici. Ostavila je i srpskoj pravoslavnoj crkvi. Svakoj je od tih crkvi oporučno ostavila po 100 forinti. Pod točkom "i" ostavila je 1000 forinti da se u budućoj crkvi svetoga Roka u Subotici podigne oltar svetoga Nikole. Njezina je želja da se novac uloži u banku, te da se s kamatama zajedno dade za gradnju oltara. Taj dokument je 1. listopada 1868. godine u Budimpešti potpisao jedan od ministarskih namjesnika.

Bratovštine

Među subotičkim bratovštinama subotički kapelan **Gábor Tormássy** nabraja *Bratovštinu Presvetog Srca Isusova*, koju su osnovali franjevci u svojoj crkvi. Godine 1851. osnovana je *Molitvena bratovština Neoskrvnjenog Srca Marijinog* čije je brojno članstvo organiziralo dvije velike osmine koje se i danas slave u katedrali uoči spomendana lurdskih ukazanja BDM i uoči svetkovine Bezgrešnog Začeca Blažene Djevice Marije. Godine 1858. osnovano je *Rožarsko društvo* u Subotici, koje je organiziralo veliko kruničarsko proštenje u nedjelju poslije blagdana svetoga Stjepana Kralja. Kažu da je za to proštenje sveta misa slavljena u današnjem parku između katedrale i biskupskoga doma. Toliko se mnoštvo hodočasnika - kruničara slijevalo u Suboticu. Čini se da je to proštenje kasnije preraslo u ono, na posljednju nedjelju u mjesecu kolovozu - na Bunariću. Spominje **Gábor Tormássy** još i *Škapularsku bratovštinu*, pa *Bratovštinu Presvetog Trojstva*, koje su bile više privatnog značaja. (**Gábor Tormássy**, *A Szabadkai Római Kath. Főplébánia története*, Subotica, 1883, 218-219. str.) Dok su franjevci upravljali subotičkom župom, postojale su još i ove bratovštine: od 1729. godine je postojala *Franjevačka bratovština*. *Bratovština svetoga Mihovila* bila je osnovana 1742. godine. Od najveće važnosti bila je *Bratovština kršćanskog nauka*, koju su osnovali oci isusovci kad su 1761. godine u Subotici držali pučke misije. Jedna je bratovština bila organizirana na hrvatskom, a druga na mađarskom jeziku. (**Gábor Tormássy**, *Navedeno djelo*, 77-82. str.) No, u Kalačkom arhivu našao sam dokument o jednoj posebnoj bratovštini u župi svetoga Jurja.

Bratovština svetoga Ladislava u župi svetoga Jurja u Subotici

Mađarski katolički leksikon spominje *Bratovštinu svetoga Ladislava* pod naslovom "*Szent László-Társulat*" na 244. stranici 4. sveska. Bratovština je osnovana 1861. godine, sa svrhom da pomaže Mađare katolike koji su se iselili u Moldaviju i u Bukovinu. Kasnije je ova Bratovština podupirala i katoličke misije na istoku. Takva je bratovština djelovala i u Subotici. Premda subotička župa svetoga Jurja nije imala svoju crkvu, već samo bogomolju i stan za svećenike, vjernici su se bili odmah organizirali u svojoj župi. Svaka je župa imala svoje bratovštine. Među različitim pobožnim udrugama vjernika postojala je u župi svetoga Jurja u Subotici *Bratovština svetoga Ladislava*, a brojala je 275 članova. Tako je u svom izvještaju zabilježio **Adolf Thum**, zapisničar Bratovštine. I taj dokument je zalutao među dokumente župe svete Terezije. (KEL, Szabadka, Szent Teréz, Vegyes, 1840-1849, 7. cs.)

Župa svetoga Roka i njezina filijala Šandor

Iz godišnjeg izvještaja o tek osnovanoj subotičkoj župi svetoga Roka, što ga je župnik **Josip Bajić** 17. prosinca 1841. potpisao, pa poslao Nadbiskupskom konzistoriju u Kalači, doznajemo da je ta mlada župa (iste godine je osnovana) tada brojala 5199 katolika i 10 pravoslavniha. U isto vrijeme vikarija župe svetoga Roka, **Šandor** (danas subotička župa Blažene Djevice Marije Majke Crkve), brojala je samo 138 katolika i 415 pravoslavniha. Župni jezik je bio hrvatski (*lingua illyrica*). (KEL, Szabadka, Szent Teréz, Vegyes, 1840-1849, 7. cs.)

TROGODIŠNJICA SMRTI
pjesnika **Jakova Kopilovića**
18. XI. 1996.

VJEČNI DUG

*Gdje da nađem pjesmu za te
kad se zvijezde samo zlate.*

*Grlicu u srcu nosim.
Srebrnastom kosom kosim,
klasje pjeva: Bačka, Bačka.*

*Ikavica cvjetna,
mila majka bunjevačka.*

*Gdje da nađem pjesmu klasja
da ravnice lice zasja.*

*Samo tragam, samo tragam,
u srcu se pjesmi nadam.*

Jakov Kopilović

Uređuje: Blaženka Rudić

SALEZIJANCI DON BOSCA

U prethodnim brojevima Zvonika predstavili smo redovničke zajednice u našem gradu i okolici. Potaknuti ovom stranicom u Zvoniku, salezijanci iz Beograda zaželjeli su predstaviti svoju zajednicu. Podatke nam je dostavio vlč. **Ciril Zajec**. Šteta što nisu poslali koju fotografiju ili malo detaljniji opis njihova rada u onim mjestima gdje žive i djeluju.

Pozivamo i potičemo ostale redovničke zajednice na području SRJ da nam se jave, napišu nešto o svom životu i radu te pošalju koju fotografiju.

Ivan don Bosco

Osnivač redovničke zajednice salezijanaca i salezijanki, odnosno redovnica Kćeri Marije Pomoćnice je **sv. Ivan Bosco** (1815-1888). Naziv je redovnička zajednica dobila po **sv. Franji Saleškom** biskupu (1567-1622), crkvenom naučitelju, svecu izvanredne blagosti i pobožnosti.

Ivan Bosco potječe iz siromašne obitelji. Rano je ostao bez oca i imao dosta teško djetinjstvo. Kao devetogodišnji dječak usnio je san.

U prostranom dvorištu bilo je veliko mnoštvo dječaka. Neki su se smijali, drugi se igrali, a mnogi su psovali. Ivan ih je šakama htio ušutkati. Tada se pojavio jedan gospodin u muževnoj dobi, ogrnut bijelim plaštem i lica obasjana svjetlom da se nije moglo u njega gledati. Pozvao je Ivana da bude vođa tih dječaka. Rekao mu je: *"Nemoj šakama, već gledaj da blagošću i ljubavlju pridobiješ svoje prijatelje. Odmah ih pouči o rugobi grijeha i o tome koliko je dragocjena krepot."* Ivan je postavljao pitanja i ispričavao se da on za to nije sposoban. Tada se pojavila jedna predivna Gospođa. Ona mu je protumačila što želi od njega. Ivan još uvijek nije razumio, ali mu je ona rekla da će razumjeti kad za to dođe vrijeme. Ovaj san se utisnuo duboko u Ivanovu dušu i kasnije postao stvarnost.

Ivan je postao svećenik i osobiti pastir mladeži. 8. prosinca 1841. godine održao je prvi sat vjeronauka u sakristiji crkve sv. Franje Asiškog i to je bio početak rada s omladinom.

Družbu salezijanaca sa prvih 17 članova osnovao je 1859. godine. Glavni cilj im je bio odgoj siromašnih i napuštenih dječaka.

Brinuli su se za njihov moralni odgoj, ali i za osposobljavanje u raznim zanatima kako bi mladići dobili kruh u ruke i nastavili pošteno živjeti.

Za žensku mladež brinule su se redovnice Kćeri Marije Pomoćnice, koje je 1872. godine skupa sa sv. Marijom

Dominikom Mazzarello također osnovao Ivan Bosco.

Ono što je Gospodin jednom rekao u snu: "Nemoj šakama, već blagošću ...", Ivan je životom ostvario. Pisao je u svojim pismima:

"Lakše se naljutiti nego svladati, djetetu prijetiti nego uvjeravati; reći ću čak, našoj je nestrpljivosti i oholosti lagodnije kazniti tvrdokorne nego ih popravljati podnoseći ih odlučno i blago ... Djeca su naša, i zato kad krotimo njihove mane, treba da odložimo svaki gnjev ili ga tako ublažimo kao da ga sasvim ugasimo ... Bez uzbuđenja u duši, bez prezira u očima, bez pogrde na ustima, nego milosrđe u trenutnom času, a nada za buduću, kako se pristoji pravim očevima koji se trude oko istinskog ispravljanja i popravka."

Zbog ljubavi i blagosti kojom je pristupao mladima postigao je savršenstvo - svetost. Zbog izvrsnog umijeća odgoja papa Ivan Pavao II proglasio ga je OCEM I UČITELJEM MLADEŽI.

Salezijanci danas

Danas ima oko 17.000 salezijanaca u svijetu. Isto toliko i redovnica Kćeri Marije Pomoćnice. Muški ogranak ima svećenike i braću laike. Redovničko odijelo svećenika je talar - isto kao što nose i biskupijski svećenici; braća laici nose civilno odijelo s kravatom. Zabranjeno im je pušenje.

Danas rade po župama u mnogim bivšim komunističkim zemljama.

U Jugoslaviji žive i djeluju u Beogradu, Mužliji, Podgorici i Prištini. Prije su djelovali u Uroševcu, Janjevu, Nišu, Boru, Zaječaru, Kragujevcu, Nikšiću. Redovnica salezijanki u Jugoslaviji nema.

I na kraju, poruka vlč. Cirila:

"DJEVOJKE I MLADIĆI! VI RADO KAŽETE DA VAM JE ISUS NAJVEĆI PRIJATELJ. POTVRDITE TO SVOJIM ŽIVOTOM SLUŽEĆI NJEMU. STUPITE U NAŠE SVEĆENIČKE I REDOVNIČKE ZAJEDNICE. OBEĆAVAMO VAM KOMAD KRUHA I NEBO!"

St. John Bosco

Kafana - "Dukat"

Subotica, Preradovičeva 4
(u Bunjevačkom kolu)
Tel: (024) 30-136

Organizira: svadbe, rođendanska slavlja,
bankete i dr.

Svakog dana: **MENI RUČKOVI**

Nedjeljom: **"BUNJEVAČKA UŽNA"**

Posebno se preporučamo za organiziranje **"Poduša"**

Radno vrijeme: od 12 - 22 sata,
nedjeljom od 12 - 16 sati,
ponedjeljkom zatvoreno

vl. Jakov Letović

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS...

FUNERO

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE

- SUBOTICA, Karadorđev put 2.
Telefon (danonoćno): 024 / 55-44-33
- BAJMOK, JNA 3 (u cvečari "MARIŠKA")
Telefon (danonoćno): 762-024
- PALIĆ, Jo Lajoša 18 (u cvečari "ORHIDEJA")
Telefon: 752-759
- HORGOS, Borisa Kidriča 7
Telefon (danonoćno): 792-202
- NOVI KNEŽEVAC, Maršala Tita 16
Telefon 0230 / 83 - 417

Poljoprivredna apoteka

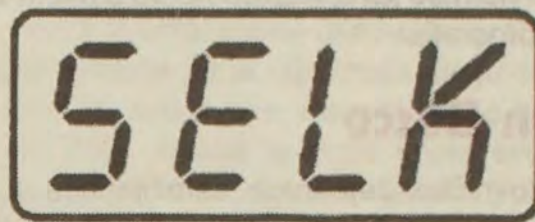
Nudimo vam

- sredstva za zaštitu bilja
- sjemensku robu
- dajemo besplatne stručne savjete

Radno vrijeme od 8 do 19 sati, a subotom od 8 do 12 sati

Prešernova ulica 37 (kod crkve sv. Jurja), Tel/fax: 556-228

*U spomen
sestri Vljaneji*

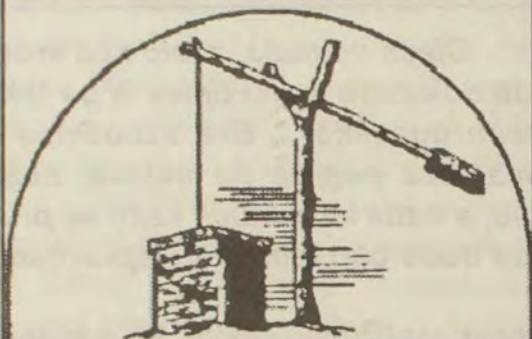

d.d.

K U T I N A

Kolodvorska 27

Tel.: 044/ 682-432, fax: 044/ 682-438

SALAŠ
ZEMLJORADNIČKA ZADRUGA

Tel: (024) 566 - 577

Možete nam pisati i na
E-mail adresu:
zvonik@tippnet.co.yu

Dr. Kern Katalin
specijalista - fizijatar

Radno vrijeme:
ponedjeljak-petak
8 - 13 sati
poslijepodne
terenski rad

Subotica, Ptujaska 1
tel: (024) 551-375

Djelatnost ordinacije:

- Bolovi u kičmi i zglobovima
- Reumatologija
- Internistički pregled; snimanje EKG, laboratorij, terapija
- Neurološki pregled i terapija
- Psihijatrijski pregled i psihoterapija
- Ortopedski pregled
- Kućna posjeta i kućno liječenje sa suvremenim aparatima

Tel/fax:
(021) 775-411
063-566-062
VAJSKA

...uvijek, kada poželite lepe stvari!

PRODAJEMO UNIVER, MEDIJAPAN, RADNE PLOČE, ŠARKE ("LAMA"-SLOVENIJA) I SAV OSTALI PRIBOR ZA STOLARE, PLOČICE, SANITARIJU I KOMPLETNI GRADEVINSKI MATERIJAL.

24000 SUBOTICA, Batinska 34, Tel./fax: 024/ 561-186, Tel.: 024/ 561-187

INTERNET

WWW.
TippNet
.co.yu

provider

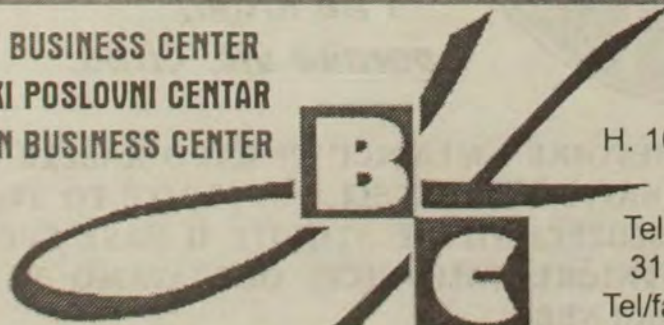
U SUBOTICI

- 30 ulaznih linija na 554-321
- 128K zemaljskog linka
512K sopstvenog
satelitskog linka

**G. BLAŠKO
GABRIĆ
I ŠTAMPARIJA
"GLOBUS"**
DAROVALI SU
KUNSTRUCK
PAPIR ZA KORICE
"ZVONIKA"
DO KRAJA 1999. G.
TOPLO
ZAHVALJUJEMO!

HORVÁT BUSINESS CENTER
HRVATSKI POSLOVNI CENTAR
CROATIAN BUSINESS CENTER

Nagymező u. 49.
H. 1065 Budapest P.f. 468

Tel: (36-1) 269-1301,
311-9200, 353-1501
Tel/fax: (36-1) 269-1300

OBITELJIMA O MISIJSKOM POSLANJU CRKVE

U petak, 15. listopada u župi sv. Roka održan je mjesečni susret obitelji. Pred oko sedamdesetak prisutnih gošće ovog susreta bile su redovnice dominikanke s. Blaženka Rudić i s. Nada Ivanković. S. Blaženka je govorila o misijskom poslanju Crkve. Ona je tumačeći dokumente II. vatikanskog koncila naglasila kako je misijsko poslanje izvorno poslanje Crkve i da sva tri staleža u Crkvi - klerički, redovnički i laički - imaju zadaću svaki na svoj način širiti vjeru

u Boga u svijetu. U svom predavanju stavila je poseban naglasak na potrebu da i Kristovi vjernici laici postanu svjesni da je misijsko poslanje Crkve i njihovo poslanje. To je potrebno tim više što i Subotička biskupija sve više postaje misijsko područje. Misije se provode na četiri važna područja: u krajevima gdje Isusa ne poznaju, gdje žive manjine pojedinih naroda i Crkva brine o njima, u župskim misijama i u poslanju laika.

S. Nada je govorila o djelovanju hrvatskih sestara dominikanki u Kanadi (Sherbrooc). Ondje hrvatske sestre djeluju već više od pedeset godina. Sestre pomažu svećenicima u pastoralnom radu u hrvatskoj katoličkoj misiji, a u svojoj redovničkoj kući vode brigu za stare i bolesne osobe. U zajednici sada živi dvadesetak, uglavnom starijih, sestara među kojima je ona najmlađa. Ona je također govorila o životu svećenika i vjerskom životu koji se umnogome razlikuje od ovdašnjega, što je izazvalo posebnu pozornost sudionika ovog susreta.

s. Nada Ivanković i s. Blaženka Rudić

U raspravi poslije predavanja prisutni su se zanimali za mogućnost održavanja pučkih misija u gradu. Većina je mišljenja da pučke misije u klasičnom smislu ne bi urodile plodom. Župnik **Andrija Anišić** je mišljenja da bi pučke misije valjalo održati ali tako da jedna ekipa, u kojoj bi bio svećenik, redovnica i vjernici laici, ide od vrata do vrata nudeći mogućnost razgovora o vjeri i da ondje, u tim obiteljima, potiče ljude da idu u crkvu.

U molitvenom dijelu susreta svi prisutni su izmolili Lauretanske litanije prikazujući ih za misije i misionare po svijetu i u našim krajevima.

Petnaestak djece, koliko ih je došlo s roditeljima, istovremeno su s mladima koji su ih "čuvali", imali svoj susret u prostorijama župe. /Zv/

Mlađi dio obitelji ima svoj program

PLODNI VINOGRAD PERE I MARIJE DULIĆ

U nedjelju, 3. listopada **Pere** i **Marija Dulić** svečano su, u crkvi sv. Roka u Subotici, zahvalili Bogu za 25 godina svoje bračne ljubavi i vjernosti. Oni su se toga dana sa zahvalnošću sjetili 21. 09. 1974. godine, tog značajnog datuma kada su u nazočnosti župnika **Andrije Šipeka** u Maloj Bosni po sakramentu ženidbe primili Božji blagoslov za svoj budući bračni i obiteljski život. Tako je Bog zasadio jedan novi vinograd očekujući iz njega slatke plodove.

Pere i Marija nisu izigrali Božje povjerenje. Praćeni i vođeni njegovim blagoslovom trudili su se živjeti pravim kršćanskim životom. U svojoj ljubavi podarili su našem narodu i Crkvi tri preslatka "grozda", svoje troje djece: **Jasnu**, **Zvonimira** i **Gordanu**. I njih su odgajali u duhu vjere, te su i oni postali praktični vjernici. Pere i Marija sa svojom djecom ne žive svoju vjeru samo tako da idu redovito na misu i na sakramente. Oni se trude svojim radom dati doprinos životu svoje župne zajednice. Pere je dugogodišnji član Pastoralnog vijeća (prije u Maloj Bosni, a sada u župi sv. Roka u Subotici). I Marija i Pere su u Obiteljskom odjelu Pastoralnog vijeća i brinu se za organizaciju Obiteljskih susreta u župi. Ne žale truda i ne stide se raznositi pozive za ove susrete na mnoge adrese. Marija marno

pomaže u svim poslovima u crkvi, a i ona i djeca pjevaju u župnom zboru. Pere vrlo rado pomaže i u samostanu časnih sestara, a na župi je često. Nije mu težak nijedan posao, pa ni metla kad treba počistiti prljavštinu oko crkve, osobito pred ulazom u nju. Oni revno vode brigu za naš "dućan" kako bi vjernicima bili na usluzi kad žele kupiti koju knjigu ili druge nabožne predmete. Sve u svemu, njihov vinograd ne rađa "vinjagom" (kiselim grožđem) nego slatkim grozdovima različitih dobrih djela. Naravno, sve to oni čine Bogu na slavu i na dobrobit župne zajednice u kojoj žive. Zato se ovom njihovom slavlju veselila cijela župna zajednica.

Svečanu sv. misu u 9 sati služio je župnik **Andrija Anišić**. Na misi je bila prisutna najbliža rodbina jubilaraca, Marijina mama **Milica**. Perina mama **Ana** zbog bolesti nije mogla doći, a očevi **Balint** i **Vranje** ovo su slavlje, kako vjerujemo i nadamo se, pratili iz nebeske slave. Njihova djeca su čitala Božju riječ i predmolila molitve vjernika. Pjevanje župnog zbora pod ravnanjem s. **Silvane** ove nedjelje je bilo svečanije i zanosnije.

Na koncu mise župnik je u ime cijele župne zajednice čestitao slavljenicima ovaj lijepi jubilej i zahvalio im na svemu što čine za župnu zajednicu, a svoje čestitke slavljenicima su uputili i članovi Pastoralnog vijeća i pjevači.

Neka Bog blagoslovi "zlatno" razdoblje njihove bračne ljubavi i vjernosti kako bi zajedno sa svojom djecom mogli radati još brojnijim i slađim "grozdovima" dobrih djela koji će biti na korist mnogima a njima samima na radost i veselje. /Zv/

**SJEĆANJE NA JEDNU POŽRTVOVNU ŽENU
+ KATICU DEMETER**

U nedjelju, 24. listopada u Somboru je od posljedica srčanog udara preminula Katica Demeter (Teta Katica).

Teta Katica je rođena u mnogobrojnoj obitelji Kessler. U braku sa svojim suprugom rodila je troje djece. Cijeli život radila je teške poslove da bi njezina djeca mogla pristojno živjeti. Dugi niz godina radila je u školi kao spremačica. Tako su je upoznale mnoge generacije osnovnoškolaca. Poslije zaslužene mirovine, kada su joj se djeca poženila i udala, živjela je sama u svom skromnom stanu u blizini crkve sv. Križa u Somboru.

Odlaskom sestara Kćeri Milosrđa i dotadašnjeg župnika iz župe sv. Križa, u jesen 1990. godine, ona je svesrdno preuzela ulogu domaćice i sakristanke u istoj župi. Od prvih dana dolaska novog župnika Franje Ivankovića Teta Katica se svesrdno stavila na raspolaganje u svim poslovima. Uživala je u spremanju, kuhanju, peglanju i osobito u ukrašavanju crkve. Zнала je satima provoditi ukrašavajući svaki detalj u crkvi. Bila je žena silno požrtvolna i velikodušna, prava domaćica. Svi župljani su je osobito cijenili, od onih najmanjih do najstarijih. Poslije punih osam godina provedenih u župi vratila se ponovno u svoj stan gdje je provodila svoju starost. Rado je dolazila u crkvu na molitvu u sv. misu, a njezin dolazak trajao je koji puta i puni sat.

Zemni ostaci Teta Katice su položeni u njezinu obiteljsku grobnicu na somborskom Velikom katoličkom groblju u ponedjeljak 25. listopada. Zahvaliti Teta Katici i pomoliti se za njezinu dušu došlo je mnogo župljana i drugih vjernika Sombora. Sprovođne obrede vodio je somborski dekan Josip Pekanović, a prigodnu homiliju održao je mjesni župnik Lazar Novaković. Koliko je Teta Katica bila cijenjena zbog svoje dobrote potvrđuju mladi, odrasli i stari koji su došli na njezin sprovod.

F. I.

"Na tvoju stranu moj je san..."

Koji trenutak života je za čovjeka najvažniji?

Svaki. Ovak. Sada.

Svaki, jer svaki može biti posljednji. Može biti čas smrti.

Isus je rekao: "Bdijte, jer ne znate kad je čas." (Mk 13,33)

A netko je rekao: "Cijeni riječi - svaka ti može biti posljednja."

Smrt je najveća životna šansa koju čovjek ne smije propustiti.

Smrt je susret s Onim koji nam može dati život zauvijek, u izobilju.

Smrt izjednačuje sve ljude.

Pred njom ne pomaže ni nadmoć, ni novac, ni pamet, ni "veze".

Smrt je granica koju svi moraju prijeći sami i lišeni svega.

.....

Može li smrt biti lijepa?

Strašna je svaka smrt: smrt od raka, smrt od side,

smrt u prometnoj nesreći, smrt mladog čovjeka,

smrt nemoćnog starca.

Jer, smrt je plaća za grijeh, kaže sv. Pavao.

I zato svaka smrt potiče na promišljanje vlastitog života, na ispit vlastite savjesti.

Tko se boji smrti?

Onaj čija savjest nije čista.

"Pa da mi je i dolinom smrti proći

zla se ne bojim, jer si ti sa mnom." (Ps 23,4)

Tako se uzda vjernik.

.....

Razmišljala sam o smrti još u djetinjstvu.

Ta misao me nikad nije napustila.

Ponekad me strašila, ponekad žalostila.

A sad me potiče na preispitivanje:

Zbog čega bih se kajala u času smrti?

Od čega bi mi se bilo teško odijeliti?

Kako sam živjela i što sam činila

da s nadom u život mogu prijeći prag smrti?

Smrt - to su vrata kroz koja dolazi svjetlo "s one strane".

Za smrt se valja pripremiti - ŽIVOTOM!

s. Blaženka Rudić

**ZA STOTI ROĐENDAN U NEBU
+ ROZIKA VUKMANOV ŠIMOKOV
(1901-1999)**

Još nedavno smo planirali kako ćemo svečano u našoj crkvi proslaviti njezin stoti rođendan. No, Gospodin je odlučio drugačije. Želio je da ona svoj stoti rođendan proslavi u potpunoj radosti u nebu a ne u krhkoj tjelesnoj snazi.

Upoznao sam je prije pet godina kad sam došao za župnika u župu sv. Roka. Gotovo svakog prvog petka u mjesecu smo se sretali. Veselila se svakoj ispovijedi i pričesti. Svakom susretu s Isusom, i župnikom. Uvijek nasmijana, posve zadovoljna životom i svojom "dicom"... Mirno je proživljavala svoje dane i kročila prema stotoj. No, po Božjoj volji, ona je 23. listopada u svojoj 99. godini života završila svoj ovozemaljski hod i preselila se u vječnost.

Njezini najmiliji ispratili su je s velikom ljubavlju, istom onom kojom su je i za života okruživali:

Dica: Ivan, Geza, Lajčo, Matilka, Joso i Ruža; Snaje: Rožika i Ljubica; Unučad: Marinko sa suprugom Maricom, Ana sa suprugom Perom, Pere, Mara sa suprugom Antunom, Marija sa suprugom Zlatkom, Beatrise, Marinko sa suprugom Anitom; Praunučad: Marina, Marko, Slaven, Sanja, Nenad, Miro, Dalibor, Goran, Dražen i Nataša te sestra Kata s obitelji.

Bila je tu i ostala mnogobrojna rodbina, prijatelji, znanci, komšije.

Tako je naša župa ostala bez još jednog svog "anđela" ovdje na zemlji, ali je dobila - vjerujem to čvrsto - jednog novog "anđela" u nebu, odakle će svojim molitvama pratiti svoje najmilije i našu župnu zajednicu. A na subotičkom Kerskom groblju njezino tijelo čekat će slavno uskrsnuće.

"Tvojim se vjernima, Gospodine, život mijenja a ne oduzima!" Hvala Ti.

župnik

ZVONIK, Katolički list (mjesečnik). Izdaje: Rimokatolički župni ured sv. Roka, 24000 SUBOTICA, Ivana Milutinovića 52. Telefon: 024/554-896; E-mail: zvonik@tippnet.co.yu. Uredničko vijeće: Andrija Anišić - glavni i odgovorni urednik; Franjo Ivanković - zamjenik glavnog i odgovornog urednika; mr. Ervin Čeliković - tehnički urednik; Katarina Čeliković - lektor i korektor; Bernarda Kopunović - korektor; Cecilija Milanković - vinjete; Josip Anišić, Željko Augustinov, Stjepan Beretić, Marko Forgić, Bela Gabrić, Josip Ivanković, Elizabeta Kesler, Andrija Kopilović, Grgo Kujundžić, o. Mato Miloš, Lazar Novaković, Ivan Piuković, Blaženka Piuković, s. Blaženka Rudić, i Branko Vaci; Alojzije Stantić i s. Silvana Milan - marketing; Uredništvo stranica mladih: Vesna Huska, Dijana Šarčević, Ivana Lazić, Ladislav Huska, Marina Kujundžić, Svetlana Sudarević, Željka Zelić. List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije, broj: 632-1093/94-03, 20.10. 1994. Tisak: Štamparija "GLOBUS", Otmara Majera 10, Subotica, Tel.: 024/551-202.

BAČ, 24. 10. 1999.
Nedjelja zahvalnosti

Uistinu je dostojno
 i pravedno,
 pravo i spasonosno,
 uvijek i svagda
 zahvaljivati Tebi,
 Oče sveti...
 Tebi nije naša
 hvala potrebna,
 ali je Tvoj dar
 što smo Ti zahvalni.
 Po našim hvalospjevima
 Ti ne bivaš veći
 nego mi stječemo
 milost spasenja...

/Euharistijska molitva/

GLOBUS

ŠTAMPARIJA BRZE USLUGE

Centar za umnožavanje i prepisivanje

24000 SUBOTICA, Otmara Majera 10 - Tel./fax: (024) 551-202, 553-142

**U SVOM BOGATOM PROIZVODNOM PROGRAMU
 NUDIMO VAM IZRADU:**

- VIZIT KARATA
- NALEPNICA
- KARTONSKE AMBALAŽE
- POZIVNICA
- OBRAZACA
- KESICA
- PLAKATA
- KNJIGA
- I OSTALE PROIZVODE
- PROSPEKATA
- NOVINA
- PO NARUDŽBI U TIPO-,
- KATALOGA
- ČASOPISA
- OFSET-, I SITO ŠTAMPI

PREPORUČAMO NAŠA IZDANJA

Trenutno važeći cjenik

Zidni kalendar - 10 din.
 Džepni kalendar - 15 din.
 Bedževi - 15 din.
 Molitvenik „Slava Božja” - 150 din.
 S. Danica (nova) u pripremi - 50 din.

Od Boga do sotone - 50 diin.
 Život i smrt u gradu - 70 din.
 Čudan jendeK - 40 din.
 Što učiniste... - 40 din.
 Naš čovik - 40 din.

Božićne čestitke - 2 din.
 Krunica u 15 sličica u pripremi - 25 din.
**OVAKO POVOLJNE CIJENE NAŠIM
 IZDANJIMA OMOGUĆILI SU
 ANONIMNI DAROVATELJI!**